

SKIEN KOMMUNE

Handlingsprogram 2021-2024

SKIEN KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	7
2	SATSINGSOMRÅDER	9
2.1	FN's bærekraftsmål og Skien kommune	9
2.2	Medarbeidere	16
2.3	Digitalisering	17
3	SITUASJONSANALYSEN	18
3.1	Kostnadsanalyse	18
3.2	Kostraanalyse	21
3.3	Kommunebarometeret	22
3.4	Driften – siste prognose	23
3.5	Demografiutfordringer	24
3.6	Overordnede økonomiske mål – RESULTATER	26
3.6.1	Innledning	26
3.6.2	Netto driftsresultat	27
3.6.3	Driftsfond	28
3.6.4	Netto lånegjeld	28
3.6.5	Utbytte	30
3.7	Oppsummert situasjon	30
4	Forslag til STATSBUDDSJETT for 2021	33
4.1	Vekst i frie inntekter	33
4.2	Nærmere om noen forhold fra statsbudsjettet:	34
5	KOMMUNENS ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER	35
5.1	Innledning	35
5.2	Lønns-, pris- og renteforutsetninger	35
5.3	Frie inntekter	36
5.4	Andre inntekter	37
5.4.1	Utbytter	37
5.4.2	Konsesjonskraftsinntekter	37
5.4.3	Andre statstilskudd	38
5.4.4	Integreringstilskudd	38
5.4.5	Renteinntekter	39
5.4.6	Bruk av fond	39
5.4.7	Gebyrinntekter	39
5.4.8	Eiendomsskatt	39

5.5	Utgiftssiden - fellesområder	40
5.5.1	Avsetning til fond	40
5.5.2	Avdrag	40
5.5.3	Pensjon	40
5.6	Handlingsrom	41
5.7	Nye tiltak / endringer / tilpasninger	42
5.8	Investeringer og finansiering	42
5.9	Usikkerhetsfaktorer	43
6	FORSLAG TIL ENDRINGER OG NYE TILTAK I DRIFTEN	44
7	INVESTERINGER	48
7.1	Noen kommentar til drifts- og investeringstiltak under sentraladministrasjonens ramme	53
8	TILSKUDD ANDRE	54
9	UTFORDRINGER	55
10	SAMMENDRAG	55
11	Handlingsprogram NAV Skien 2021-2024	57
11.1	Oppdraget	58
11.2	Analyse	59
11.2.1	Analyse, status og utfordringer	59
11.3	Mål	60
11.4	Medarbeidere	62
11.4.1	Ny organisering av NAV Skien fra 01.09.2019. Oppdatert 30.09.2020	62
11.4.2	Faste årsverk	63
11.4.3	Sykefravær i %	63
11.5	Økonomi	63
11.5.1	Økonomiske rammer og prognose per august 2020	63
11.5.2	Tilskudd til andre	64
11.5.3	Tiltak for å oppnå økonomisk balanse	64
11.6	Oppsummering økonomiplan	66
12	Handlingsprogram OPPVEKST 2021-2024	67
12.1	Oppdraget	68
12.2	Analyse	68
12.2.1	Demografi	68
12.2.2	Nøkkeltall	70
12.2.3	Status	72
12.2.4	Utfordringer	73

12.3	Mål	74
12.4	Medarbeidere/organisasjon	76
12.4.1	Organisering og ansvar	76
12.4.2	Årsverk	77
12.4.3	Sykefravær	77
12.5	Økonomi	77
12.5.1	Økonomi – drift – tiltak	78
12.5.2	Økonomi - investeringer	83
12.6	Oppsummering	83
13	Handlingsprogram HELSE OG VELFERD 2021-2024	84
13.1	Oppdraget	84
13.2	Analyse – status - utfordringer	85
13.2.1	Mål og strategi	86
13.2.2	Andel hjemmeboende over 80 år	87
13.2.3	Utgifter til overligger ift til budsjett	87
13.2.4	KOSTRA – analyse	87
13.2.5	Brukere med omfattende bistandsbehov	88
13.2.6	Svært ressurskrevende helse og omsorgstjenester	90
13.2.7	Ressursanalyse pleie og omsorg	91
13.2.8	Utgiftsbehov	94
13.3	Medarbeidere/organisasjon	95
13.3.1	Organisering og ansvar	95
13.3.2	Årsverk	96
13.3.3	Sykefravær i %	97
13.4	Økonomi	97
13.4.1	Netto ramme	97
13.4.2	Ramme for helse og velferd i økonomiplanperioden	98
13.4.3	Driftstiltak	98
13.4.4	Spesifiserte endringstiltak	99
13.4.5	Identifiserte behov	100
13.4.6	Oppsummert driftstiltak	101
13.4.7	Investeringstiltak	101
13.4.8	Behov og tiltak som ikke er finansiert	102
13.4.9	Tiltak fra tidligere handlingsprogram med virkning i 2021	104
13.4.10	Tilskudd andre	104
13.5	Oppsummering, lange linjer i planperioden	105

14	Handlingsprogram BYUTVIKLING, DRIFT OG KULTUR (BDK) 2021-2024.....	107
14.1	Oppdraget – mål	108
14.2	Medarbeidere – sykefravær, årsverk, organisering og ansvar	109
14.2.1	Sykefravær.....	109
14.2.2	Årsverk.....	109
14.2.3	Organisasjonskart Byutvikling, drift og kultur (BDK)	110
14.3	Økonomi.....	111
14.3.1	Drift	111
14.3.2	Omdisponering og reduksjon i 2021	112
14.3.3	Investering	115
14.3.4	Gebyr	117
14.4	Stab og støtte.....	120
14.4.1	Kjerneoppgaver.....	121
14.4.2	Utfordringer	121
14.5	By- og stedsutvikling	121
14.5.1	Felles for fagområdet	121
14.5.2	Byutvikling.....	122
14.5.3	Plan.....	125
14.5.4	Byggesak	127
14.5.5	Landbruk og geodata	128
14.6	Kultur.....	130
14.6.1	Felles for fagområdet	130
14.6.2	Kulturkontoret.....	131
14.6.3	Kultur- og fritidstjenesten.....	132
14.6.4	Skien bibliotek.....	134
14.7	Eiendom.....	135
14.7.1	Felles for fagområdet	135
14.7.2	Boligkontoret	137
14.7.3	Håndverk.....	138
14.7.4	Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV)	139
14.7.5	Renhold.....	140
14.8	Kommunalteknikk.....	141
14.8.1	Felles for fagområdet	141
14.8.2	Drift Veg, Park og Parkering.....	141
14.8.3	Drift Vannforsyning.....	142
14.8.4	Drift Avløp	143

14.8.5	Prosjekt og anlegg	144
14.8.6	Forvaltning og service	146
14.8.7	Tekniske fellestjenester.....	147
14.9	Brann og feievesen	149
14.9.1	Felles for fagområdet	149
14.9.2	Stab	150
14.9.3	Beredskap.....	150
14.9.4	Forebyggende.....	152
14.9.5	Feiing	153
14.10	Tilskudd BDK.....	155
15	VEDLEGG	157
15.1	Hovedoversikt drift.....	157
15.2	Vedlegg Hovedoversikt investering	160
15.3	Vedlegg Hovedoversikt drift intern form dokument 1	161
15.4	VEDLEGG Oversikt over alle investeringer og finansiering	163
15.5	Vedlegg: Porteføljen for pågående digitaliseringsprosjekter, og prosjekter i oppstart. 165	

1 INNLEDNING

Det kommunale handlingsprogrammet og økonomiplanen omfatter hele kommunens virksomhet, og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden.

Det første året i handlings- og økonomiplanen legger rammene for årsbudsjettet der bevilgningene er bindende, mens de resterende årene gir rammer for å planlegge de senere budsjettår.

Skien kommune er en god kommune å bo i og kommunen skaper gode velferdstjenester for innbyggere i alle livsfaser.

Skien i 2020 er en kommune preget av vilje til å tenke nytt, til investeringsvilje og regional posisjonering. Regulering av Gromstul til datasenterformål resulterte i at Google kjøpte hele det 2000 mål store regulerte området. En fremtidig investering her vil kunne gi ringvirkninger for Skiens samfunnet i tiår fremover.

Parallelt med utviklingen av muligheten for ny industri i periferien skjer det hvert år nye positive ting i sentrum. Mye av dette er en følge av bypakka. I år har vi ferdigstilt parken på Landmannstorvet og vi fortsetter å jobbe videre i tråd med Handlingsprogram for sentrum 2030.

Nytt sykehjem og fortsatt utvikling av eldrehelse og eldreomsorg vil være viktige saker i forhold til tjenestene i kommende økonomiplanperiode. Et godt lang liv er viktig for innbyggere og kommunenes økonomiske rammer i forhold til å gi tjenester til de som trenger det mest. Økonomiplanen har til hensikt å bidra til realisering av dette.

Finansiering av normer i barnehage og grunnskole er innarbeidet i handlingsprogrammet. Dette skal kunne bidra til å understøtte den flotte utviklingen vi har hatt de siste årene i forhold til skoleresultater og fullføring av videregående skole. I tillegg vil vi i perioden starte ett arbeid for å jobbe på en ny måte for å få til inkludering og deltagelse slik at færre individer opplever å ikke være en del av fellesskapet.

2020 har vært sterkt preget av koronapandemien. Dette er den største nasjonale krisen siden 2. verdenskrig. Hele samfunnet har blitt rammet av pandemien, og kommunen har hatt en svært sentral rolle i å håndtere effekten av pandemien samt forebygge spredningen av viruset.

Vi tror dette også vil ha stor innvirkning i hverdagen til innbyggerne og næringsliv også i det kommende år. Skien kommune har frem til nå håndtert situasjonen på en utmerket måte. Dette har krevd mye på alle nivåer i organisasjonen. Fremover blir det viktig å disponere ressursene slik at vi sikrer oss utholdenhet, samt å raskt kunne øke innsatsen dersom situasjonen lokalt forverres. Vi tror vi kommer til å bruke en god del ressurser på håndtering

av pandemien inntil en stor andel av befolkningen er vaksinert. I det økonomiske opplegget for perioden har vi lagt som forutsetning at ekstrakostnader knyttet til korona blir 100% finansiert fra staten.

I den kommende perioden skal også sentrale staber i kommunen gjennom en omorganisering. I dette arbeidet er det viktig å sikre god arbeidsflyt mellom stabene og kommunalområdene. I tillegg må prosessen føre til en økonomisk gevinst. Endingene i organisasjon må også håndteres slik at kommunen på en enda bedre måte kan jobbe med modernisering og innovasjon. I dette arbeidet vil digitalisering være et viktig virkemiddel for å sikre måloppnåelse.

I statens økonomiske opplegg for neste år (statsbudsjettet 2021), er det lagt opp til lavere vekst og et trangere økonomisk handlingsrom sammenlignet med de siste årene. Regjeringen understreker viktigheten av effektivisering, omstilling, digitalisering og innovasjon for å sikre en fortsatt bærekraftig økonomi i kommunesektoren i tiden fremover.

I de neste årene vil det skje endringer i alderssammensetningen av befolkningen med sterk økning i antall innbyggere over 67 år, noe som vil bidra til både vekst i utgiftene innenfor helse og omsorg og til behov for omfordeling av ressurser i tjenesteproduksjonen mellom målgrupper. Vi blir også færre yrkesaktive. Dette er nasjonale trender som også omfatter Skien kommune. Samtidig opplever vi stadig forventninger til nivå på tjenester fra innbyggere og sentrale myndigheter.

2 SATSINGSOMRÅDER

2.1 FN's bærekraftsmål og Skien kommune

Høsten 2015 vedtok FN 17 mål for hvordan alle land i verden skal kunne utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

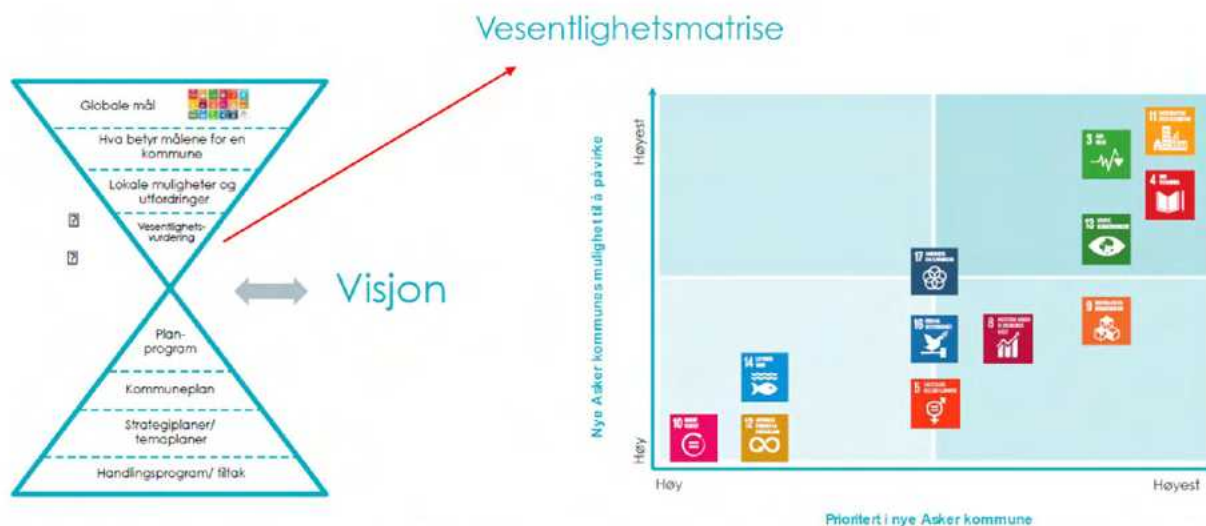
Målene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. De gjelder for alle land og er et veikart for den globale innsatsen for en bærekraftig utvikling. Statsministeren har ved flere anledninger signalisert viktigheten av at Norge følger opp disse målene.

I Skien kommunes planstrategi for perioden 2019-2023 står det at kommunen følger krav om å legge FNs bærekraftsmål til grunn for all kommunal planlegging, samfunnsutvikling og tjenesteyting. Planstrategien vil bli endelig vedtatt i bystyret høsten 2020.

Vi vil i Skien kommune arbeide bredt med operasjonaliseringen av FNs bærekraftsmål og hvilke føringer de vil gi for vårt arbeid med lokale samfunnsutfordringer. Bærekraftmålene skal gjenfinnes i alle nivåer fra styringsdokumenter, strategi- og temaplaner og ned til virksomhetsplaner og budsjetter.

Kommunedirektøren har nedsatt en egen administrativ bærekraftgruppe som har startet arbeidet med å se på hvordan bærekraftmålene kan implementeres i kommunen. Arbeidet fortsetter høsten 2020, og da vil også politikerne involveres. Arbeidet skal ende opp i et bærekraftdokument som skal peke på hvilke bærekraftsmål som er viktigst for Skien

kommune å arbeide med. Dokumentet blir en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Figur. Modell som skisserer metodikken for innarbeidelse av FNs bærekraftsmål i kommunens styringsdokumenter og daglige drift (utarbeidet med bakgrunn i FNs bærekraftsmål som rammeverk for felles kommuneplan for Asker kommune).

Det finnes 17 bærekraftsmål og 169 delmål og planstrategien har derfor inndelt i disse tre hoveddimensjonene:

- økonomisk bærekraft
- sosial bærekraft
- miljømessig bærekraft.

Kommunedirektøren ønsker at disse begrepene og deres innhold benyttes i forbindelse med utarbeidelsen av handlingsprogrammet for 2021-2021. Det vises til planstrategi for bystyreperioden 2019-2023.

Arbeidet med revidering av samfunnsdelen i kommuneplanen er også på trappene, hvor man på nytt skal tegne et tydelig og overordnet målbilde av hva kommunen ønsker og vise tydelige prioriteringer i forhold til veien videre.

Inntil denne er revidert og vedtatt gjelder vedtatt samfunnsplan for 2011-2022.

Vedtatt Samfunnsplan for 2011 til 2022¹ har følgende tre satsingsområder:

1. Det gode livsløpet med spesielt fokus på barn og unge
2. By- og næringsutvikling i et regionalt perspektiv
3. Miljø og bærekraft

I Handlings- og økonomiplan 2021-2024, som er kommuneplanens handlingsdel for kommende fireårsperiode, gjøres prioriteringer av mål og satsinger.

Basert på vurderinger av at utfordringsbildet for Skien er knyttet til lav vekst, svak score på folkehelse og levekår, behov for å møte framtidens miljøkrav og de raske teknologiske endringer vi står overfor, foreslår kommunedirektøren følgende hovedfokus i økonomiplanperioden:

¹ Samfunnsdelen i kommuneplanen ble vedtatt av bystyret 17.06.2011 og ble sist prolongert i Kommunal planstrategi, bystyreperioden 2015 – 2019, vedtatt i bystyret 16.06.2016.

- Næring/attraksjon/regionhovedstad
- Inkludering og deltakelse
- Klima/miljø
- Modernisering
- Eldrehelse (omsorg)

For å sikre helhetlig planlegging og effektiv styring skal planene i Skien kommune bygges opp med en gjennomgående målstruktur. Det innebærer at det skal være en rød tråd i fra de overordnede målene i kommuneplanen, til mer konkrete strategier og tiltak i underliggende planer.

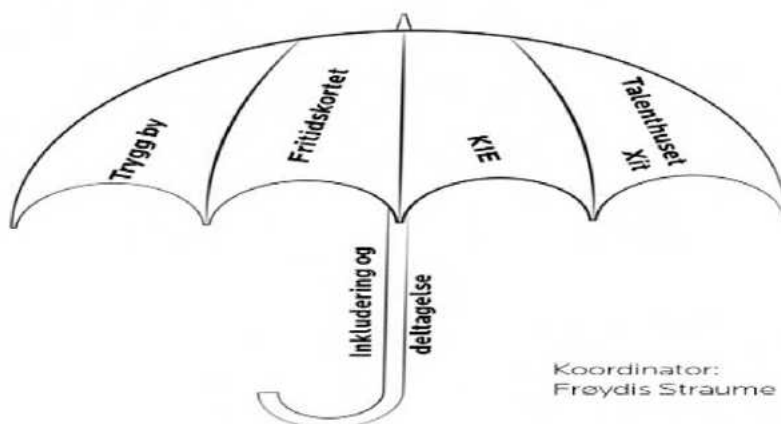
For hvert satsingsområde blir det presentert noen få utvalgte indikatorer. Det er lagt vekt på at de viser til noe kommunen selv kan påvirke og at de er målbare og at de gis svar på om kommunen har nådd målene eller er på vei mot måloppnåelse.

Næring/attraksjon/regionhovedstad

Vestfold og Telemark ble nytt fylke og ny fylkeskommune 1.1.20. I denne forbindelse fikk Skien status som regionhovedstad. Det arbeides med hvordan Skien som regionhovedstad kan utvikle denne rollen positivt for å påvirke vekst og attraktivitet.

For Skien og regionen er det viktig med økt vekst i arbeidsplasser for å sikre økonomisk bærekraft. I dette ligger også å ruste flere til arbeidsdeltakelse og derved ut av lavinntekt. Fokus på overgangen fra industri til grønn omstilling vil være ett grep i en slik utvikling.

Inkludering/deltakelse

For å snu en negativ samfunnsutvikling og for å skape gode og likeverdige levekår, er utdanning og sysselsetting essensielt. Dette vil sikre inntekter for familien og forhindre at deler av barnebefolkningen vokser opp med lavinntektsutfordringer.

Arbeid mot utenforskap og mindre sosial ulikhet er et svært viktig innsatsområde i utviklingen av Skien. Mobilisering av grupper som deltar lite på samfunnsarenaer, og det å få disse i dialog kan være en sentral faktor som sikrer både engasjement og ikke minst tillit til lokalsamfunn og demokrati.

En bærekraftig samfunnsutvikling er preget av gode oppvekstkår og likeverd mellom innbyggerne. «Inkludering og deltakelse» er ikke et prosjekt men en måte å få en mer koordinert innsats på tvers av sektorer for å motvirke utenforskap. Foreløpig inneholder «paraplyen»: «trygg by», fritidskortet, KIE, talenhuset og «Xit» (aktivitetsplikt for ungdom på sosialhjelp. Lederne av disse enkeltprosjektene skal møtes regelmessig og utveksle erfaringer, lære av hverandre, justere tilbudene og foreslå nye som bygger opp under målsetningene.

Klima/miljø

Helt sentralt innen feltet klima og miljø er det å skape et miljømessig bærekraftig samfunn hvor vekst og utvikling ikke går på bekostning av natur og miljø, men gi god velferd og livskvalitet til innbyggerne. Vi må forvalte det lokale økologiske og biologiske mangfoldet som finnes på en bærekraftig måte. Utnytting av fornybare naturressurser og fokus på grønn utvikling må ligge til grunn når vi planlegger både på kort og lang sikt.

Helt praktisk skal dette også ha betydning for den enkelte innbygger i hans/hennes hverdag. Gode transportforbindelser og tilrettelagt for sykling og gåing skal stimulere til mer miljøvennlige valg. Gjennom god tilgang til rekreasjonsområder og nærturterreng legger vi til rette for at borgerne enkelt får tilgang til fysisk utfoldelse og alle de gode ringvirkningene dette gir for folkehelsen.

Modernisering

Bærekraftmålene utfordrer oss til å tenke nytt og annerledes. I stedet for stadig å gjøre «mer av det samme» for å løse gamle og kjente problemer, må vi nå tenke mer innovativt. Dette gjelder både i det små og i møte med store og komplekse utfordringer.

Dette gjelder både kommunen som organisasjon og de tilbudene/tjenestene vi leverer på alle områder. Digitalisering vil være helt sentralt i arbeidet. Moderniseringsperspektivet handler om omstilling og omstillingskompetanse, innovasjon, effektivitet og derved gevinstrealisering.

Eldrehelse (omsorg)

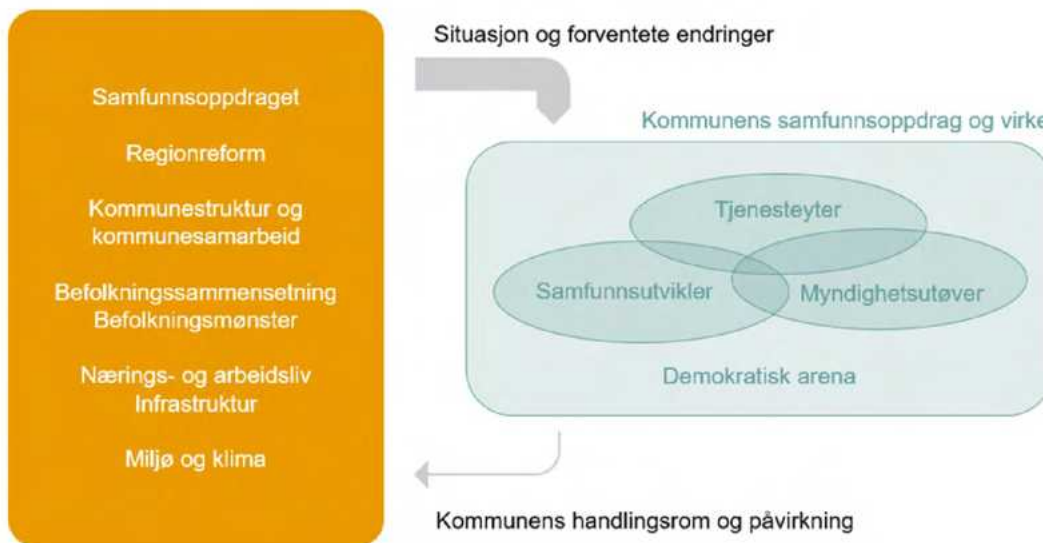

Som de fleste andre kommuner i Norge står også Skien overfor en demografisk utfordring etter hvert som antallet eldre øker. Befolkningsframskrivninger viser at antall eldre, og derved også antall personer med behov for pleie- og omsorgstjenester vil øke sterkt i årene som kommer. Dette vil utfordre både kommuneøkonomien, rekrutteringen av fagfolk og organisering av tjenestetilbudet.

For å sikre god livskvalitet for denne gruppa er innovasjon og teknologi viktige tilnærminger også her. Det å kunne bo lengst mulig hjemme og greie seg selv er et mål for de aller fleste. Skien kommune tilbyr ulike typer trygghetsteknologi som er tilpasset den enkelte brukers behov. Målet med denne type velferdsteknologi er at brukerne skal oppleve større trygghet, frihet og egenmestring i eget liv. I tillegg til at brukeren selv kan oppleve gevinst ved slike løsninger, gir det også gevinst for tjenesteyter gjennom tidsbesparelser som derved kan benyttes til å gi tjenester til flere.

Det finnes et stort tilbud av aktiviteter i Skien gjennom lag og foreninger. Personer i alle aldre deltar i aktiviteter der de opplever mening, mestring, personlig utvikling og fellesskap. Dette er et verdifullt bidrag til folkehelsen. Overfor brukere som selv ikke har stiftet bekjentskap med frivilligheten og mangfoldet her, kan kommunen bidra til å formidle kontakt med frivilligheten.

Til slutt er det viktig å poengtere at Skien ikke alene kan rette sin aktivitet slik at vi påvirker omgivelsene til å bidra til at vi når våre overordnede mål. Omgivelsene har sannsynligvis større påvirkning på oss enn vi har på dem. Det er derfor viktig at vi klarer å prioritere våre ressurser til de områder som har størst effekt på en varig forbedring.

Figur: Omgivelsenes påvirkning av Skien og Skiens påvirkning av omgivelsene.

Det er valgt ut følgende indikatorer som kommunen skal måles på:

Sosial bærekraft	Økonomisk bærekraft	Klima og miljø
<p>Det gode livsløpet Mål og indikatorer Utbetalt sosialhjelp, mål som landet</p> <p>Antall overliggerdøgn skal ikke overstige det staten har bevilget til å dekke overliggere</p> <p>Alle barn går i barnehage minimum det siste året før skolestart</p> <p>Forventet levealder, mål som landet</p> <p>90% av alle ungdommer i Skien har fullført videregående opplæring innen rettighetstid</p> <p>Andelen over 80 som er hjemmeboende, mål 92 %</p> <p>Grunnskolepoeng, mål som landet</p> <p>Alle barn og unge skal ha mulighet til å delta på en fritidsaktivitet</p>	<p>Næring og attraktivitet Mål og indikatorer Etablering av arbeidsplasser ift landsgjennomsnitt</p> <p>Sysselsettingsgrad, mål som landet</p> <p>Befolkningsvekst, mål som kommunegruppe 13 Skatteinngang, mål 87 % av landet</p> <p>Registrert sykefravær i kommunen mål: 7 %</p>	<p>Klima og miljø Mål og indikatorer Miljøvennlig transport, elbil/biogass 80 %</p> <p>0-vekst i personbiltransport, målt fra 2016</p> <p>Energieffektivisering 1,6 Gw/H</p>

2.2 Medarbeidere

I kommunens HR-strategi (vedtatt av Bystyret i 2012) er følgende satsingsområder definert: *Ledelse, kompetanse, kultur og identitet*. I HR-strategiens handlingsplan for 2018-2022 (vedtatt av Partssammensatt utvalg i 2017) er det definert konkrete tiltak innenfor de tre satsingsområdene som følges opp på ulike nivå i organisasjonen.

Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR er nå implementert i organisasjonen. Undersøkelsen gjennomføres 2. hvert år og i 2021 skal den gjennomføres for 4. gang. Det er positivt å se at vi oppnådde en svarprosent på 78 i 2019, mot 71% i 2015 og 2017. 10-FAKTOR er et verktøy for leder-, medarbeider- og organisasjonsutvikling. De ti faktorene som måles er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater ut fra organisasjonens mål og kvalitet på tjenestene. Resultatene fra undersøkelsene i 2015-2019 viser at medarbeiderne i høy grad trives, opplever mestring og motivasjon i sitt arbeide. Resultatene følges opp på enhetsnivå og inngår i enhetenes utviklingsarbeid.

Innenfor ledelsesfeltet gjennomføres det årlig en rekke interne kurs for ledere knyttet til bl.a. HMS, 10-FAKTOR, samtaleteknikk, sykefraværsoppfølging, tariff, omstilling, økonomi osv. I tillegg har rådmannen årlige ledersamlinger for alle ledere med fokus på Skien kommunes målsettinger og god (mestringsorientert) ledelse. Dette arbeidet er i 2020 noe redusert på grunn av koronasituasjonen, men kurs og kompetanseutvikling vil videreføres og videreutvikles, både med fysiske samlinger og gjennom økt bruk av e-læring.

Ledelsessystemet for kvalitet (TQM) er nå innført i hele organisasjonen med særskilt fokus på HMS. Det er fortsatt behov for opplæring og fokus på bruk av systemet, som bl.a. bidrar til god styringsinformasjon knyttet til kommunens systematiske HMS-arbeid. Systemet ivaretar bl.a. kommunens HMS-dokumentasjon, samt risikovurderinger, avviksmeldinger og skademeldinger.

Digitalisering spiller en stadig viktigere rolle i kommunens moderniseringsarbeid. Nye digitale verktøy skal bidra til økt kvalitet og effektivitet i tjenestene. Dette medfører nye krav til både ledernes og alle medarbeidernes kompetanse, noe som følges opp både ved rekruttering og ved kontinuerlig kompetanseutvikling i organisasjonen. Koronasituasjonen har nok også hatt en positiv effekt knyttet til økt digital kompetanse, gjennom bl.a. økt bruk av digitale møter.

Deler av kommunal sektor har utfordringer knyttet til høyt sykefravær og deltidsstillinger. Det jobbes derfor kontinuerlig med å redusere sykefraværet i kommunen, både gjennom opplæringstiltak, konkrete prosjekter, ved oppfølging i linjeledelsen og oppfølging av medarbeiderne. Sykefravær er en kompleks og sammensatt utfordring, og sykefraværstallene de siste tiår på både nasjonalt nivå og lokalt i kommunen viser at til tross for høyt fokus er sykefraværet dessverre forholdsvis stabilt. Nå under koronasituasjonen ser vi en svak økning i fraværet, da spesielt knyttet til langvarig fravær. Dette kan skyldes at medarbeidere med kroniske og/eller alvorlige sykdommer blir lenger borte fra arbeidet pga pandemien.

I 2019-2020 har det vært et særskilt fokus på heltidskultur i kommunen. Heltidsforum, som består av representanter fra arbeidstakerorganisasjonene, hovedverneombudet, HR og Helse og Velferd la i september 2020 frem anbefaling til videre arbeid med heltidskultur. Temaet, som er en av de største arbeidsgiverutfordringene i kommunal sektor, vil følges opp i tråd med vedtaket i PSU.

Innen enkelte fagområder er det for tiden rekrutteringsutfordringer. P.t. gjelder dette spesielt sykepleiere, rektorer og tekniske/akademiske stillinger. Det jobbes kontinuerlig med ulike tiltak knyttet til disse utfordringene.

Det er etablert et godt og konstruktivt samarbeid mellom administrativ ledelse og hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet i kommunen, hvor man ivaretar både medvirkning og viktig informasjonsutveksling. Dette er et svært viktig grunnlag for gjennomføring av de omstillingsprosesser som pågår nå (f.eks. gjennomgang av stab/støtte) og de nødvendige prosessene som kommer i tiden fremover.

Koronasituasjonen har også vist hvilken fleksibilitetsvilje og handlekraft som ligger i kommunens organisasjon. Da pandemien traff Norge i mars 2020 fant vi raskt gode og nødvendige løsninger sammen med tillitsvalgte og hovedverneombud, og medarbeiderne viste svært stor vilje til å bidra på de områder hvor kommunen hadde størst behov, selv om det innebar både endrede oppgaver, arbeidstider og oppmøtesteder. Linjeledelsen har også håndtert situasjonen svært bra, til tross for krevende smitteverntiltak, noe økt fravær og økt grad av fjernledelse da en del medarbeidere satt på hjemmekontor våren 2020. Det som nå er viktig er å opprettholde denne fleksibilitetsviljen og handlekraften til pandemien er over.

2.3 Digitalisering

Gode og effektive digitale tjenester er avgjørende for kommunen og det forventes av innbyggere.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og KS har samarbeidet om en felles digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019-2025 – *én digital offentlig sektor*. Skien kommune understøtter denne strategien i egne satsningsområder og ambisjoner. Kommunen skal søke å gjenbruke data, utnytte nasjonalt felleskomponenter og samarbeide regionalt og lokalt.

Overordnede satsningsområder og ambisjoner vil være:

- *Sammenhengende tjenester med brukeren i sentrum.*
 - Enklere hverdag og god samhandling gjennom digitale løsninger for innbyggere, organisasjoner og næringsliv.
- *Innovasjon og økt produktivitet – en mer sammenhengende digital sektor.*
 - Moderne teknologi skal gi god trygghet, tjenestekvalitet og produktivitet.
- *Økt verdiskapning ved deling av data.*
 - Kommunes innbyggere skal ikke trenge å oppgi informasjon som det offentlige allerede har innhentet.
- *Digital kompetanse og deltakelse i offentlig sektor*
 - Legge til rette for nødvendig økt digital kompetanse for innbyggere og ansatte.
- *Digital sikkerhet – informasjonssikkerhet, personvern og dokumentasjonsforvaltning*
 - Gi trygghet for at alle personopplysninger behandles i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Kommunen har etablert styringsmodell for porteføljestyring som setter krav til dokumentasjon for gevinstrealisering av alle digitaliseringsprosjekter. Gevinstrealisering for Skien kommune betyr å oppnå god økonomisk effekt og kvalitet i tjenestene gjennom å forbedre og automatisere arbeidsprosesser. Porteføljestyringen skal prioriteres prosjekter med god økonomisk gevinst.

Løpende politisk vedtatte prosjektet følges opp. Heriblant Den digitale skole, hvor man nå tar sikte på å øke dekningsgrad av PC'er eller nettbrett til 100% for elever i alle klassetrinn.

3 SITUASJONSANALYSEN

Situasjonsanalysen beskrive nåsituasjonen og utfordringene med basis i:

- Kostnadsanalyse fra Telemarksforskning
- KOSTRA² tall økonomi og tjenestetall
- Kommunebarometeret³
- Prognoser for endringer i demografi
- Vedtatte måltall for økonomien
- Siste tertialrapport

Denne analysen har gitt føringer for arbeidet med årets budsjettarbeid og rullering av økonomiplan.

3.1 Kostnadsanalyse

Skien har våren 2020 fått gjennomført en Kostra- og effektivitetsanalyse, basert på regnskapstall 2019. Denne viser at Skien er en lavinntektskommune med korrigerede frie inntekter på 94% av landsgjennomsnittet. De økonomiske rammebetingelsene vil være styrende for tjenestetilbudet kommunen kan tilby sine innbyggere.

² Kostra står for **K**ommune-**S**tat-**R**apportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioritering og måloppnåelse i kommuner.

³ Kommunebarometeret er en måling som publiseres av Kommunal rapport og som viser hvordan kommunen presterer målt mot resten av kommune- Norge.

Hovedkonklusjonen fra analysen er som følger:

Skien driver sine tjenester vesentlig rimeligere enn landsgjennomsnittet. I følge beregninger skal kommunen også gjøre det pga blant annet forskjeller i demografi, størrelse mv. Likevel er det de lave inntektene som gir størst effekt i forhold til nivå.

Tas det hensyn til utgiftsbehov (at Skien er noe rimeligere å drive) og inntektsnivå (Skien lave korrigerede fire inntekter) bruker vi ca 27 mill mer enn inntekt- og utgiftsbehov skulle tilsi.

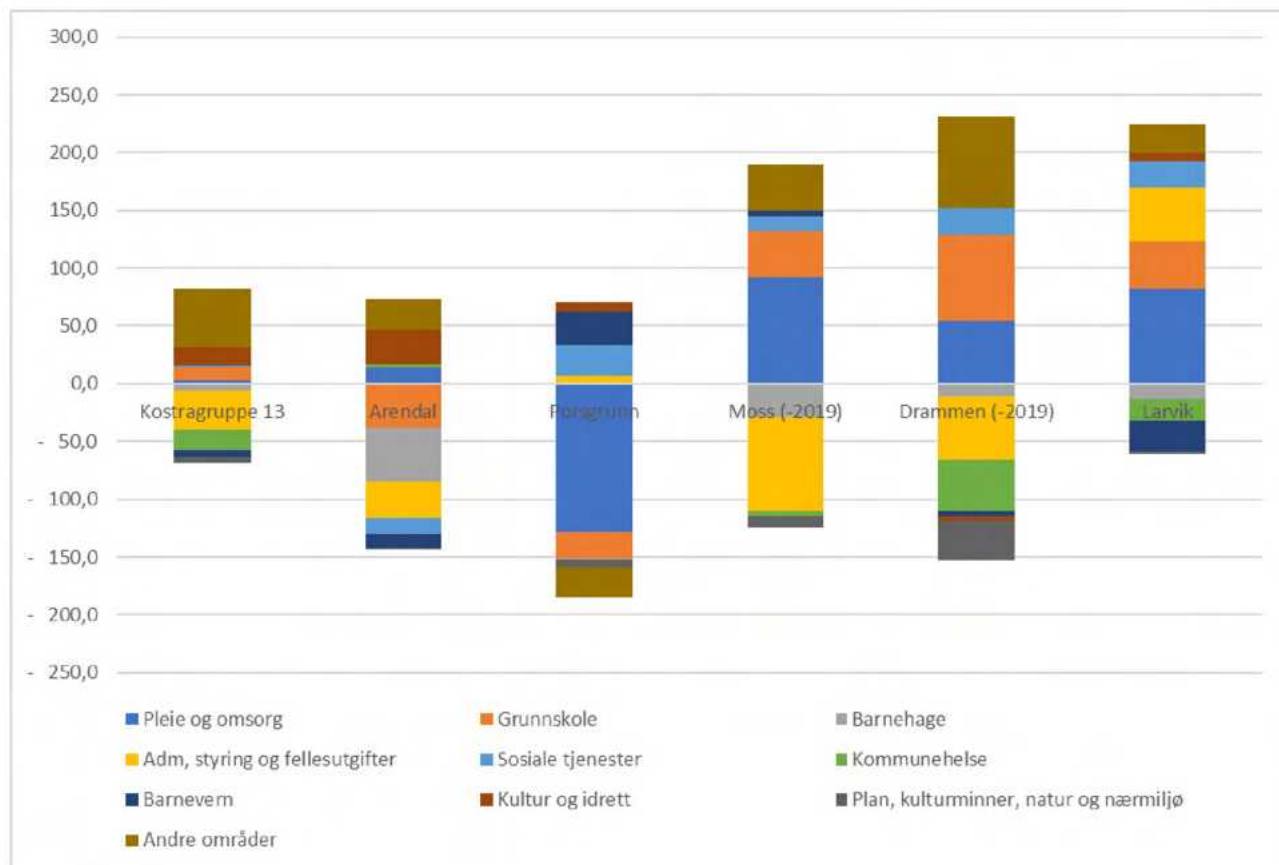
*Hovedfunn og oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Skien kommune 2019.
Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF*

Tjenesteområde	Mer-/mindreutgift 2019 (mill. kr) sammenlignet med	
	Landsgjennomsnittet	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-61,8	14,2
Administrasjon	-60,2	-23,5
Landbruk	-2,1	1,7
Grunnskole	-75,8	4,3
Pleie og omsorg	16,8	47,8
Kommunehelse	-33,4	-16,1
Barnevern	3,0	-5,6
Sosialtjeneste	30,5	4,7
Sum	-183,0	27,4

- ▶ Skien har tatt mange grep for å effektivisere driften de siste årene. Likevel er det potensiale for innsparinger på flere områder ved å se til hvordan sammenlikningskommunene drifter sine tjenester.
- ▶ Det overordnede bildet er at Skien har en stram økonomi med **lave inntekter** og må tilpasse seg dette ved å gjøre **krevede prioriteringer** mellom individrettede tjenester som dekker et tjenestebehov og universelle tjenester til befolkningen.
- ▶ Fremtidige investeringer og låneopptak gjør at driften må tilpasse seg økte rente- og avdragsutgifter i årene som kommer samt **sikre seg robusthet** som gjør at svingninger i rentenivå kan betjenes.
- ▶ Innsparingene kan nok ikke realiseres uten å gjøre større grep.

Under vises en figur for et teoretisk beregnet innsparingspotensial sammenliknet med andre kommuner.

Den viser utgiftsnivå⁴ dersom Skien hadde drevet på samme nivå som andre kommuner eller kommunegrupper:

Grafen viser tjenesteområdene som bruker mer/mindre enn sammenlikningskommuner justert for utgiftsbehov og privatskoleandel. Merforbruk vises over streken, eller som minus i tabellen.

Kilde: Framsikt Analyse

Tallene over viser at Skien kommune har høyere netto driftsutgifter til grunnskole, kultur og idrett og andre områder sammenliknet med kostragruppen. Pleie- og omsorg, sosialtjenesten ligger rett over kostragruppen. Tjenesteområdene barnehage, administrasjon, barnevern, kommunehelse og plan drives rimeligere enn kostragruppen.

Andre områder er brann- og ulykkesvern, kommunale boliger, samferdsel, næringsforvaltning og konsesjonskraft og kirke. Alle områdene ligger høyere enn kommunegruppe 13 med unntak av kommunale boliger.

Legger man sammen tjenestene på tvers av kommunene med høyest innsparingspotensial vil man oppnå en samlet sum på over 300 millioner kroner. Dette er ikke et realistisk

⁴ justert for utgiftsbehov, privatskoleandel og vertskommunetilskudd PU

Handlingsprogram 2021-2024

regnestykke eller ønsket størrelse å oppnå, men viser at potensialet kan ligge i flere tjenester.

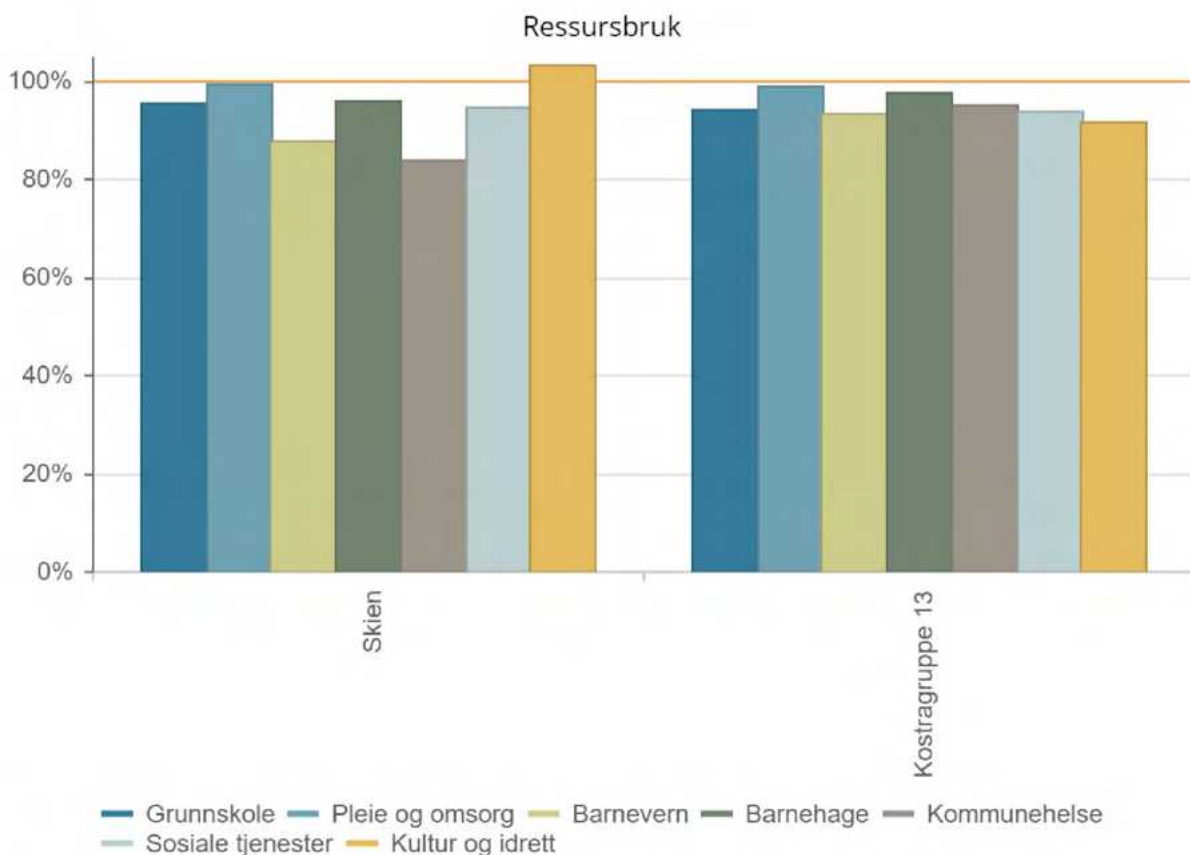
Sammenlikner vi oss med gjennomsnittet av sammenlikningskommunene (Porsgrunn, Larvik, Sandefjord, Sarpsborg og Arendal) er innsparingspotensialet kun 25 mill kr.

Bilde viser at kommunene har ulik innretningen på de økonomiske ressursene. For å kunne bruke tallene til noe mer kreves det dypdykk i tall og resultater.

3.2 Kostraanalyse

Skien kommunes drift ligger stort sett nær snittet i utgiftsnivå for kommunegruppe 13⁵. Det er tidligere vist at kommunen har lave frie inntekter og at man dermed må forvente å holde driftsnivået nær/litt under kommunegruppe 13.

Ressursbruk:

Tall regnskap 2019, Framsikt Analyse/Kostradata

⁵ Kostragruppe 13 Kommunene er gruppert etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Store kommuner utenom de fire største er i kostragruppe 13.

Figuren over viser kommunes egne utgifter på tjenesteområder korrigeret for kommunens eget utgiftsbehov. Landsgjennomsnittet vises som 100%. Er ressursbruken høyere enn 100% så bruker kommunen mer penger enn landsgjennomsnittet korrigeret for kommunens utgiftsbehov. Ligger vi under 100% bruker vi mindre. Kommunene i kostragruppe 13 bruker i snitt mindre enn landsgjennomsnittet på alle områder. Skien ligger over på kultur og idrett, mens pleie- og omsorg ligger om lag på landsgjennomsnittet 99,3%), de andre fagområdene ligger under landsgjennomsnittet.

Kommentarer til tallene i tabellene over:

Tabellene bygger på regnskapstall 2019.

Tallene som er valgt viser netto driftsutgifter. For de områdene hvor brukerbetaling er en del av grunnlaget vil f.eks. lave brukerbetaling som følge av lav inntektsevne påvirke nettobeløpet.

3.3 Kommunebarometeret

Skien har over tid hatt en positiv utvikling på rangeringen i kommunebarometeret. Vi går nå inn i en periode med behov for ytterligere fokus på kostnadsstyring. Vil velger derfor å først og fremst kommentere utviklingen av enhetskostnader i barometeret. Skien ligger for 2020 på en 71. plass. Dette er bra, men vi har tidligere klart å drifte våre tjenester enda mer effektiv. Vi bør ha som ambisjon å være blant de 50 beste kommuner i Norge i forhold til denne variabelen.

Rangering

	2015	2016	2017	2018	2019
ENH01 Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	82	136	102	94	87
ENH02 Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	159	136	156	160	181
ENH03 Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	39	59	66	71	68
ENH04 Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	127	187	183	130	81
ENH05 Netto utgifter til sosialhjelp per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	122	51	96	184	235
ENH06 Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	69	82	31	83	36
ENH07 Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigeret for utgiftsbehovet	108	34	27	28	22

Sektoren for kostnadsnivå har en vekt på 5 prosent i Kommunebarometeret, og de rangerer kommunene etter sju forskjellige nøkkeltall som måler netto utgifter til kommunesektorene grunnskole, pleie og omsorg, barnehage, barnevern, sosialtjeneste, helse og administrasjon. Tallene viser plassering blant alle kommuner hvor 1 er den rimeligste.

De tyngste nøkkeltallene i denne sektoren er nøkkeltallene for grunnskole, pleie og omsorg, og barnehage med en vekt på henholdsvis 30, 35 og 15 prosent av sektoren. Datakildene for nøkkeltallene i denne sektoren er SSB og KS.

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2019. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning og så videre. Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2019 kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere fra år til år.

For å kunne ha et godt tjenestetilbud til våre innbyggere er det, med Skiens lave inntektsnivå, nødvendig å drive effektivt.

3.4 Driften – siste prognose

Skien kommune har pr 2. tertial 2020 utfordringer på driftssiden, hvor mye skyldes koronasituasjonen og at kapasitet til planlagt omstillingsarbeid har vært redusert på grunn av korona. Mye av merutgiftene knyttet til koronapandemien er kompensert med ekstra statlige overføringer og forventninger om lavere lønnsvekst. I tillegg er det merinntekter og mindretgifter på fellesområdet der de største er lavere renter og lavere pensjonsutgifter enn budsjettet. Dette gjør at året 2020 forventes å kunne gå med et samlet mindreforbruk.

Selv om det forventes balanse i regnskapet for 2020 viser analysen at driftsområdene er presset og at man for flere av områdene kan regne med at deler av merforbruket vil være en varig utfordring.

Korona

Regjeringen skriver at «*Kommunesektoren skal kompenseres for merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med virusutbruddet*». Det vil i løpet av november legge fram et tilleggsnummer til Statsbudsjettet med foreløpige anslag for merutgifter og mindreinntekter for kommunesektoren i 2021, med tilhørende bevilgningsforslag

3.5 Demografiutfordringer

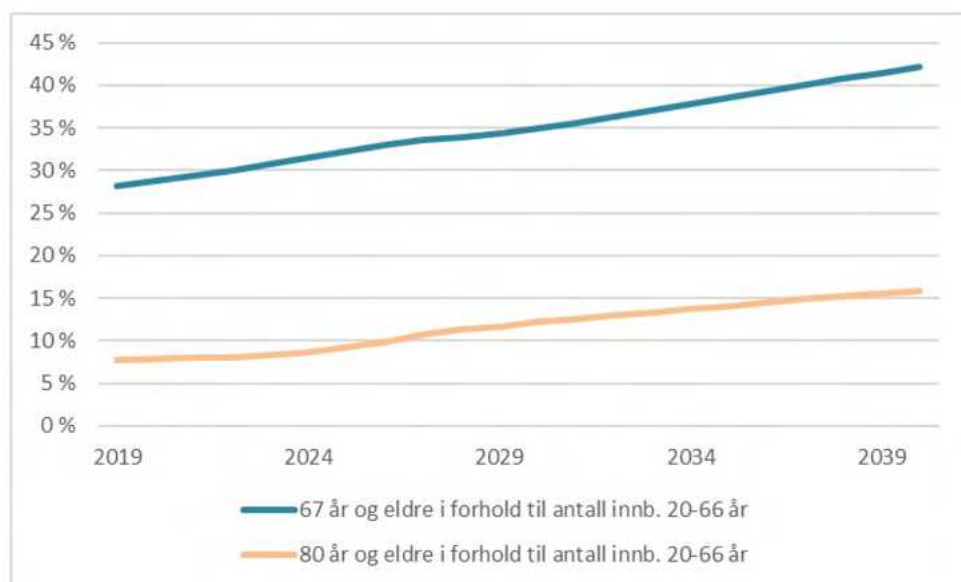
Statistisk sentralbyrå la fram sine siste befolkningsframskriving i august 2020. De skriver følgende:

«Norge vokser, men veksten er svært ujevnt fordelt. Byene og områdene rundt vil få sterk befolkningsvekst i årene framover, mens mange distriktskommuner vil oppleve en nedgang i folketallet..» De påpeker også at alle kommuner vil ha en eldre befolkning i 2050, men at det vil slå sterkest ut i distriktene.

Antall eldre i forhold til personer i yrkesaktiv alder

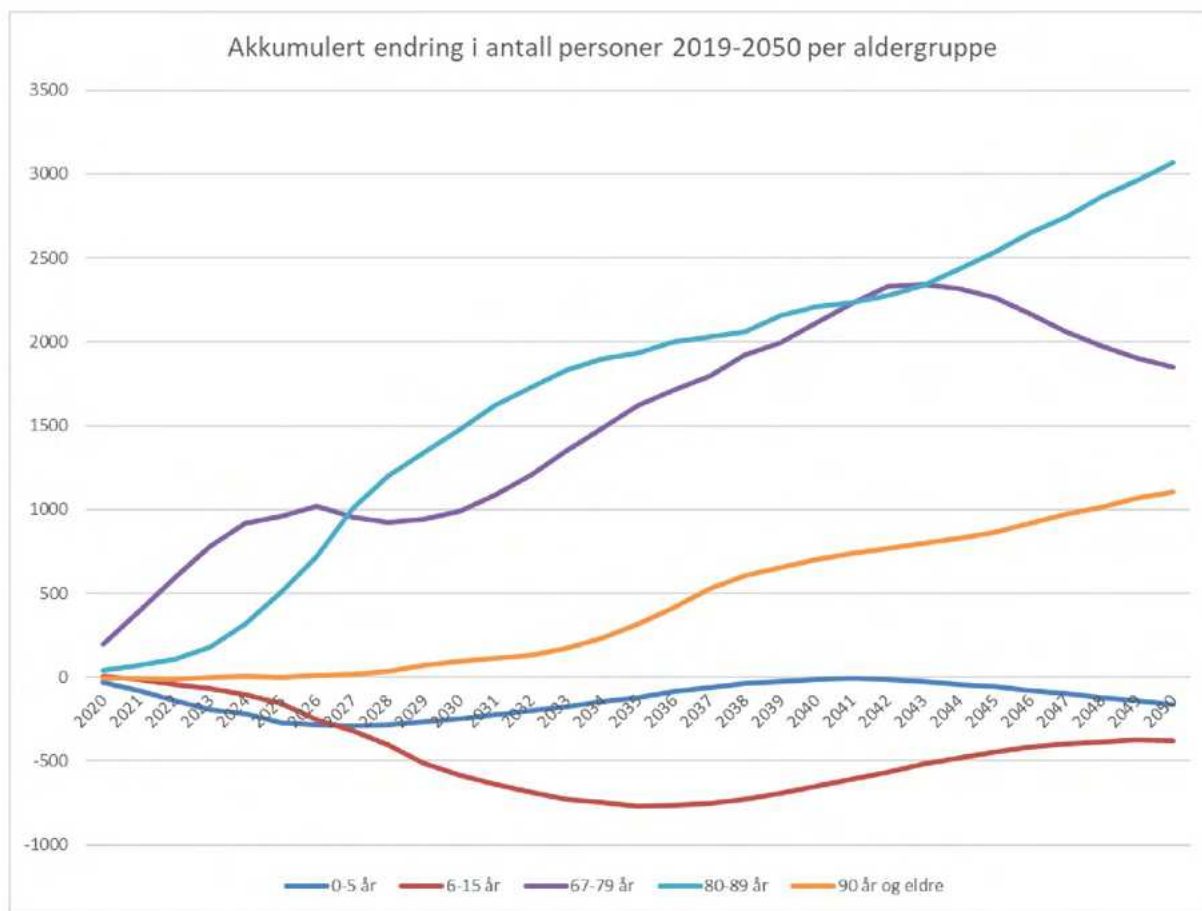
Den demografiske utviklingen med flere eldre og færre i yrkesaktiv alder gjør at man må være forberedt på strammere offentlige budsjetter i årene framover.

For Skiens del vil forholdstallene endre seg slik basert på SSBs prognose (mellomalternativ):

Innbyggere 20-66 år er definert som yrkesaktiv alder. En økning i forholdstallet betyr at det er færre innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) per innbygger i den eldre aldersgruppen.

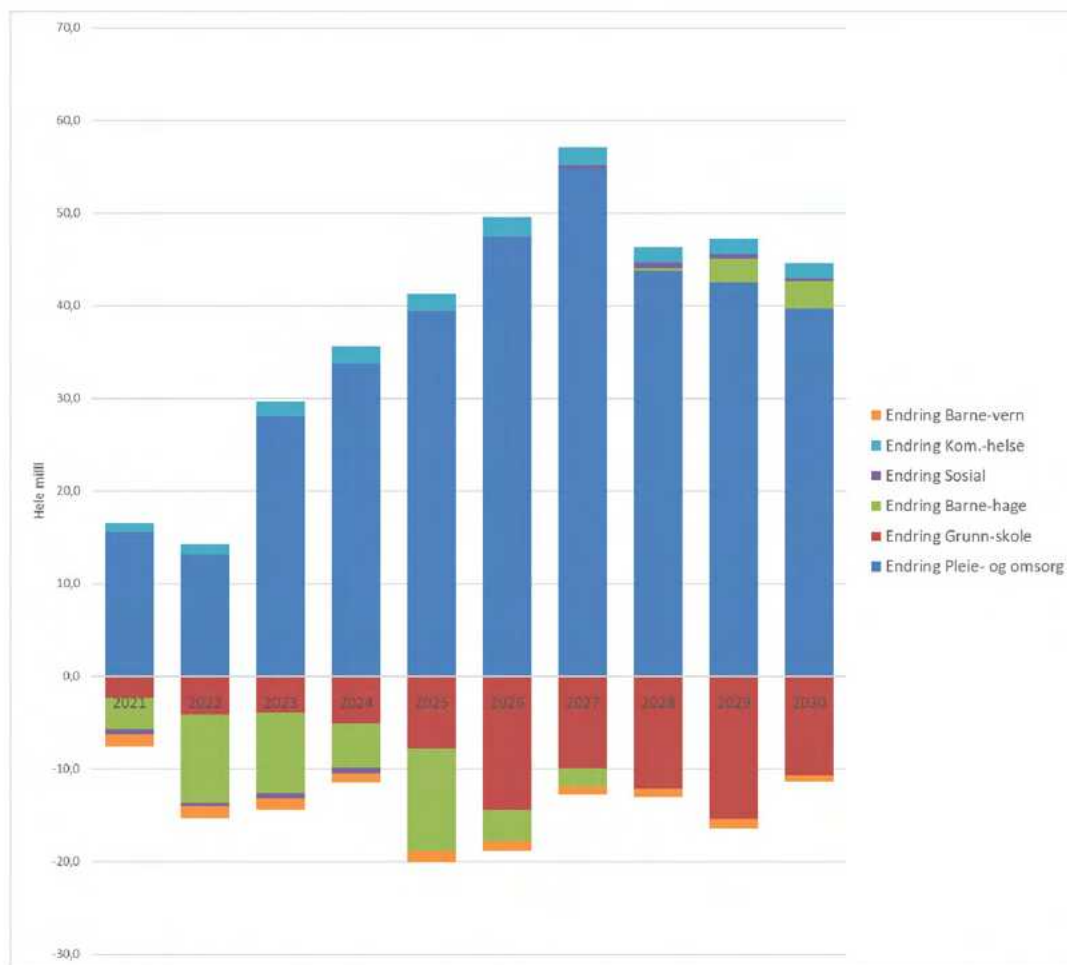
Den siste befolkningsframskrivingen viser en lavere befolkningsvekst enn forrige framskriving fra 2018.

Figur (kilde SSB) som viser endringen i befolkning fra 2020 målt i antall personer for Skien ved mediumalternativet⁶. (MMMM alternativet betyr forutsetning om medium vekst, figuren tar hensyn til faktisk befolkning 1/1-20).

Figuren under viser årlig endring i kommunens netto utgiftsbehov per tjenesteområde som følge av anslåtte befolkningsendringer gitt samme dekningsgrad og gjennomsnittlige kommunale kostnader.

⁶ Medium – MMMM – middels nasjonal vekst, levealder, fruktbarhet, netto innvandring

Figur endring i utgifter pr område for Skien, basert på SSB sine befolkningsprognoser juni 2020, tall i hele mill.

Figurene over viser at det vil være demografiutgiftene for pleie- og omsorgssektoren som øker mest, mens det vil være en nedgang i barnehage og grunnskole allerede fra 2021. Befolkningsframskrivingene er kun prognoser, den bruker gjennomsnittstall for kommunesektoren og konstante dekningsgrader. I tillegg er beregningen sårbar for enkeltårsvariasjoner så modellen bak figuren er ment som noe som kan vise utviklingstrekk. Den er derfor en illustrasjon over utfordringer ved de store endringene, men kan ikke brukes som en fasit over faktisk endring i utgiftsbehov.

3.6 Overordnede økonomiske mål – RESULTATER

3.6.1 Innledning

Ny kommunelov har lovfestet at kommunene har innført en plikt for kommunestyret å vedta finansielle måltall for utvikling av kommunens økonomi. Formålet er å sikre en bærekraftig økonomi på lang sikt.

Handlingsprogram 2021-2024

Skien bystyre vedtok i 2014 slike finansielle måltall for kommunens økonomi:

- Netto driftsresultat på mellom 2-3 % av driftsinntekter
- Driftsfond skal over tid utgjøre 5 % av driftsinntektene
- Netto lånegjeld (minus lånegjeld til VAR og formidlings lån) skal over tid utgjøre maks 60-65 % av driftsinntektene
- Kommunens løpende framtidige utbytter settes av på fond

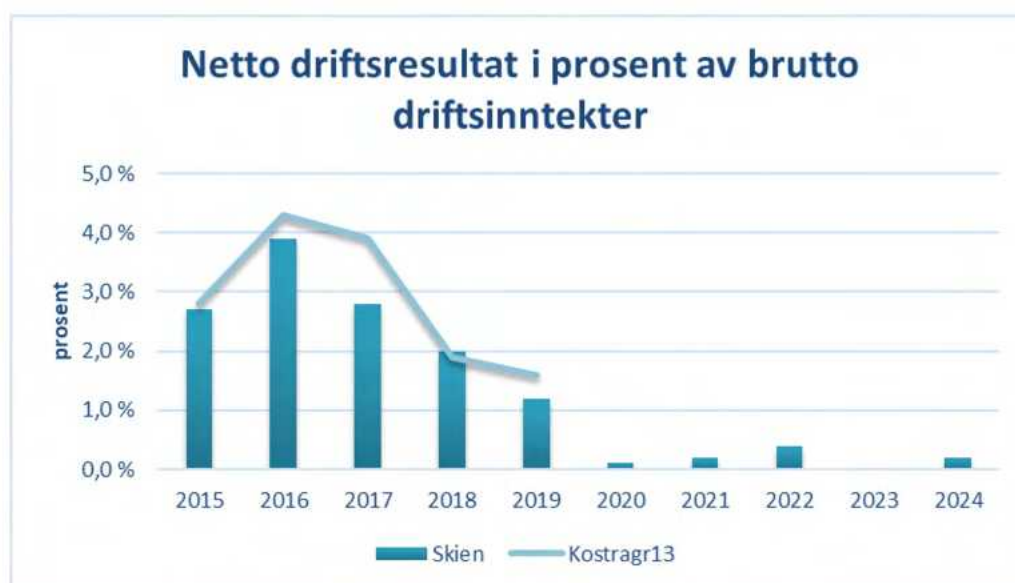
Skien kommunes økonomiske mål er laget for at kommunen skal kunne ha god kontroll på egen økonomi, samtidig som man står godt rustet til å takle endrete rammebetingelser og uforutsette hendelser.

Til tross for at det totale økonomibildet viser en stram kommuneøkonomi viser den økonomiske analysen at Skien kommune har lyktes med å styrke sin økonomiske situasjon. Årsaken er tredelt, det ene er en positiv inntektsutvikling for kommunesektoren, for det andre lave renter og for det tredje god økonomistyring.

Det er også vurdert om vi bør ha en regel om avsetning til premieavviksfond for å nøytralisere virkningen av premieavviket på regnskapsresultatet. Administrasjonen vil legge frem en egen sak om dette.

3.6.2 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat beskriver kommunens økonomiske handlefrihet, og viser hva kommunen har til disposisjon til egenfinansiering av investeringer og avsetninger til disposisjonsfond for å redusere økonomisk risiko.

Figuren viser netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i perioden 2015-2019, og for budsjettårene 2020-2024.

Skiens netto driftsresultat er forbedret fram til 2016 og hadde en nedgang i årene etter, og lå under måltallet i 2019 og også for budsjettårene 2020-2024.

Ofte brukes også korrigert netto driftsresultat som nøkkeltall. Dette gir et mer korrekt bilde av den faktiske økonomiske balansen, men er foreløpig ikke brukt i offentlig statistikk, slik at en kan sammenlikne kommuner imellom.

3.6.3 Driftsfond

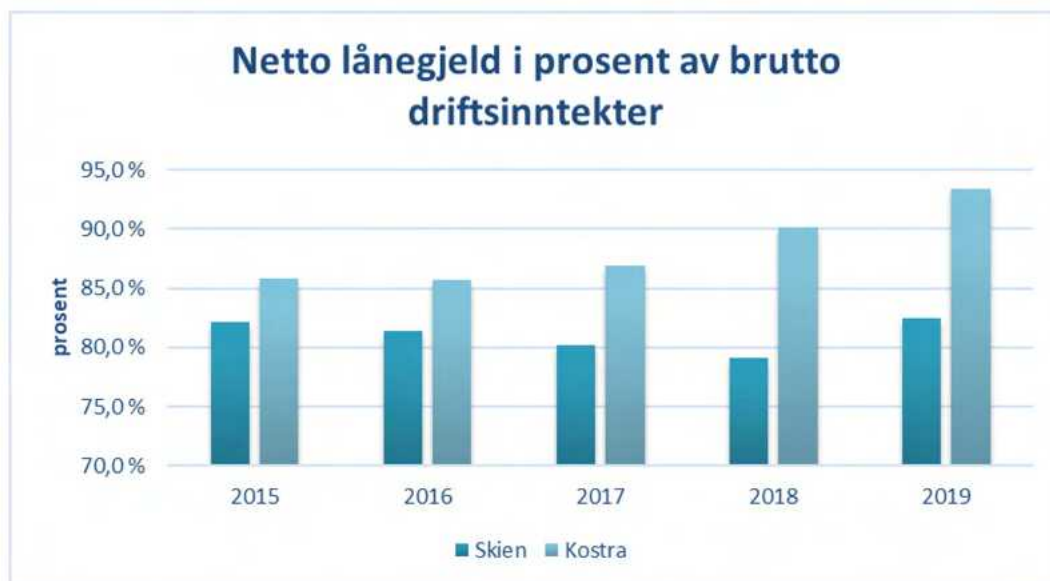

Kommunen bør til enhver tid ha en buffer til å møte uforutsette hendelser og til å dekke opp for det akkumulerte premieavviket⁷ i balansen. Nøkkeltallet viser en bedring og en liten nedgang i økonomiplanperioden.

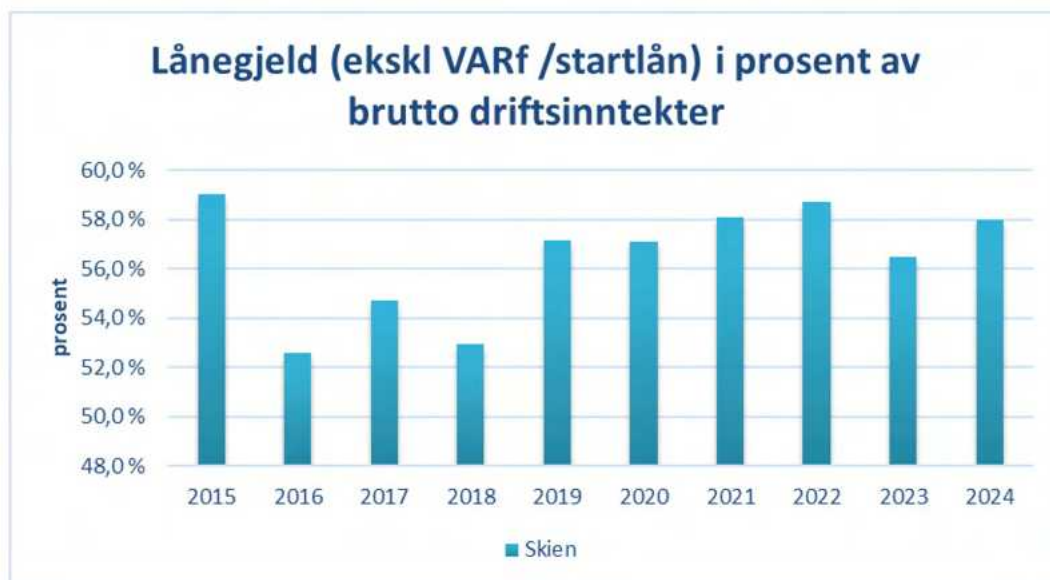
3.6.4 Netto lånegjeld

Total gjeld (inkl selvsfinansierende gjeld som VAR og formidlingslån)

⁷ Premieavvik – premie som er betalt, men ikke resultatført. Jfr pågående sak med forslag om å flytte deler av ubundet disposisjonsfond over til et eget «premieavviksfond»

Figuren over viser lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter. Gjelden i figuren over er ikke kun renteesponert gjeld, men viser også VARF⁸ og formidlingslån. Til tross for at Skiens totale gjeld har økt i perioden, har den økt mindre enn brutto driftsinntekter og Skien ligger under nivået i kommunegruppe 13. Figuren under viser lånegjeld fratrukket lån til VARF-formål og startlån.

⁸ Varf- Vann, avløp, renovasjon og feiing.

3.6.5 Utbytte

Det er usikkerhet rundt nivå på årlige utbytter, og disse har svingt betydelig de siste år. For at den kommunale driften ikke skal påvirkes av årlige svingninger er det vedtatt at utbytte knyttet til Skagerak skal settes av på fond. 2016 var første året det ble satt av midler til bufferfond – utbytte med 5,7 millioner kroner. Dette målet er ikke fulgt opp i de senere budsjettårene, men totalt sett har disposisjonsfond økt mer enn de samlede årlige utbytteinntektene.

3.7 Oppsummert situasjon

Analysen viser at Skien kommune i all hovedsak driver sine tjenester med lavt kostnadsnivå, men at de lave frie inntektene kommunen har til rådighet ikke helt gir rom for det utgiftsnivået vi i dag har. Sammenlikningen med andre kommuner viser også at flere kommuner har lite handlingsrom, og at noen faktisk driver noen av sine områder med lavere utgifter enn oss.

Mye har endret seg etter framlegging av siste budsjett og økonomiplan.

Korona

I revidert nasjonalbudsjett for 2021 vil det bli gitt en analyse av de samlede økonomiske konsekvensene av virusutbruddet for kommunesektoren i 2020. Eventuelle behov for justeringer av bevilgningene til kommunesektoren vil bli vurdert i den sammenheng, og det er derfor sett bort fra økonomiske konsekvenser av korona. Men det er også slik at koronapandemien har bundet store ressurser som vanskeliggjør mulighet til å sette av ressurser til å følge opp planlagte tiltak. Det vil følgelig være en større usikkerhet for det planlagte arbeidet som forutsettes gjennomført i 2021 får å nå tiltakene som ligger som en forutsetning for det salderte budsjettframlegget.

Andre større endringer

Lavere bosettingstall flytninger, lavere renter enn lagt til grunn tidligere, lavere utbytte og enda større press i tjenestene. I tillegg lå det inne i forrige saldering en ufordelt reduksjon på 46 mill kr – og med opptrappende beløp i årene etter. Dette har i sum gitt mindre handlingsrom og Kommunedirektøren har derfor satt i gang et endringsarbeid som skal kunne frigjøre midler.

Endringsprogram

Alle områder har gått igjennom sine områder og spilt inn endringsforslag basert på følgende fem kategorier:

Dreining av tjenester – med fokus på kommuneovergripende prosesser

Samfunnsoppdraget vi har fått utløser behov for nye løsninger fremfor mer av det samme, krever omdisponering av ressurser fra et område til et annet

Kontinuerlig forbedring

Utvikling/forbedring/effektivisering/digitalisering av tjenester/prosesser

Redusert aktivitetsnivå

Avvikle en tjeneste/aktivitet, og/eller redusere omfanget av en tjeneste/aktivitet

Økte inntekter

Prisjustering, innføre betaling på tjenester der vi ikke har det i dag, gebyrer, tilskudd, eiendomsskatt

Organisering av tjenester

Samarbeid og samskaping med andre; andre enheter, kommuner, frivillige, private

Endringsarbeidet har endt opp i tre alternativer. Administrasjonens forslag har følgende innsparingsnivå i økonomiperioden:

Samlet del 1	2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	1,2	3,6	3,7	4,0
Kontinuerlig forbedring	29,5	37,0	42,1	45,6
Redusert aktivitetsnivå	18,5	28,4	37,1	42,6
Økte inntekter	5,2	6,2	6,4	6,3
Organisering av tjenester	2,0	4,9	6,4	6,4
Totalt	56,3	80,0	95,6	104,8

Samlet del 1 (alt.2)	2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	1,2	3,6	3,7	4,0
Kontinuerlig forbedring	14,1	19,1	22,5	25,3
Redusert aktivitetsnivå	17,6	25,0	33,7	39,2
Økte inntekter	5,2	6,2	6,4	6,3
Organisering av tjenester	2,0	4,9	6,4	6,4
Totalt	40,0	58,7	72,6	81,1

Samlet del 1 (alt 3)	2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	3,7	6,6	6,7	7,0
Kontinuerlig forbedring	48,9	59,9	66,6	70,8
Redusert aktivitetsnivå	25,6	41,3	49,5	56,0
Økte inntekter	5,2	6,2	6,4	6,3
Organisering av tjenester	3,4	9,0	11,5	11,5
Totalt	86,7	122,9	140,6	151,5

Alternativ 1 og kommunedirektørens anbefalte forslag innebærer betydelig krav til effektivisering på om lag 1%(kontinuerlig forbedring).

Redusert aktivitetsnivå, noen eksempler; redusert renhold på kontorlokaler og skoler, redusert standard på praktiskbistand, redusert sosialhjelp, reduksjon ressurskrevende tjenester.

Alternativ 2: Redusert «hastighet» på kontinuerlig forbedring til om lag 0,5% mm. Innebærer bruk av fond på om lag 16 mill.

Alternativ 3, innebærer at vi må innarbeide flere kutt i tjenestene via «flate» kutt.

Se mer om innsparingsforslagene under kommunalområdenes kapitler.

I tillegg er det med utgangspunkt i politisk vedtak satt i gang et prosjekt organisasjonsutvikling med noe endret innretning, jfr formannskapssak 66/20. Resultatet av dette arbeidet vil ikke være klart til denne budsjettprosessen, men noen av elementene i endringsarbeidet er allerede innarbeidet. Det innebærer at noen økonomiske effekter av organisasjonsprosjektet allerede er med i dette budsjettgrunnlaget, men at det meste vil bli lagt fram og behandlet særskilt i rapporten som etter planen vil bli lagt fram i februar 2021.

4 Forslag til STATSBUDSJETT for 2021

Kommunens rammebetingelser fra statens side gis i kommuneproposisjonen på våren og følges opp i statsbudsjettet på høsten.

Dette handlingsprogrammet har basert seg på signalene gitt i kommuneproposisjonen i mai. og statsbudsjettet 2021 som ble lagt fram 7. oktober, men på grunn av den korte tiden fra presentasjonen av statsbudsjettet til ferdigstilling av handlingsprogrammet er det kun gjort et grovt overslag på effekten av statsbudsjettet, og denne er lagt samlet på en sentral post. Statsbudsjettets konsekvenser vil bli gjennomgått i mer detalj framover. Om det viser seg at det blir vesentlige endringer vil kommunedirektøren komme tilbake til dette til formannskapet i november.

4.1 Vekst i frie inntekter

Statsbudsjettet ble lagt fram 7. oktober.

Veksten i kommunesektorens frie inntekter anslås til 2 milliarder kroner. Dette er i det nedre intervallet av hva som ble varslet i kommuneproposisjonen og begrunnes i hovedsak med en forventet lavere vekst i demografikostnader.

Reelt sett viser figuren under et økt handlingsrom for kommunene.

beløp i hele mrd kommunene samlet		2021
Vekst i frie inntekter i kommunesektoren		1,6
-merkostnader demografi		-0,9
-satsinger		0,1
økt handlingsrom (reell vekst)		0,6 mrd

4.2 Nærmere om noen forhold fra statsbudsjettet:

Deler av veksten i frie inntekter – knyttet til følgende satsingsområder

100 millioner av veksten i frie inntekter er begrunnet med en satsing på barn og unges psykiske helse. Kommunedirektøren har fulgt opp disse signalene i budsjettgrunnlaget ved å styrke driftsrammene (foreløpig lagt på en sentral post) med Skiens beregnede andel.

Andre forhold:

- Ansvar for tilskudd til trossamfunn overføres til staten, midlene trekkes ut av rammetilskuddet
- Den statlige bevilgningen til frivilligsentraler trekkes ut av rammetilskuddet og gis som en øremerket bevilgning
- Økt egenandel ved å øke innslagspunktet for tilskudd særlig ressurskrevende brukere med 46.000,- mer en pris og lønnsveksten.
- Legges inn kompensasjon i rammetilskuddet for mindreinntekt knyttet til moderasjonsordning SFO 3. og 4. trinn
- Legges inn midler til en skjermingsordning ifb med innføring av endringer i egenandelstak (frikortordningen)
- Kutt i pensjonskostnader til private barnehager
- Habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne
- Skien får skjønnsmidler på 2,8 mill
- Den kommunale skatteøren settes opp med 1,05%
- Den kommunale deflatoren er anslått til 2,7%

Eiendomsskatt

Maksimal eiendomsskattesats for bolig- og fritidseiendommer er vedtatt redusert fra syv til fem promille med virkning fra 2020 og det foreslås at maksimalsats reduseres ytterligere fra 5 til 4 promille.

5 KOMMUNENS ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

5.1 Innledning

Konjunktorendringer i samfunnet påvirker kommunens økonomiske rammebetingelser gjennom mange parametere, som blant annet rentenivå, arbeidsledighet og skattevekst.

5.2 Lønns-, pris- og renteforutsetninger

Oppgangen i norsk økonomi har vart i flere år, men etter koronapandemien har det vært store endringer. Dette gir også større usikkerhet.

Norges Banks anslag (juni 2020) på pris- og lønnsvekst i perioden er slik:

	2020	2021	2022	2022
Årslønn	1,9 %	2,0 %	2,3 %	2,8 %
Prisvekst *)	3 %	2,6 %	1,8 %	1,6 %

*) Konsumprisindeks

Kommunedirektøren har lagt til grunn en forventet lønnsvekst på 2 %, og en prisvekst på 3,75%. Det gir en gjennomsnittlig vekst i driftsrammen på 2,35 %.

Den kommunale deflatoren er i statsbudsjettet satt til 2,7% med en prisvekst på 2,2% og lønnsvekst på 3,5% (vektene i deflatoren er hhv 66% og 32%, mens vi justerer rammene med en vekst på hhv 80% og 20%).

Det er en forskjell i pris/lønnsvekst i rammene i forhold til opplegget i statsbudsjettet. Foreløpig er differansen på lønns- og prisvekstforutsetningen mellom statsbudsjettet og kommunedirektørens budsjettgrunnlag lagt på en sentral post.

For årene 2021 til 2024 er det lagt til grunn følgende vekstfaktorer:

Vekstfaktorer	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Lønn - vekst i %	2,00 %	2,30 %	2,80 %	2,80 %
Pris - vekst i %	3,75 %	1,80 %	1,60 %	2,00 %
Veid gj.snitt - vekst i %	2,35 %	2,20 %	2,56 %	2,64 %

Det er i kommunedirektørens budsjettframlegg lagt til grunn følgende rentesatser i perioden:

	2021	2022	2023	2024
Rentesats gamle lån	1,9 %	1,9 %	2,0 %	2,1 %
Rentesats nye lån	0,9 %	1,0 %	1,2 %	1,5 %
Rentesats inntekter bank	0,6 %	0,7 %	1,1 %	1,5 %
Rentesats inntekter plass	1,5 %	1,5 %	2,0 %	2,0 %

Rentene er basert på en analyse av faktiske renteavtaler og forventninger om renteutvikling.

5.3 Frie inntekter

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd.

I statsbudsjettet er det varslet en vekst. Den varslede veksten er lagt til grunn for anslagene for 2021.

Frie inntekter <i>tall i hele mill</i>	R 2018	R 2019	Oppr. budsjett 2020	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
Skatt formue og inntekt	-1 396	-1 431	-1 498	-1 428	-1 537	-1 574	-1 619	-1 667
Innt.utjevning	-185	-215	-194	-198	-209	-214	-219	-224
Sum skatt og inntekstutjevning	-1 581	-1 647	-1 692	-1 626	-1 746	-1 788	-1 838	-1 891
%-vis endring skatt og inntekstutj		4,1 %	2,8 %	-1,2 %	3,2 %	2,4 %	2,8 %	2,9 %
Rammetilsk. eks skjønn/innt.utj	-1 276	-1 340	-1 394	-1 457	-1 377	-1 410	-1 452	-1 495
%-vis endring rammestilskudd	-	5,0 %	4,0 %	8,7 %	-1,2 %	2,4 %	2,9 %	2,9 %
%-vis endring sum skatt og rammetilsk.		4,5 %	3,3 %	3,2 %	1,2 %	2,4 %	2,9 %	2,9 %

(tall i hele mill)

(%-vis vekst 2020-2021 er målt fra oppr.budsjett og ikke prognose)

Sum skatt, inntekstutjevning og rammetilskudd for 2021 er lagt i tråd med anslått frie inntekter for Skien i statsbudsjettet, med vel 3,1 mrd. Årene 2022 - 2024 er det innarbeidet en vekst i framtidig forventede frie inntekter utover kun antatt pris og lønnsvekst (kommunal

Handlingsprogram 2021-2024

deflatorvekst, på hhv 6 mill, 16 mill og 14 mill), blant annet for å finansiere deler av økt ny utgift til drift av nytt sykehjem fom. 2023.

5.4 Andre inntekter

5.4.1 Utbytter

Skagerak Energi

Styret i Skagerak Energi har vedtatt et utbytte for 2019 på 226 millioner kroner (utbytte 2019 kommer til utbetaling i 2020). Skiens andel av dette ga et utbytte for 2020 på 42,3 mill kroner, eller 3,8 mill mer enn budsjettet. Lavere kraftpriser gjør at inntektene til Skagerak har falt i 2020. Med bakgrunn i lave kraftpriser og signaler fra styret i selskapet er utbyttet redusert betydelig i planperioden.

Kontorbygg

3 mill. i 2020, samme nivå er lagt inn hvert år 2021-2024.

Bjorstaddalen

Selskapet ble opprettet i 2014. Det er lagt inn en forventning om en vekst i det årlige utbytte fra og med 2022.

Tall i mill kr	2018	2019	Budsj 2020	Progn 2020	2021	2022	2023	2024
Skagerak utbytte	27	34	38	42	10	20	25	30
Kontorbygg	3	3	3	3	3	3	3	3
Bjorstadalen avf	7	7	7	7	7	13	13	13
Sum utbytte	37	44	48	52	20	36	41	46

I vedtatte økonomiske handlingsregler er det satt opp en målsetting om å sette av Skagerak utbytte til fond. Dette er kun gjennomført delvis i 2016 og det er ikke funnet rom for forslag om avsetninger til utbyttefond i økonomiplanen.

5.4.2 Konesjonskraftsinntekter

Konesjonskraftsinntekter har variert i størrelse fra 0,24 mill. til 1,4 mill. I vedtatt økonomiplan ligger det inne 0,2 mill. hvert år.

5.4.3 Andre statstilskudd

Tilskudd særlig ressurskrevende tjenester ble på 141,2 mill. i 2019. Opprinnelig budsjett for 2020 er på 122 mill. Budsjettet for 2020 er økt til 147 mill på grunn av en forventet vekst i antall/ utgiftsnivå knyttet til brukere. I tillegg er det mottatt en engangsinntekt fra 2019 på 23 mill.

Nivået fra 2020 er videreført i økonomiplanen med følgende endringer:

- Prosjekt i helse og velferd med å redusere utgiftene vil også redusere inntekten, dette er hensyntatt i HV sine rammer
- det er lagt inn forventet pris- og lønnsvekst

I statsbudsjettet er det foreslått å øke egenandelstaket med 46.000 kroner. Dette har en anslått mindreinntekt for Skien på 5 mill. Denne mindreinntekten er hensyntatt i budsjettgrunnlaget, men det er ikke lagt inn en forventning om endring i egenandelstaket i økonomiplanen eller andre endringer som vil endre inntektsgrunnlaget for kommunene.

Bystyret har vedtatt at bruk av evt merinntekter knyttet til flyktningeområdet/særlig ressurskrevende tjenester er delegert til kommunedirektøren.

Kommunen mottar også **kompensasjonstilskudd** for omsorgsboliger og en rentekompensasjonsordning for skolebygg. Budsjettene her er innarbeidet i tråd med forventet rentenivå.

5.4.4 Integreringstilskudd

Bosetting av flyktninger er en tjeneste som finansieres gjennom det statlige integreringstilskuddet.

Skien kommune har mottatt en justert anmodning om bosetting av flyktninger i 2020. Skien kommune var tidligere anmodet om å bosette 40 flyktninger i 2020 inkludert 4 enslige mindreårige (EM). På grunn av koronasituasjonen og stans i innreise for overføringsflyktninger er nasjonale bosettingsprognoser blitt redusert.

På bakgrunn av dette anmoder nå IMDi Skien kommune om å bosette til sammen 26 flyktninger i 2020.

Lavere bosettingstall vil bety nedgang i integreringstilskudd. Da det gis integreringstilskudd for fem år for ordinært bosatte enkeltflyktninger, vil dette gi effekter på inntektssiden.

Kommunedirektørens anslag på integreringstilskudd for perioden 2021 til 2024 er basert på at det bosettes 26 i 2020 og 2021 og 40 personer deretter.

I tillegg er det lagt inn en forutsetning om redusert utgiftsnivå i perioden. Dette tiltaket ligger med virkning fra 2022 med 5 mill og en opptrapping med 5 mill hvert år etter det og er midlertidig plassert på «obs-posten» i rammen til «tilskudd andre». I tillegg er det i endringsarbeidet også lagt inn en forutsetning om noe lavere bosetting, slik at noe lavere utgifter til arbeid med flyktninger er innarbeidet der.

Dersom inntekten blir vesentlig endret som følge av interne flyttinger/familiegjenforeninger eller vedtak om antall, vil det kunne påvirke inntekten. Det foreslås at ordningen med Kommunedirektørens fullmakt til å fordele eventuelle kutt/økning i aktivitet i kommunalområdene basert på eventuelle mindreinntekter/merinntekter på integreringstilskuddet videreføres.

5.4.5 Renteinntekter

Renteinntektene er beregnet ut fra forventet likviditet og rentesatser (se egen tabell under renter kap. 5.2).

5.4.6 Bruk av fond

Det er budsjettet med bruk av fond i driften på totalt 7,2 mill. 5mil generelt og 2,2 mill til siste delutbetaling til Telemark museums nybygg. Det er også tidligere satt av deler av tidligere års regnskapsmessig resultat. Det som ikke er brukt i løpet av 2020 og fortsatt står på fond ved utgangen av året forventes brukt i 2021.

5.4.7 Gebyrinntekter

Se egne saker til hovedutvalgene.

5.4.8 Eiendomsskatt

Det er budsjettet med inntekter på eiendomsskatt på 155,2 millioner kroner i 2020. Det forventes at dette inntektsnivået blir 1,7 mill lavere enn budsjett.

Handlingsprogram 2021-2024

Forslag:

Tall i hele mill			budsjett	Prognose				
	R 2018	R 2019	2020	2020	2021	2022	2023	2024
Eiendomsskatt	-150	-150	-155	-154	-159	-163	-167	-171

Nivået for opprinnelig budsjett 2020 er videreført i økonomiplan, i tillegg er det lagt inn anslått pris/lønnsvekst og volumvekst. For å kompensere for pris-/lønnsvekst er det lagt opp til at bunnfradraget reduserer fra 400.000 til 340.000.

5.5 Utgiftssiden - fellesområder

5.5.1 Avsetning til fond

Det er ikke budsjettert med avsetning til fond i perioden med unntak av Var –fond.

5.5.2 Avdrag

Avdragene øker fra 199 mill i 2021 til 230 mill i 2024.

5.5.3 Pensjon

Følgende satser ligger i budsjettrammene:

Prosent	2020	2021
Skien kommune pensjonskasse	20,95	15,15
Statens pensjonskasse	10,48	8,53
Kommunal landspensjonskasse	20,63	16,43

Satsene er vesentlig lavere enn det som ligger til grunn for 2020. Det er derfor trukket ut store beløp i kommunalområdene og ført over til fellesområde. Selv om rammene går ned vil dette vil ikke ha noen praktisk betydning for aktivitetsnivå for tjenesteområdene.

Følgende utgifter til pensjon, er lagt på fellesområde:

Pensjon fellesområde tall i hele mill, inkl arb.g.avg	R 2017	R 2018	R 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bruk av premiefond	-24	-51	-55	-17	-13	0	0	0
amortisering premieavik	41	49	59	70	84	90	95	92
Premieavik	-61	-80	-86	-137	-103	-85	-80	-75
Reguleringspremie utover rammene					10	25	25	30
Sum pensjon fellesområde	-44	-82	-83	-84	-22	30	40	47

Det er lagt inn premieavvik på 103 mill og amortisering av akkumulert premieavvik 84 mill i 2021 (begge beløp inkl arbeidsgiveravgift). Dette vil gi en økning av det akkumulerte premieavviket. I henhold til forslag til behandling av premieavvik som blir lagt fram samtidig med budsjettprosessen er det lagt inn en avsetning til «kommunens premieavviksfond» med avviket på 19 mill slik at «premieavviksfondet vil bli like stort som det justerte akkumulerte premieavviket

Premieavviket er en ordning som ble innført fra om med 2002 for å jevne ut de årlige svingningene i pensjonspremiene til kommunene. Ordningen fungerer slik at kommunene utgiftsfører beregnede pensjonskostnader i stedet for den årlige betalte premien til kassene. Beregningen utføres av egne fagfolk, forsikringsaktuarer. For 2021 tilsier aktuarberegningen et større premieavvik enn det som er lagt inn.

Som en følge av forventet lav lønnsvekst inneværende år øker pensjonskostnaden mindre enn tidligere lagt til grunn.

Forhold som fremtidig realisert lønnsvekst og avkastning på pensjonsmidlene, samt usikkerhet knyttet til endringer i ansattebestanden vil systematisk utgjøre en usikkerhet i beregningen av fremtidige pensjonsutgifter.

Utviklingen i både de nasjonale og de internasjonale kapitalmarkedene er, under pågående pandemi, enda mer usikker enn tidligere år. Dette medfører at det er større risiko knyttet til de fremtidige avkastningsforutsetningene i ny økonomiplanperiode enn tidligere

Som en følge av forventet lav lønnsvekst inneværende år øker pensjonskostnaden mindre enn tidligere lagt til grunn.

5.6 Handlingsrom

Budsjettet som legges fram er stramt, og det ligger få nye tiltak inne i perioden. Det betyr at nye behov må finne rom innenfor eksisterende rammer.

I perioden er det budsjettet med en liten vekst i rentekostnader.

Det er vedtatt en målsetting om å øke handlingsrommet ved å øke netto driftsresultat til mellom 2-3% årlig og ved å bygge opp fond. Budsjettet som legges fram viser ikke så godt netto driftsresultat, men Skien kommunes driftsfond har økt vesentlig de siste år som en

konsekvens av de gode regnskapsresultatene og nivået nå er i en størrelsesorden som er om lag 180 millioner høyere enn det akkumulerte premieavviket.

5.7 Nye tiltak / endringer / tilpasninger

Rammene på kommunalområdene er framskrevet fra opprinnelig budsjett 2020. Deretter er alle varige budsjettendringer lagt inn og det er lagt til gjennomsnittlig pris/lønnsvekst. Alle endringer i forhold til denne justerte 2020 rammen vises i listen over endringer/nye tiltak/tilpasninger. Se kapittel 6.

5.8 Investeringer og finansiering

Investeringer og finansiering er lagt inn slik i perioden:

Budsjettskjema 2A - investering	budsjett 2020	budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i anleggsmidler	618	667	660	431	450
Utlån og forskutteringer	90	90	90	90	90
Kjøp av aksjer og andeler	16	12	13	13	13
Avdrag på lån	25	25	25	25	25
Dekning av tidligere års udekket Avsetninger					
Årets finansierungsbehov	749	794	788	559	579
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	-569	-626	-382	-418	-414
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-15	-11	-10	-10	-10
Tilskudd til investeringer	-24	-5	-246	-20	-60
Kompensasjon for merverdiavgift	-67	-88	-85	-46	-50
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-25	-25	-25	-25	-25
Andre inntekter	-12	-6	-6	-6	-6
Sum ekstern finansiering	-711	-760	-754	-525	-565
Overført fra driftsbudsjettet	-11	-12	-13	-13	-13
Bruk av tidligere års udisponert					
Bruk av avsetninger	-26	-22	-21	-21	-
Sum finansiering	-749	-794	-788	-559	-579
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-

Se kapittel 7 for ytterligere detaljer.

Forslaget til investeringer gir slike nye låneopptak i perioden:

<i>tall i hele mill</i>	2021	2022	2023	2024
Låneopptak startlån	90	90	90	90
Låneopptak Var - investeringer	155	144	150	150
Låneopptak alle andre formål	380	148	178	174
Sum Låneopptak	626	382	418	414

5.9 Usikkerhetsfaktorer

Renter

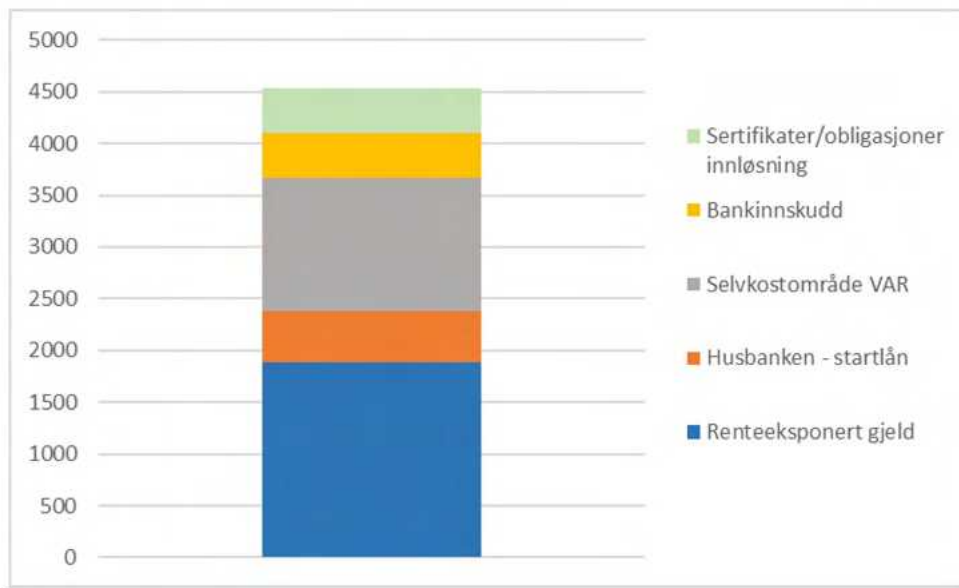
Det er fortsatt lagt til grunn lave renter i økonomiplanperioden, og en lavere rente enn ved forrige rullering av økonomiplanen.

Prognosene for rentenivået er betinget av at utviklingen blir slik vi nå ser for oss.

Prognosene er usikre. Pengepolitikken kan reagere på endringer i de økonomiske utsiktene, og dersom sammenhenger mellom rentenivået, inflasjonen og realøkonomien viser seg å være annerledes enn vi har lagt til grunn, vil det kunne påvirke kommuneøkonomien.

Den rentebærende gjelden belaster kommuneregnskapet i ulik grad. Gjeld som er knyttet til finansiering innenfor VAR-sektoren betales av brukerne og bankinnskudd gir renteinntekter. Under er det satt opp en oversikt som illustrerer hvor stor del av gjelden som er renteeksponert.

Sum gjeld, 4,5 mrd samlet for Skien pr august 2020 og andelen gjeld av dette som er renteeksponert kan illustreres slik:

Den renteksponte gjelden er på om lag 1,9 mrd og en eventuell rentøkning på 1% vil utgjøre om lag netto økt renteutgift på 19 mill.

Pensjon

Pensjonsprognosen baseres på forutsetninger om framtidig lønnsvekst, renteavkastning i selskapene og andre forhold. Det betyr at små justeringer her vil kunne utgjøre store utslag på utgiftene til pensjon. En renteoppgang vil kunne bety lavere pensjonskostnader, men med dagens premieavviksordning vil ikke dette slå ut på evt regnskapsresultat, men på premieavvikene og derigjennom muligheter for redusert akkumulert premieavvik.

6 FORSLAG TIL ENDRINGER OG NYE TILTAK I DRIFTEN

Nedenfor vises styrkinger og reduksjoner i rammene basert på analyser av dagens situasjon, demografiendringer, antakelser om endringer i statsbudsjett og andre dokumenterte behov.

Tabell 1, Tiltak endring og innsparingsprogram:

Ramme	Tiltaksnavn:	2020	2021	2022	2023	2024
Endringsarbeid						
SA	Tiltak for å oppnå økonomisk balanse		-7,5	-11,8	-13,5	-15,0
OPPV	Tiltak for å oppnå økonomisk balanse		-11,15	-21,3	-29,6	-35,1
NAV	Tiltak for å oppnå økonomisk balanse		-4,9	-5,9	-8,9	-10,9
HV	Tiltak for å oppnå økonomisk balanse		-24,6	-30,2	-31,2	-31,2
BDK	Tiltak for å oppnå økonomisk balanse		-8,2	-12,0	-13,5	-13,7
Sum endringsarbeid			-56	-81	-97	-106

Tabell 2, Nye tiltak i forhold til opprinnelig budsjett 2020:

Tiltaksnavn:	2020	2021	2022	2023	2024
Nye tiltak:					
Stilling Diakoni		0,2	0,2	0,2	0,2
NM veka		-	1,0	-	-
Driftstilskudd Telemark Museum		0,2	0,3	0,3	0,3
Reduksjon Kirken, redusert medlemstall		-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Økt buffer Tilskudd andre		0,5	0,5	0,5	0,5
Duestien barnehage		8,5	8,5	8,5	8,5
Kverndalen bo- og aktivitetssenter	-	-	2,0	56,2	56,2
Økt ramme		15,0	16,1	8,1	8,1
Økt ramme		5,0	-	-	-
Driftsutgifter ny bru		-	2,0	2,0	2,0
FDV Nytt bygg Legevakta		1,7	1,7	1,7	1,7
Sum nye tiltak	-	31	32	77	77

Tabell 3, Tiltak som følge av føringer i statsbudsjettet:

Ramme	Tiltaksnavn:	2020	2021	2022	2023	2024
Endringer som følge av statsbudsjettet:						
TA	Anslag effekt statsbudsjettet foreløpig plassert sentralt		4,9	4,9	4,9	4,9
HV	Tilskudd til fastleger, basis og grunntilskudd		6,5	6,5	6,5	6,5
SA	Lovregler om psykosos barnehagemiljø og internkontroll		0,1	0,1	0,1	0,1
Sum statsbudsjett		-	11	11	11	11

Tabell 4, Tiltak som følge av tekniske endringer, tidligere års vedtak, engangstiltak osv:

Ramme	Tiltaksnavn:	2020	2021	2022	2023	2024
Engangstilskudd/endringer bunden drift mv:						
Sa	Birkelandsprosjekt - Gaveprofessorat	0,6	-0,3	-0,3	-0,6	-0,6
SA	Etablering av klimabudsjettering	0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
SA	Økt ramme budsjettvedtak ekstra ressurs arbeid omst.	1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
SA	Kemnerfunksjon - overføres staten 1/6-20	-4,0	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
SA	Flytting av midler miljø til BDK	-	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
POL	Valgutgifter	-	2,8	-	2,8	-
POL	Økt ramme formannskapetets dispkonto	1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
TA	Økt tilskudd frivilligsentraler i prøveperioden	-	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
TA	tilskudd mersmak økt tre år - lagt til BDK	-	-	0,3	0,3	0,3
TA	Redusert tilskudd frivilligsentraler tilbakeføres form	-	0,6	0,6	0,6	0,6
TA	Investeringstilskudd Telemark Museum	20,0	2,2	-	-	-
TA	Redusert utgift lønnsoppgjør 2020	-	-46,2	-46,2	-46,2	-46,2
OPPV	Inntektsgradering SFO - mildert lagt inn i rammetilsk.	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8
Oppv	Gratis SFO elever med særskilt behov	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
OPPV	Kombinasjonsklasser voksenopplæringen	0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
OPPV	Kombinasjonsklasser voksenopplæringen	-0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
NAV	Økt ramme NAV	1,6	0,3	-	-	-
HV	Responscenter	4,0	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
HV	Responscenter - bruk av fond	-4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
BDK	tilskudd mersmak tre år	-	-	-0,3	-0,3	-0,3
BDK	Fjernvarme- bygging av Landmannstorget	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
BDK	Gromstul - utvikling	5,0	-5,1	-5,1	-5,1	-5,1
BDK	Gromstul - utvikling - økt utg dekkes av fond	-5,0	5,1	5,1	5,1	5,1
BDK	Flytting av midler miljø til BDK	-	1,3	1,3	1,3	1,3
Sum engangs- bunden drift			-47	-52	-50	-52

Ramme	Tiltaksnavn:	2020	2021	2022	2023	2024
Reduksjoner fra forrige rullering						
TA	Redusert utg flyktningearbeid - ikke fordelt	-5	-	-5,1	-10,3	-15,4
TA	Økt tilskudd Gulset Nærmiljøcenter	1	-0,02	-0,03	-0,05	-0,05
OPPV	Endring ramme - ikke full prisvekstkomp	-	-0,4	-0,7	-1,1	-1,1
HV	Økt ramme - ikke fullt ut prisvekstkompensert - ikke varig	-	-1,5	-2,0	-7,1	-7,1
BDK	Økt ramme - ikke fullt ut prisvekstkompensert	1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
BDK	redusert husleie	-	-1,0	-2,0	-3,1	-3,1
TA	Økt tilskudd Skien Fritidspark	5	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4
Sum reduksjon/innsparing			-3	-10	-22	-27

Tabell 5, tiltak som følge av endringer i pensjonssatser:

Endring pensjonssatser:							
SA	Endring pensjon			-5,2	-5,2	-5,2	-5,2
POL	Endring pensjon			-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
OPPV	Endring pensjonssatser			-31,0	-31,0	-31,0	-31,0
NAV	Endring pensjonssatser			-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
HV	Endring pensjon			-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
BDK	Endring pensjon			-14,8	-14,8	-14,8	-14,8
Sum endring pensjon				-	-104	-104	-104

Alle tall i de fire tabellene over vises som endringer i forhold til 2020 nivå, alle tall i hele mill og 2021 priser.

Under kommenteres noen av tiltak (tiltakene vil også bli omtalt i de ulike kommunalområdene og det er derfor kun lagt inn kommentarer på de som man ikke finner der):

Kommentarer til tabell 1

Tiltak endringsarbeid

Etter framskriving av effekt av kommuneproposisjonen og øvrige analyser, pluss forutsetning om å et vedtatt reduksjonstiltak på 46 mill i vedtatt økonomiplan, opptrappende til 122 mill igangsatte kommunedirektøren et endringsarbeid. Det vises til kap 6 og kommunalområdenes kommentarer som viser et resultat av dette arbeidet.

Kommentarer til tabell 2, Nye tiltak:

Økt ramme, tiltak på hvert kommunalområde

Etter framskriving av effekt av statsbudsjettet og diverse andre endringer i forutsetninger var det mulig å fordele noe midler til nye tiltak/styrkinger i kommunalområdene. Midlene ble fordelt etter en vurdering basert på følgende elementer:

- demografi
- nasjonale føringer
- press i tjenesteproduksjon
- avvik i driften

Kommentarer til tabell 3 over, statsbudsjettet

Statsbudsjettet ble lagt fram 7. oktober og det er ikke vært tid til å gjennomgå innholdet i detalj. Statsbudsjettets anslag på frie inntekter er lagt inn i budsjettgrunnlaget. Det er gjort et raskt overslag over effekt av statsbudsjettet for øvrige områder og nettosummen av dette er foreløpig satt av på en sentral post

Tilskudd til fastleger og barnehagemiljø

Dette ble vedtatt i Revidert Nasjonalbudsjett 2020. Endringen for 2020 ble kun lagt inn som en engangsendring i rammen. Helårseffekten er derfor lagt inn i rammen til HV. Det samme gjelder for utgift til barnehagemyndigheten og psykososialt barnehagemiljø.

Generell kommentar til tabell 4

Mye her er kun av teknisk karakter. Fordi opprinnelig budsjett 2020 i utgangspunktet videreføres inn i 2021 må f.eks. engangstilskudd trekkes ut av rammen for ikke å bli videreført. Den inneholder også oversikt over endringer i nivå på tiltak fra 2020 til 2021 i vedtatt økonomiplan 2020-2023.

7 INVESTERINGER

I løpende økonomiplan er det planlagt å realisere betydelige prosjekter.

I 4-års perioden er de største nye enkeltprosjektet nytt bibliotek/besøkssenter og Kverndalen bo- og aktivitetssenter. I 2023 skal et nytt og moderne sykehjem være klart og danne et grunnlag for å gi innbyggerne gode omsorgstjenester i institusjon. I tillegg håper vi at plasseringen i sentrum vil være med på å støtte opp under kommunens ambisjoner for sentrumsutvikling og rolle som regionhovedstad.

I kommende økonomiplanperiode legger Rådmannen opp til at den fysiske realiseringen av nytt bibliotek, innbyggerservice og Ibsen besøkssenter starter. Dette er et meget stort enkeltprosjekt som inneholder mange aktiviteter som skal bidra til måloppnåelse i forhold til kommunens ambisjoner i samfunnsplanen. Prosjektet har som målsetting å øke besøkstallet, drive tjenesteinnovasjon, øke attraktiviteten til Skien som destinasjon samt bidra til utvikling av byen.

Utover dette preges investeringsplanen av en rekke tiltak som har til hensikt å nå målsettinger om klima og miljø og byutvikling.

I framlegget til økonomiplanen ligger det også betydelige VAR-investeringer. Disse vil også være med på å støtte opp rundt klima, miljø, folkehelse og byutvikling.

Likeledes er det fortsatt viktig å sette av midler til omstilling og utvikling av tjenestene. Den raske utviklingen innenfor digitalisering gir uante muligheter. Digitalisering handler i stor grad om anvendelse av teknologi, og ikke så mye om hvilken teknologi man velger å benytte. Det kreves en betydelig ressursinnsats for å kunne tilegne seg kunnskap og adferd for å utnytte de mulighetene teknologien gir.

Gevinstrealisering

Kommunedirektøren har satt krav til at det ved investeringer innenfor digitalisering skal gjennomføres gevinstrealisering. Gjennom gevinstrealisering skal en planlegge for, og hente ut forventede og eventuelle ikke planlagte gevinster av prosjektet. I den neste perioden har vi en ambisjon om å klare å generer konkrete resultater på bunntinjen som følge av digitalisering, og prosjekter som viser dette vil bli prioritert.

En skal gjennom gevinstrealisering oppnå en eller flere mål knyttet til større grad av kvalitet i tjenestene, bedre arbeidsprosesser og/eller reduserte kostnader.

I forhold til utviklingen av velferdsteknologi har Skien lenge vært en nasjonal aktør, vi tror at et kontinuerlig arbeid med dette temaet vil gjøre oss i stand til å levere gode og kostnadseffektive tjenester i en fremtid med akselererende behov.

Investeringene i fremlegget til økonomiplan er i stor grad finansiert ved låneopptak, men det er tidligere vedtatt noe bruk av fond og dette foreslås videreført som tidligere vedtatt. Rentene er som tidligere nevnt fortsatt lave og forventes å være lave i perioden.

Dersom vi skulle komme i en situasjon med økning i rentenivået, vil det kunne bli behov for å justere ned den planlagte investeringsaktiviteten ved neste rullering av økonomiplan.

Investeringene i økonomiplanen 2021-2024, gruppert på formål:

Sum gruppering investeringer	2021	2022	2023	2024
Sum bygg, boligformål og annet	281	310	151	171
Sum kirke/gravplass	16	14	5	5
Sum It og maskiner	36	26	24	25
Sum Miljø, klima, park, byutvikling, tomter	63	58	31	26
Sum veg	27	23	23	23
Sum mva	88	85	46	51
Sum investeringer formålsbygg mv	511	516	281	301

Tabeller alle investeringstiltak (Tall i hele mill, tiltak uten mva):

Tabell 1 bygg, boligformål og annet

tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl mva, løpende priser):				
Småprosjekter som understøtter driften helse og velferd	10,0	4,0	4,0	4,0
Bredbånd mobildekning	3,0	3,0	3,0	3,0
Muggsanering arkiv	0,7	-	-	-
etablering aktivitetsplass ungdom	2,0	-	-	-
Inventar KIE	0,5	-	-	-
Boliger vanskeligstilte og flyktningeboliger	10,0	10,0	10,0	10,0
Kverndalen bo- og aktivitetssenter	170,0	250,0	4,8	-
Nytt bibliotek og besøkssenter	10,0	20,0	76,0	100,0
Investeringsplan formålsbygg	5,5	5,5	5,5	5,5
Boliger rus	0,5	4,0	-	-
Barnevernets ressurscenter	10,0	-	-	-
Småprosjekter investeringer oppvekst	4,0	3,0	3,0	3,0
Administrasjonslokaler Fritidsparken	-	-	-	-
Heldøgns omsorgsplasser/korttid/langtid - ombygging	-	-	45,0	45,0
Gulsethallen/idrettshall	3,5	-	-	-
Gimsøy skole	1,5	-	-	-
Kjøp av bygg	50,0	-	-	-
Sprinkling Rådhus	-	10,0	-	-
Sum bygg, boligformål og annet	281,2	309,5	151,3	170,5

Tabell 2, Kirke/gravplass:

tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl mva, løpende priser):				
Kirkevergen	5,0	5,0	5,0	5,0
Mulig umelund Gulset	1,0	9,0	-	-
Kirkebygg	10,0	-	-	-
Sum kirkeformål og gravplass	16,0	14,0	5,0	5,0

Tabell 3, IT og maskiner

tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl mva, løpende priser):				
Brannbiler	8,5	0,3	3,2	4,0
Investeringer Maskinforvaltning/transformasjon biogass	5,8	5,8	5,8	5,8
Digitalisering ikke fordelt	22,0	20,0	15,0	15,0
Sum maskiner og IT	36,3	26,1	24,0	24,8

Tabell 4, Miljø, klima, park, byutviklinger, tomter:

tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl mva, løpende priser):				
Elbil ladestasjoner, infrastruktur	1,8	1,8	-	-
EPC 2	12,0	12,0	-	-
ladeinfrastruktur Skien	0,5	0,5	0,5	0,5
Miljøoppfølging tiltak energi og klimaplan	5,0	5,0	5,0	5,0
Utbyggingsavtale og tilrettelegging datasenter	-	12,0	-	-
NVE Rassikring skienselva	3,0	-	-	-
Byutviklingsprosjekter	1,0	1,0	1,0	1,0
Småprosjekter investering "byvedlikehold"	7,0	5,0	5,0	5,0
Lekeplasser	0,4	0,4	0,4	0,4
Uteområder skoler-barnehager- møtearena	0,5	0,5	0,5	0,5
Jernbanestoppsted i fjellet	5,0	5,0	5,0	-
Utbyggingsavtale Langbryggene	12,6	-	-	-
Arealutvikling næring og bolig	14,5	14,5	14,0	14,0
Sum Miljø, klima, park, byutvikling, tomter	63,3	57,7	31,4	26,4

Tabell 5, Veger

tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl mva, løpende priser):				
Opprustning vegnett	7,0	7,0	7,0	7,0
Aksjon skoleveg	1,0	1,0	1,0	1,0
Reduksjon andel grusveger	2,0	2,0	2,0	2,0
Kommunal andel Bypakka	11,0	11,0	11,0	11,0
Infrastruktur i bakken ifbm Bypakka	2,0	2,0	2,0	2,0
Granheimsvægen utbedring etter ras	3,7	-	-	-
Veg og gatelys i distriktene	0,4	0,4	0,4	0,4
sum veg	27,1	23,4	23,4	23,4

Noen av investeringene over er det knyttet egne inntekter til, slik at tallene for disse (grønne og oransje) over må leses som brutto.

Under vises salgsinntekter, refusjoner, tilskudd og fond:

oversikt over inntekter pr prosjekt:	2021	2022	2023	2024
Salgsinntekter:				
Kjøp av boliger vanskeligstilte og flyktninger	5,0	5,0	5,0	5,0
salg brannbil	1,2	-	0,3	-
Industriomter	5,0	5,0	5,0	5,0
Sum salgsinntekter	11	10	10	10
tilskudd				
Statstilskudd nye sykehjemsplasser	-	238,4	-	-
EPC 2	-	3,5	-	-
Nytt Bibliotek og lbsensenter	4,0	4,0	20,0	40,0
Heldøgns omsorgsplasser	-	-	-	20,0
Kjøp av boliger vanskeligstilte og flyktninger, tilskudd hu	1,0	-	-	-
sum tilskudd	5	246	20	60
Refusjoner				
Aksjon skoleveg	0,6	0,6	0,6	0,6
Boligutbyggingsprosjekter med anleggsbidrag	5,0	5,0	5,0	5,0
Sum refusjoner	6	6	6	6
fond/driftsmidler				
Egenkapital Skien kommunale pensjonskasse, overf fra	11,0	12,0	12,0	12,0
Egenkapital KLP, overført fra drift	1,3	1,3	1,4	1,4
Prosjektering bibliotek, fond	6,0	16,0	16,0	-
Muggsanering arkiv, fond	0,7	-	-	-
Barnvernets ressurscenter, fond	10,0	-	-	-
Jernbanestoppested i fjellet, driftfond	5,0	5,0	5,0	-
sum fond/driftsmidler	34	34	34	13

Grønn farge full finansiering/oransje farge delvis finansiering

Investeringsprogrammet 2021-2024 er en videreføring av gjeldende investeringsprogram justert for fremdrift, konsekvenser av vedtak i 2020 og nye tiltak. Det er foreslått et netto investeringsprogram utenom selvkostområdet/mva på totalt 1,34 mrd. kroner. Lånebehovet i økonomiplanperioden utgjør 881 mill. kroner i tillegg 599 mill i låneopptak til gebyrfinansierte VAR investeringer og 360 mill i låneopptak til startlån .Se også kap.5.8

7.1 Noen kommentar til drifts- og investeringstiltak under sentraladministrasjonens ramme

Endring i driftstiltak tiltak i sentraladministrasjon:

Endringsarbeidet har endt opp i følgende:

- Økt styrking på arbeid med syleklønnsrefusjoner forventes å gi en økt inntekt for kommunen på 2 mill
- Samkjøring av intern og ekstern førstelinje med digital helpdesk vil gi en innsparing på 1 mill.
- Gevinstrealisering av digitaliseringstiltak 1 mill
- Sentralisering av innkjøp 1 mill
- Ansattparkering 0,5 mill
- Tatt ut restmidler til omstillingsarbeid 1 mill
- ikke ansatte i ledig stillingshjemmel 1 mill

Endringer i tilskudd andre vil bli særlig omtalt i tilskuddsakene.

Investeringstiltak i sentraladministrasjon :

Digitalisering

Vises til omtale kap 2.3 Her legges det vekt på at digitalisering skal benyttes til å forbedre, utvikle og tilby nye tjenester til innbyggere, organisasjoner og næringsliv.

Annet

Som eier i pensjonskassen må vi innbetale tilskudd til nødvendig oppbygging av egenkapital slik at selskapene kan opprettholde tilfredsstillende soliditet.

Inventar KIE

Kie er under etablering og det er behov for neo midler til inventar.

8 TILSKUDD ANDRE

I dette forslaget til budsjett er rammene for 2021 i hovedsak framskrevet med antatt kommunal deflator på 2,35% og justert for engangstiltak vedtatt for 2020. Det gir følgende tabell:

<i>tall i hele kroner</i>	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap (Budsjett) 2020	Privatekt 2020-21	Endring	Forslag Budsjett 2021
TILSKUDD FELLESONRÅDET						
Tilskudd til Kirken og KF:						
Kirken	28 892 577	27 964 506	27 960 000	657 060	-300 000	28 317 000
Skien fritidspark KF (inkl underskuddsdekning)	14 310 000	14 742 000	21 171 000	497 519	-143 000	21 526 000
Skien fritidspark KF - vedlikehold engangs	10 000 000	3 896 820		0		0
Engangstilskudd ifbm stenging - takproblemer	4 000 000			0		0
Skien fritidspark KF - tidlig års underskudd			6 378 521			
Tilskudd til AS:						
Ibsenhuset AS	9 376 000	9 659 000	9 976 000	234 436		10 210 000
Ibsenhuset midlertid rentedekning	229 969	231 359	179 000	4 207		183 000
Visit Telemark (Visit Grenland tom 2017)	1 512 001	1 512 001	1 512 001	35 532		1 548 000
Vekst i Grenland IKS (tidl AS)	5 021 921	4 268 530	4 396 586	103 320		4 500 000
Telemark og Vestfold regionteater	3 912 000	4 030 000	4 162 000	97 807		4 260 000
Tilskudd til IKS:						
Telemark kommunerevisjon IKS	2 624 000	2 697 000	2 500 000	58 750	-9 000	2 550 000
Buffer - særskilte oppgaver revisjon, egen fakturering	-47 000	0	110 000	2 585		113 000
Selskapskontroll - revisjon	55 000	0		0		0
Sør-Øst 110 IKS		2 834 520	3 027 336	71 142		3 098 000
Etableringskostnader Sør øst 110		220766	0	0		0
Tilskudd til kommunale samarbeid hvor andre er vertskommune:						
Telemark museum	2 403 000	2 476 000	2 557 000	60 090	2 400 000	5 017 000
Ekstratilskudd aktiviteter for barn	200 000		0	0		0
Telemark museum - prosjektering nybygg			20 000 000		-17 800 000	2 200 000
Telemark museum - prosjektering nybygg - bruk av fond			-20 000 000		17 800 000	-2 200 000
Tilskudd annet:						
Tilskudd til trossamfunn	5 094 587	4 469 052	5 685 000	133 598	-5 819 000	0
Tilskudd VAR-avgifter	1 712 080	1 688 663	1 840 000	43 240		1 883 000
Tilskudd andre buffer		0	452 000	10 622	1 154 000	1 617 000
Tilskudd andre Telemark turistforening på nye stier	162 000	167 000	172 000	4 042		176 000
Tilskudd Jarseng - strøm		80 000	80 000	1 880	-82 000	0
Tilskudd Høgskolen i Sørøst Norge		20 000		0		0
Tilskudd nærmiljøsentere sum alle under	3 456 000	3 478 000	3 693 000	86 786	-572 000	3 192 000
Tilskudd Klyve frivilligsentral	1 092 000	1 125 000	1 247 000	29 305		
Fargerik middag Klyve	80 000		0	0		
Tilskudd Solum frivilligsentral (tidl Mollata)	967 000	996 000	1 119 000	26 297		
Tilskudd Gulset frivilligsentral	1 317 000	1 357 000	1 327 000	31 185	-16 000	
Sum tilskudd	92 914 134	84 435 217	95 851 444	2 102 614	-3 387 000	88 190 000

(Det tidligere statlige tilskuddet til frivilligsentraler foreslås i statsbudsjettet at blir flyttet tilbake til staten. Det er hensyntatt i sentralt plassert post over samlet overslag statsbudsjettet. Tabellen over har ikke dette med. Det innebærer at det kommunale tilskuddet som vises over vil gå ned tilsvarende det statlige tilskuddet)

Det vil bli lagt fram enkeltsaker på de aller fleste av tilskuddene vist i tabellen.

For tilskuddet i rammene til kommunalområdene se kapitlene: 11.5.2, 13.4.10 og 14.10

9 UTFORDRINGER

Situasjonsanalysen viser at Skien prioriterer de tunge fagområdene og at vi driver tjenestene effektivt. Dette er i tråd med det dagens regjering har fokus på; å produsere velferdstjenester mer effektivt. Dette vil også bli stadig viktigere framover. Vi må forvente at oljeinntektene ikke blir like store og at vi blir flere eldre for hver person i arbeidsfør alder.

Det kan derfor ikke forventes samme vekst for kommunesektoren.

For Skiens del forventer vi i årene framover økt press på tjenestene som følge av demografiske forhold, flere oppgaver, store utgifter knyttet til levekår og folkehelse. Særlig innenfor Helse og velferd er utfordringene store og forventningene mange. Vi har i dag ikke tilstrekkelig evne og kapasitet til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Etableringen av Kverndalen Bo og Dagsenter vil bedre denne situasjon i 2023, men innsatsen for å kunne møte «eldrebølgen» på en god og økonomisk bærekraftig måte må intensiveres.

10 SAMMENDRAG

Dette dokumentet har til hensikt å gi en felles forståelse for status i forhold til økonomiplanarbeidet og salderingen av neste års budsjett. Administrasjonen har forsøkt å fange opp ønsker om noe endring i handlingsprogrammet for å utfordringer og tiltak tettere opp mot et helhetlig mål bilde for kommunen med indikatorer for å kunne se om vi er på rett vei. Mange av kommunens mål er av svært langsiktig karakter langt utover en økonomiperiode. For en kommune som Skien med lavere inntekter enn andre bykommuner må vi ha et spesielt fokus på effektiv drift og fokus på kontinuerlig forbedring. Dette innebærer å tenke nytt for å løse oppgaver på en annen måte gjennom omstilling, modernisering og digitalisering. For å kunne oppnå en bærekraftig driftsøkonomi har vi utarbeidet et endrings og effektiviseringsprogram for økonomiperioden som kommunalområdene og sentraladministrasjonen har anvendt for å systematiser sitt endring. - og effektiviseringsarbeid

Utfra kommunens mål og utfordringsbildet foreslås det 5 tverrsektorielle fokusområder i økonomiperioden:

- Næring/attraksjon/regionhovedstad
- Inkludering og deltakelse
- Klima/miljø
- Modernisering/omstilling/forbedring
- Eldrehelse

Disse fokusområdene er tenkt både for å forsterke allerede igangsatte innsatser, men også for å etablere nye arbeidsmåter på tvers av organisasjonen. Dette gjelder spesielt «Inkludering og deltakelse» og «Eldrehelse». Måloppnåelsen relatert til disse 5 satsningen påvirker alle bærekraftsmålene; økonomisk, sosialt og klima& miljø.

Det kommunale handlingsprogrammet for 2021-2024 omtaler både kortsiktige tiltak og satsninger i et langsiktig perspektiv utover perioden. Det er lite rom for nye satsningsområder og fokuset må være å vri innsatsene mot der det er mest behov, spesielt innenfor helse og omsorg der vi trenger økt innsats slik at eldre kan bo lengre hjemme og samtidig etablere en riktig miks av kort og langtidsplasser i perioden.

Kommunen er et stykke unna sine mål for befolkningsvekst. Selv om det i kommunen de siste 3-4 årene er skapt flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet forventes det nå etter koronaen økt varig arbeidsledighet. Dette vil innebære behov for omstilling og nyskaping fremover og dermed behov for satsning på næring og attraksjonsutvikling

Vi står mitt i en pandemi med alt det det innebærer av innsats fra kommunen og usikkerheten er stor. Kapasiteten til å gjennomføre i henhold til handlingsprogrammet vil bli påvirket av situasjonen fremover. Dette vil utfordre både organisasjonen og politiske prioriteringer. Det vil derfor være helt nødvendig å være tett på den økonomiske utviklingen og ha gode rutiner for økonomistyring i det kommende året og derfor ønsker kommunedirektøren månedlige rapportering til alle politiske nivåer i året som kommer.

11 Handlingsprogram NAV Skien 2021-2024

11.1 Oppdraget

De langsiktige og overordnede føringene for NAV er nedfelt i en langtidsplan som bygger på NAV sin virksomhetsstrategi:

- Vi gir mennesker muligheter
- Tydelig, tilstede og løsningsdyktig

Overordnede mål i perioden 2021-2024 er:

- Flere i arbeid
- Bedre brukermøter
- Pålitelig forvaltning.

Disse målene er ytterligere konkretisert og fordelt på innsatsområder.

Hvert år utarbeides det Mål- og disponeringsbrev (MD) som tar utgangspunkt i tildelingsbrevet fra Arbeids- og sosialdepartementet og langtidsplanen. MD skal legges til grunn for årlig virksomhetsplanlegging i NAV kontoret. I tillegg utarbeides det årlig Nasjonale mål og hovedprioriteringer for de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen (Kommunebrevet) som beskriver forventinger til kommunene og informerer om NAVs prioriteringer og utviklingstrekk.

Tuftet på MD og Kommunebrevet utarbeider NAV Skien strategier/ tiltaksplaner for hvert målområde. NAV Skien ønsker at brukerne skal møte et NAV der statlig og kommunal tjenesteyting er helhetlig og integrert, og det er fokus på å få flere i arbeid og økt inkludering.

De prioriterte målgruppene er:

- langtidsledige
- innvandrere fra land utenfor EØS
- personer med nedsatt arbeidsevne
- unge som ikke har fullført videregående opplæring
- innenfor disse målgruppene er brukere under 30 år særskilt prioritert

Målbildet for den nye regionen, NAV i Vestfold og Telemark, er konkretisert i disse punktene:

1. Vi møter mennesker med respekt og tillit
2. Vi samarbeider med arbeidslivet, bidrar til økt arbeidsinkludering og hindrer utstøting
3. Vi er modige og selvstendige medarbeidere
4. Vi er ledende innen innovasjon og leverer kunnskapsbaserte tjenester
5. Vi er en lærende organisasjon som utnytter moderne arbeidsformer
6. Vi er en kunnskapsrik samfunnsaktør som setter dagorden
7. Vi er en inkluderende og attraktiv arbeidsplass

Resultatene fremkommer gjennom målekort, økonomistyring, tertial- og årsrapportering til kommune og stat, brukertilfredshetsundersøkelse, bedriftsundersøkelse, medarbeiderundersøkelse og internkontrollsystemer. Det hele er systematisert i et årshjul som danner grunnlag for all intern oppfølging av styringsdata og drift.

Flere av NAV sine tjenester er lov og rettighetsbasert og representerer et nødvendig sikkerhetsnett for innbyggerne.

Driften av NAV Skien er regulert i en samarbeidsavtale og en driftsavtale mellom Skien kommune og NAV Vestfold og Telemark. NAV Skien flyttet inn i nye lokaler i Eeks Gård i januar 2020.

11.2Analyse

11.2.1 Analyse, status og utfordringer

Koronapandemien som rammet landet i mars, har som ventet forandret arbeidsmarkedet i Skien kommune. Sammenlignet med samme periode i fjor så har vi en økning i antall helt ledige på hele 50 % fra 896 i 2019 til 1341 i 2020. Trenden er lik blant ungdom under 30 år hvor vi har 49 % økning fra 291 i 2019 til 435 i 2020. Skien ligger høyere sammenlignet med fylket og resten av landet, men dette var også gjeldende i 2019. Den generelle økningen i tallene må tilskrives koronapandemien – og vi ser at denne effekten også er gjeldende i resten av landet.

Arbeidsavklaringspenger (AAP) skal sikre inntekt i perioder man på grunn av sykdom eller skade har behov for hjelp fra NAV for å komme i arbeid. Sammenlignet med samme periode i fjor så har vi en økning i mottakere av AAP på 7 % fra 1187 i 2019 til 1275 i 2020. For ungdom under 30 år har vi en økning på 14 % fra 250 i 2019 til 286 i 2020.

Uføretrygden erstatter den delen av inntektsevnen du har tapt på grunn av varig sykdom eller skade. Sammenlignet med samme periode i fjor så har vi en minimal økning i mottakere av uføretrygd på 1% fra 4484 i 2019 til 4503 i 2020. For ungdom under 30 år har vi en økning på 6 % fra 266 i 2019 til 282 i 2020.

Totalt er det utbetalt 76 millioner i økonomisk sosialhjelp pr 31.08.20 Utbetalinger tidligere år i samme periode var 80,3 millioner i 2019 og 73,8 millioner i 2018. I gjennomsnitt er det 954 mottakere av økonomisk sosialhjelp fordelt pr måned. Sammenlignet med samme periode i 2019 så er det 31 færre mottakere. Antall søknader er på et jevnt nivå med 4128 søknader pr 31.08.20 – sammenlignet med 4085 i fjor.

Antall nye søkere, det vil si søkere som er nyregistrerte eller som tidligere har vært passive i vårt fagsystem de siste 6 måneder, er på totalt 438 nye søkere per 30.08.20 Sammenlignet med samme periode i fjor er det en økning på totalt 81 søker fra 357 søkere. Det presiseres at dette ikke noe sier noe om søker har fått innvilget eller avslag på søknaden.

Utbetalingene av sosialhjelp i Skien kommune har ligget på et relativt stabilt, men høyt nivå de over flere år. I forhold til behovskorrigert nivå, lå utbetalingene av sosialhjelp i 2019 om lag 31%, eller om lag 27 millioner kroner høyere, enn det levekårene i kommunen skulle tilsi.

Andelen innbygger som mottar sosialhjelp er også noe høyere i Skien, sammenlignet med kommuner med tilsvarende eller svakere levekårsforhold.

De høye utgiftene til sosialhjelp i Skien skyldes at brukerne mottar sosialhjelp i mange år, og i mange måneder hvert år. Nærmere halvparten av stønadsmottakerne som ble kartlagt ble registrert i sosialhjelpssystemet for mer enn 5 år siden. Utbetalingene til hver mottaker blir høye, fordi en stor andel ikke har andre inntekter enn sosialhjelpen.

En stor andel av sosialhjelpsmottakerne har kjente og/eller antatte helseproblemer. Dette gjelder også blant de unge stønadsmottakerne. Bare en begrenset andel av langtidsmottakerne av sosialhjelp er reelle arbeidssøkere som primært trenger kvalifisering og bistand til å finne en jobb.

11.3 Mål

Nav, som organisasjon, har sine overordnede mål som det er helt naturlig også omfatter Nav Skien. Disse målene er generelle og har ingen resultatkrav knyttet til seg. For perioden 2021-2014 er disse overordnede målene:

- Flere i arbeid
- Bedre brukermøte
- Pålitelig forvaltning

Videre har vi ved Nav Skien arbeidet med å tydeliggjøre mål og indikatorer innenfor vårt område.

Økonomisk sosialhjelp er det området som vi i NAV Skien alene har størst påvirkningsgrad på, og som vi mener bør være et fokusområdet fremover. Skien kommune har de siste årene ligget godt over landsgjennomsnittet for utbetalt sosialhjelp justert for demografiske faktorer. Dette dannet grunnlaget for en ekstern gjennomgang som resulterte i SOFAK-rapporten som kom i første halvdel 2020.

Vi har i samarbeid med SOFAK forsøkt å tallfeste effekten og innsparingspotensialet vi har gjennom de tiltakene som er besluttet iverksatt basert på hans rapport.

I forbindelse med statsbudsjettet blir det fastslått hvor store overføringer kommunene trenger for å dekke ulike oppgaver. Ved beregning av hvor store utgifter kommunene vil ha til sosiale tjenester, legges et utvalg kriterier til grunn for å fastslå levekårsforholdene:

- Flyktninger uten integreringstilskudd.
- Aleneboende
- Innbyggere i alderen 23-66 år og 16 – 22 år.
- Uføre
- Opphopningsindeks -sammenstilling av flere ulike indikatorer.

Det fastsettes en indeks med utgangspunkt i hvordan situasjonen er på disse områdene i den enkelte kommune, sammenlignet med landsgjennomsnittet som settes til 100.

Kommunene er valgt ut fordi de har de levekårsforholdene som er likest det vi finner i Skien. Dette er de kommunene med de svakeste levekårene i KOSTRA-gruppe 13.

Kommune	Behovsindeks	Andel av innb	Pr. mottaker	Sos.hj hovedinnt	PR innb	Behovsjust pr innb	Avvik ifht indeks	Avvik i %
Skien	126	3,5	61 662	67,3	2 144	1 637	27 836 987	31,0
Drammen*	129	3,1	55 600	38,7	1 704	1 687	1 703 634	1,0
Fredrikstad	128	2,6	58 682	56,2	1 543	1 671 -	10 536 703 -	7,7
Sarpsborg	128	2,8	68 424	49,6	1 895	1 666	12 971 319	13,7
Horten	122	3,7	60 143	46,5	2 250	1 592	18 004 494	41,4
Moss*	118	3,2	57 614	42,8	1 850	1 533	15 603 724	20,7

Behovsindeks:

Levekårene i Skien tilsier at behovene for sosiale tjenester og ytelser er 26% høyere enn landsgjennomsnittet. I utvalget av sammenligningskommune har Drammen, Fredrikstad og Sarpsborg mer utfordrende levekår enn Skien.

Andel av befolkningen som mottar sosialhjelp:

I 2019 mottok 3,5 % av befolkningen i Skien økonomisk sosialhjelp. Det er bare Horten som har en høyere andel sosialhjelpsmottakere i dette utvalget. Sammenlignet med gjennomsnittet av sammenligningskommunene utgjør dette om lag 280 stønadsmottakere i 2019.

Utbetaling pr mottaker:

Utbetalingene per stønadsmottaker er nest høyest i utvalget og ligger noe høyere i Skien enn gjennomsnittet av kommunene.

Sosialhjelp som hovedinntekt:

Gjennomsnittlig utbetaling pr mottaker har en direkte sammenheng med inntektssituasjonen til brukeren. Skien ligger betydelig over nivået i sammenligningskommunene, og mer enn 10% høyere enn den kommunen med nest høyest andel.

Utbetaling pr innbygger:

Utbetalingene pr innbygger er høyest i Skien kommune. Forskjellen til de kommunene med nest høyest utbetaling er om lag 10%.

Avvik fra behovsjustert nivå.

Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp pr innbygger i Norge var kr 1299,- i 2019. På grunn av levekårsforholdene i Skien, er behovet beregnet til å utgjøre 126% av landsgjennomsnittet; dvs kr 1637,- pr innbygger. De faktiske utbetalingene kr 1882,- pr innbygger i 2019, utgjorde

til sammen 27,8 mill, eller 31% mer enn det beregnede nivået. Tabellen viser også at kommuner med tilsvarende, eller svakere – levekår enn Skien hadde utbetalinger som avvik langt mindre fra de behovsjusterte nivåene. Overført til befolkningstallene i Skien kommune ligger sosialhjelpsutbetalingene i Fredrikstad tilsvarende ca 33 mill kroner lavere i 2019 enn de faktiske utbetalingene.

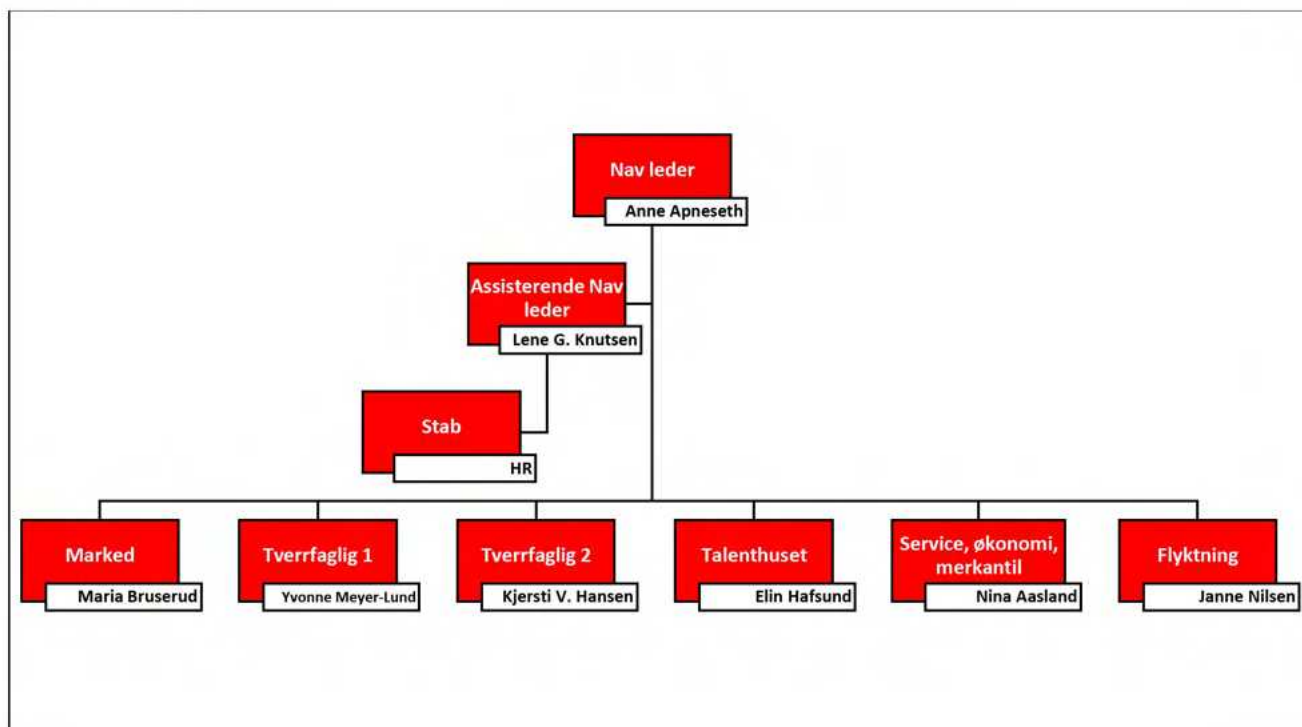
På bakgrunn av dette har vi satt opp en indikator med måtilknytting som vi anser fornuftig til å vurdere utviklingen.

Målet for Nav Skien er å utvikle en effektiv og kvalitetssikret økonomisk sosialhjelpsordning.

En indikator på dette er utbetalt sosialhjelp. For å måle dette så ønsker vi å måle «Utbetalt sosialhjelp pr innbygger i Skien» mot «Utbetalt sosialhjelp pr innbygger i hele landet», justert for levekårsberegningen fra statsbudsjettet.

11.4 Medarbeidere

11.4.1 Ny organisering av NAV Skien fra 01.09.2019. Oppdatert 30.09.2020

Handlingsprogram 2021-2024

Det er vedtatt opprettelse av en ny Kvalifisering - og integreringsenhet (KIE) som er planlagt å være operativ fra 01.01.2021. Den legges organisatorisk under Rådmannen. Det vil påvirke NAV Skien sitt avdeling Flyktning, som skal inkluderes i den nye enheten.

11.4.2 Faste årsverk

Antall årsverk	2020
Kommune	66
Stat	67

11.4.3 Sykefravær i %

Sykefravær i %	HIÅ2020	2019	2018
Kommune	9,1	6,4	8,0
Stat	7,8	6,4	5,8

11.5 Økonomi

NAV Skien er etablert som et felles kontor der Skien kommune og NAV Telemark er likeverdige partnere. Drift av kontoret er definert i avtaler mellom de to partene der det går frem at kommune og stat svarer for sin andel av felles driftsutgifter i forhold til antall årsverk som partene er representert med i lokalkontoret.

11.5.1 Økonomiske rammer og prognose per august 2020

Inntekter/Utgifter	Budsjett 2021 - KD innstilling	Prognose 2020	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Budsjett 2019
Utgifter			199 697 000	215 031 519	201 006 851
Inntekter			- 9 721 000	- 16 575 511	- 13 989 851
Totalt	185 076 000	193 001 000	189 976 000	198 456 008	187 017 000
Merforbruk		3 025 000		11 439 008	

Reelt meravvik i 2018 var kroner 18.874.000,-.

NAV Skien melder per august 2020 et samlet merforbruk på ca. 3 millioner kroner som skyldes utgifter til økonomisk sosialhjelp. Kommunens utgifter til økonomisk sosialhjelp har vært økende og er hovedårsaken til meravviket de siste årene.

Statlig administrasjonsbudsjett (drift) og budsjett til rammestyrte virkemidler (tiltak)

NAV Skien sin statlige budsjettramme til ordinære driftsutgifter i 2020 er på kr. 40.460.128

Budsjettet er en del av Statsbudsjettet. Det er forventet at forslag til Statsbudsjettet 2021, vil videreføre avbyråkratiserings- og effektiviseringskutt til NAV på minst 0,5 % hvert år fremover

i planperioden. Det er varslet at det også kan komme andre kutt grunnet krav til effektivisering i offentlig sektor. Det betyr at etaten må gjøre mer for mindre penger og medfører økte krav til effektivisering og omstilling. Hva dette konkret vil bety for NAV Skien er foreløpig usikkert.

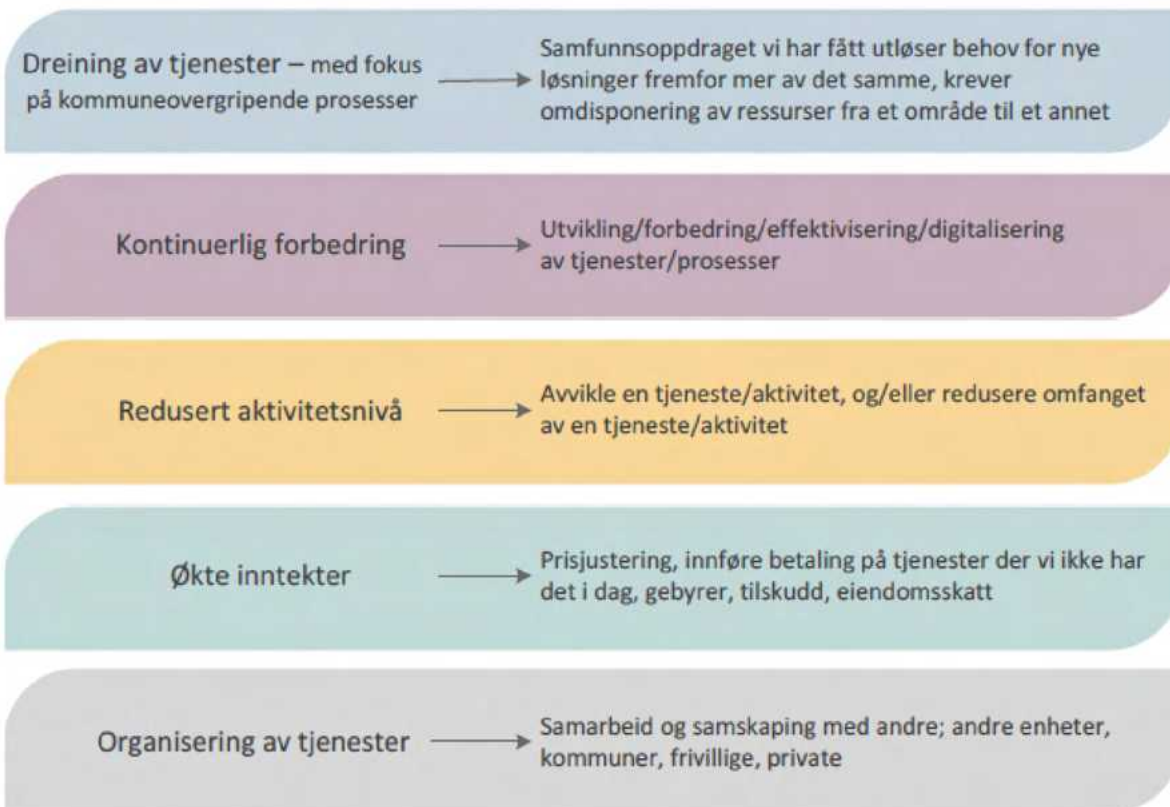
11.5.2 Tilskudd til andre

Nav Skien har de seneste årene, inkludert 2020, gitt tilskudd til Kristent interkulturelt arbeid og Telemark Røde Kors. Dette er tilskudd som er gjort ifbm flytningsarbeid og integrering, som fra 2021 flyttes over til KIE-enheten. Totalt har det vært ca 200 000 i tilskudd, fordelt på de to tiltakene.

11.5.3 Tiltak for å oppnå økonomisk balanse

Nedenfor er innsparingstiltak vist, sortert under fem kategorier som kommunen vil ha som satsingsområder i kommende økonomiplan. Det er gitt kommentarer til de av tiltakene en mener trenger nærmere omtale eller begrunnelse.

De fem kategoriene er forklart slik:

Nav Skien har identifisert følgende relevante tiltak.

Kategori	Tiltak	2021	Estimert innsparing			2024
			2022	2023	2024	
Kontinuerlig forbedring	1	Rettighetsavklæring sosialhjelpsmottakere	500 000	1 000 000	3 000 000	5 000 000
Redusert aktivitetsnivå	2	Reduserte sosialhjelpskostnader flyktning	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
	3	Flatt kutt 0,5 %	900 000	900 000	900 000	900 000
Organisering av tjenester	4	Opprettelse av aktivitetstilbud for ungdom	500 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000

Kommentar Tiltak 1: De høye utgiftene til sosialhjelp i Skien skyldes at brukerne mottar sosialhjelp i mange år, og i mange måneder hvert år. Nærmere halvparten av stønadsmottakerne som ble kartlagt ble registrert i sosialhjelpssystemet for mer enn 5 år siden. Utbetalingene til hver mottaker blir høye, fordi en stor andel ikke har andre inntekter enn sosialhjelpen. En stor andel av sosialhjelpsmottakerne har kjente og/eller antatte helseproblemer. Dette gjelder også blant de unge stønadsmottakerne. Bare en begrenset andel av langtidsmottakerne av sosialhjelp er reelle arbeidssøkere som primært trenger kvalifisering og bistand til å finne en jobb.

Kommentar Tiltak 2: Dette skyldes at Skien kommune den siste tiden har hatt en nedgang i antall bosettinger av flyktninger.

Kommentar Tiltak 3: Beløpet er NAV sin andel av et gjennomgående flatt kutt. Pr nå er ikke innholdet i kuttet spesifisert og klarlagt. Vi ser for oss en nedgang i reiser, kurs og seminarer, samt et generelt fokus på reduksjon av kostnader.

Kommentar Tiltak 4: Målgruppen er unge voksne under 30 år som har søkt Nav om sosiale ytelser, primært nye sosialsøkere. Deltakerne har arbeidstid mellom kl.0900-1500. Deltakerne får ingen ekstra ytelser ved oppmøte, men kan etter en individuell vurdering bli trukket ved ugyldig fravær. Kartlegging av deltakerne gjøres gjennom individuelle samtaler. I tiltaket vil det bli gitt bistand i jobbsøkerprosessen, blant annet ved å kartlegge deltakernes ressurser og muligheter, utforme CV og søknader, og opprette kontakt med arbeidsgivere. I tiltaket vil det være varierte praktiske arbeidsoppgaver for deltakerne. Innhold og metode tilpasses den enkelte deltaker, men med vekt på mestring, tilhørighet, motivasjon, stabilitet, ressurser med mål om å finne rett plass i arbeidslivet eller ta utdanning.

Vi blir deres referanse for stabilitet, pågangsmot og arbeidskompetanse. Deltakerne vil få økt selvstendighet, struktur i hverdagen, regelmessig kosthold og bli reelle arbeidssøkere. De får

erfaring i å jobbe sammen med andre. Aktivitetstiltaket vurderes som avgjørende for å kunne drive en effektiv arbeidsrettet oppfølging av unge sosialhjelpsmottakere.

11.6 Oppsummering økonomiplan

Koronapandemien slo til med full effekt fra 12. mars 2020, og arbeidsmarkedet som vi kjente det er forandret. Skien kommune opplever som resten av landet en stor økning i antall arbeidsledige. Hvor lenge pandemien varer og endelige konsekvenser er fortsatt vanskelig å forutse, men dette er forhold som kan påvirke fremtiden for Nav Skien.

Økonomisk har Nav Skien de seneste årene hatt store merforbruk, hovedsakelig knyttet til den økonomiske sosialhjelpen. Det har vært en bedring, men potensialet for å bli enda bedre er til stede.

Avdeling Flyktning skal, etter planen, over i ny enhet (KIE, Kvalifisering- og integreringsenheten) fra 01.01.2021.

I tillegg til Nav sine overordnede mål, har Nav Skien satt et konkret resultatmål knyttet til økonomisk sosialhjelp som skal være et satsningsområde i handlingsperioden. Økonomisk sosialhjelp justert for behovsindeksen viser at Skien kommune ligger høyere i totale utbetalinger enn sammenlignbare kommuner. Målet for Nav Skien er å utvikle en effektiv og kvalitetssikret økonomisk sosialhjelpsordning. Med utgangspunkt i rapporten fra SOFAK (Sosialfaglig kompetansetjeneste) som kom i mai 2020 er det satt i gang flere tiltak, som vi håper å se resultater av gjennom handlingsperioden.

12 Handlingsprogram OPPVEKST 2021-2024

12.1 Oppdraget

Strategisk plan for Oppvekst tydeliggjør det som er Oppveksts oppdrag: Læring og mestring for alle barn og unge. Barns læring og mestring skal primært foregå i ordinære barnehager og skoler. Barn og unge som trenger ekstra hjelp og bistand, skal så langt det er mulig få slik hjelp på disse allarenaene. Skal vi lykkes med å gi et bredt og tilpasset tilbud, er Kulturskolen, Forebyggende helse, PPT og Barnevern viktige og nødvendige tjenester.

I tillegg er et sektorovergripende program for å utjevne sosial ulikhet og motvirke utviklingsfattigdom igangsatt: «Inkludering og deltakelse». Arbeidet vil bestå av å utvikle en modell og et program for tjenesteinnovasjon mellom etater og kommunalområder på systemnivå. Programmet skal skape varige endringer i form av endret arbeidspraksis og bedre samhandling. Dette vil resultere i mer helhetlig og sømløs hjelp og støtte til de delene av befolkningen i Skien som lever med ulike former for utviklingsfattigdom og utenforskap.

Vi skal sammen jobbe for å hjelpe barn og unge gjennom utdanningsløpet på en god måte. Antall eldre er økende i en lang periode, mens tallet på barn og unge synker. Vi trenger derfor mer enn noen gang kunnskapsrike og kompetente arbeidstakere i framtida. Det er Oppveksts oppgave å sørge for dette. Framtidas ressurs er ikke olje - men kunnskap og kompetanse.

12.2 Analyse

12.2.1 Demografi

Prognose for antall barn 1-5 år og 6-15 år er avgjørende for dimensjonering av tjenestene i grunnskole og barnehage. Utviklingen kan til en viss grad også påvirke behov for barnevernstjenester og forebyggende helse, men her vil levekårsfaktorer også ha stor innvirkning på omfang av tjenestene.

Grunnskolealder

Antall barn i grunnskolealder forventes å gå ned i den neste 10-årsperioden for både småskole-, mellom- og ungdomstrinn. Nedgangen er klart størst på de laveste trinnene, mens ungdomstrinnet faktisk forventes å øke de fire årene i planperioden 2021-24.

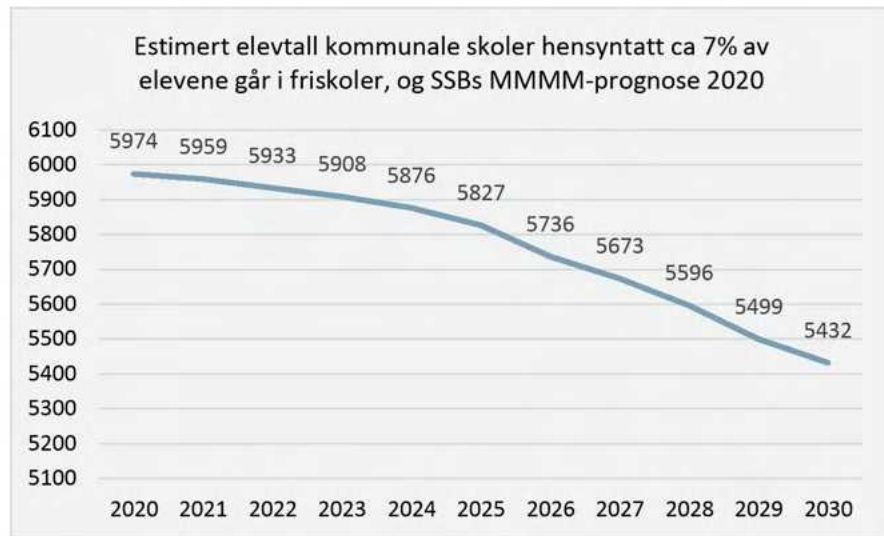
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
6-9 år	2576	2564	2534	2509	2476	2420	2370	2367	2329	2292	2271	2222	2205
10-12 år	1903	1940	1971	1985	1968	1959	1959	1924	1876	1848	1822	1813	1781
13-15 år	1921	1951	1953	1948	1970	2008	2023	2008	1996	1993	1957	1910	1886
Skolealder	6400	6455	6458	6442	6414	6387	6352	6299	6201	6133	6050	5945	5872
Endring pr år	72	55	3	-16	-28	-27	-35	-53	-98	-68	-83	-105	-73

Kilde: SSB framskrivning av befolkningstall august 2020 alternativ MMMM (år 2021-2030), SSB befolkningsstatistikk pr 1.1.2018-2020

Handlingsprogram 2021-2024

I Skien går ca. 7% av elevene i friskole. Dette er over landsgjennomsnittet, som er på ca. 5%. Hensyntatt dette ser prognose for utvikling i elevtall i kommunale skoler 2020-2030 ut som i diagrammet. Det er en elevtallsnedgang på ca. 100 elever i økonomiplanperioden og en nedgang på 540 elever innen 2030.

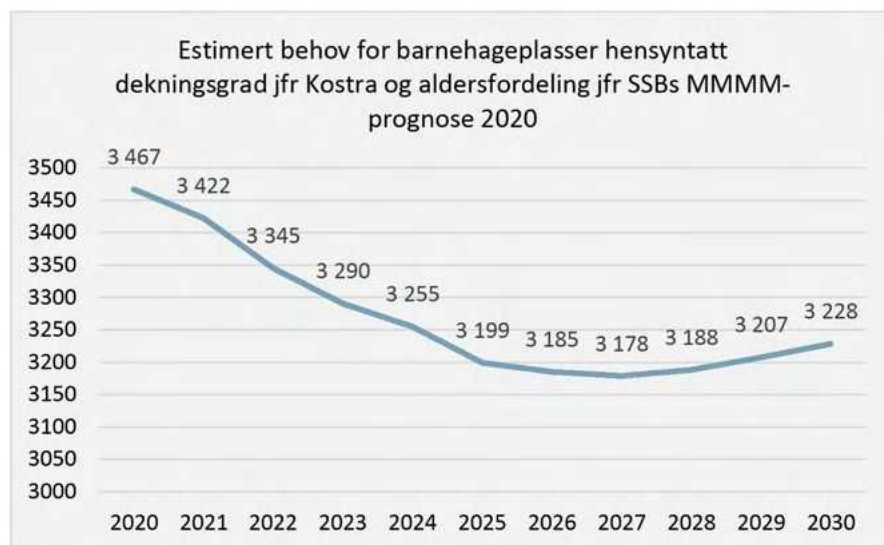
Barnehagealder

Nedgangen i antall barn i barnehagealder forventes å fortsette i hele økonomiplanperioden 2021-24.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1-2 år	112	109	110	109	105	103	102	101	101	102	102	103	104
3-5 år	182	176	174	171	170	167	166	161	159	158	158	158	159
Barnehagealder	294	286	285	281	276	271	268	263	261	260	261	262	264
Endring pr år	6	1	1	1	1	5	7	3	7	8	2	6	2
Endring pr år	-38	-85	-10	-40	-50	-46	-28	-54	-16	-9	4	14	16

Kilde: SSB framskrivning av befolkningstall august 2020 alternativ MMMM (år 2021-2030), SSB befolkningsstatistikk pr 1.1.2018-2020

Behovet for antall barnehageplasser vil alltid være høyere enn antall barn, da 1-2 åringer legger beslag på to plasser hver. Hensyntatt dette og dekningsgrad på ca. 90%, vil estimert behov for antall barnehageplasser være som vist i diagrammet. Pr nå er litt over 40% av disse plassene kommunale.

Etterspørsel etter barnehageplasser har ikke vært synkende i samme grad som nedgangen i antall barn skulle tilsi. Dekningsgraden har økt for alle aldersgruppene. For de yngste

Handlingsprogram 2021-2024

skyldes dette i stor grad at stadig yngre barn har fått rett på barnehageplass fram til 2019. Det har medført relativt sett flere små barnehagebarn, som krever to plasser hver. Dermed har behovet for plasser vært økende tross nedgang i antall barn. Dette ble sist tydeliggjort ved opptaket våren 2020, da Duestien barnehage åpnet med betydelig flere plasser enn befolkningsutviklingen skulle tilsi. Det legges til grunn at denne effekten i liten eller ingen grad vil gjøre seg gjeldende de kommende årene.

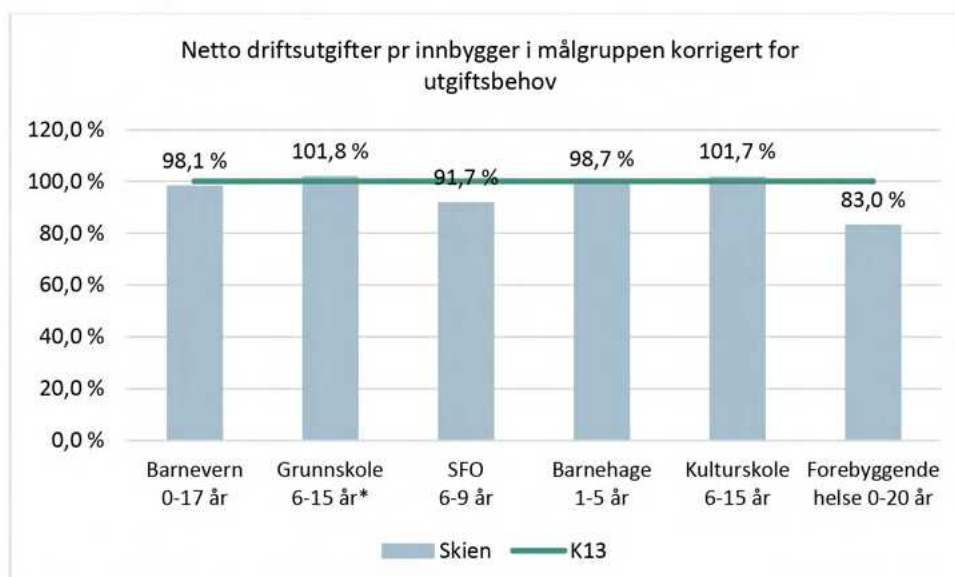
Konsekvensen av nedgang i antall barn i både barnehage- og skolealder er tatt inn i handlingsprogrammet i sin helhet, jfr. avsnitt om Økonomi – drift – tiltak.

12.2.2 Nøkkeltall

Generelt drives de ulike tjenestene i Oppvekst relativt effektivt økonomisk sett. På bakgrunn av den utfordrende økonomiske situasjonen de siste årene, har det vært et mål for Oppvekst å drifte området omtrent som gjennomsnittet av de sammenlignbare kommunene i kommunegruppe 13 (K13). Dette har en i stor grad lyktes med å oppnå.

I diagrammet vises nivået på de ulike tjeneste i Oppvekst i forhold til utgiftsnivået i K13, vist som 100% (linjen i diagrammet). Alle størrelser er korrigert for utgiftsbehov som følge av ulik demografi og levekårsfaktorer i Skien og gjennomsnittet i K13.

Selv om prosentforskjellene synes små mellom Skien og K13 kan det utgjøre relativt store beløp for den enkelte tjeneste og totalt. Oppvekst ville brukt netto ca. kr 5 mill mer av Skien kommunes samlede budsjettamme om en skulle ligget på samme netto utgiftsnivå som gjennomsnittet av K13-kommunene for alle tjenestene i diagrammet. Det bør også bemerkes at Skien har fått statlig tilskudd til stillinger i Forebyggende helse på i overkant av kr 6 mill, noe som er et høyt tilskuddsnivå sammenlignet med mange kommuner. Dette er en vesentlig årsak til at netto utgifter i Forebyggende helse ligger så mye lavere enn K13.

Kilde: SSBs KOSTRA-database for 2019 og Framsikt Analyse

* Grunnskole er justert for elever i private skoler

Handlingsprogram 2021-2024

Grunnskole

Nøkkeltall	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	K13 2019
Prioritet				
Netto driftsutgifter grunnskole pr innbygger 6-15 år (korrigert for utgiftsbehov og private skoler)	85 655	88 923	94 133	92 439
Netto driftsutgifter SFO pr innbygger 6-9 år (korrigert for utgiftsbehov)	3 130	3 830	3 850	4 198
Dekningsgrad				
Andel elever med spesialundervisning alle trinn	7,9 %	7,9 %	8,5 %	7,4 %
Produktivitet				
Gruppestørrelse 2, 1.-4. trinn (norm maks 15)	Ikke målt	16,7	14,8	14,7
Gruppestørrelse 2, 5.-7. trinn (norm maks 20)	Ikke målt	18,0	18,3	17,6
Gruppestørrelse 2, 8.-10. trinn (norm maks 20)	Ikke målt	19,1	20,1	19,1

Kilde: SSBs KOSTRA-database for 2019 og Framsikt Analyse

Netto driftsutgifter pr innbygger i målgruppen for grunnskole og SFO viser at Skien ligger litt over K13-nivå for skole og noe lavere enn K13 for SFO. Netto utgifter til grunnskole har økt mer enn deflator de siste to årene. Dette kan i stor grad tilskrives tilpasning til lærernorm både på utgiftssiden og på inntektssiden i form av nedgang i øremerkede tilskudd. Gruppestørrelsene i tabellen er et uttrykk for om kommunen oppfyller lærernormen. Det gjør Skien i all hovedsak, men mer marginalt enn gjennomsnittet i K13.

Spesialundervisning er også en forklaringsfaktor på økning i utgiftsnivå og en viktig årsak til at Skien ligger litt over K13-nivå på utgifter pr innbygger i aldersgruppen. Andel elever med spesialundervisning er både økende og høy i Skien. Kostratall viser også at 19,8% av lærertimene i Skien i 2019 gikk til spesialundervisning, mot 17,4% i K13. I 2018 var denne andelen 18,6% i Skien. Tall for 2020 vil først foreligge når innsamling av skoledata i GSI er gjennomført og presentert i desember.

Barnehage

Nøkkeltall	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	K13 2019
Prioritet				
Netto driftsutgifter barnehage pr innbygger 1-5 år (korrigert for utgiftsbehov)	140 040	150 338	157 936	159 982
Dekningsgrad				
Andel innbyggere 1-5 år i barnehage	89,2 %	89,6 %	89,9 %	92,4 %
Andel barn i barnehage som får spesialpedagogisk hjelp	3,8 %	3,4 %	4,1 %	3,2 %
Produktivitet				
Antall barn, korrigert for alder, pr årsverk til basisvirksomhet (norm 6)	6,3	6,0	5,6	5,8

Kilde: SSBs KOSTRA-database for 2019 og Framsikt Analyse

På barnehageområdet har Skien et utgiftsnivå pr innbygger i målgruppen så vidt under gjennomsnittet i K13. En lavere deltakelse i barnehage enn K13-gjennomsnittet er hovedforklaringen her. Andre Kostra-indikatorer viser at en oppholdstime til basisvirksomhet i barnehage (dvs at spesialpedagogiske tiltak er holdt utenfor) koster det samme i Skien som i K13-kommunene, altså et helt middels brutto utgiftsnivå i ordinær barnehagedrift.

Når økningen i utgifter har vært så vidt stor, skyldes det, som for grunnskole, innføring av bemanningsnormer og innskjerping av norm for pedagogtetthet som har medført store økte utgifter for Oppvekst. Jfr. også indikatoren som viser antall barn pr årsverk som har vært synkende.

Som for spesialundervisning i skole er andel barn som får ekstra ressurser i barnehage økende og høyere enn K13. I tillegg til de som får spesialpedagogisk hjelp, får ca. 1 % av barna i barnehage individuell tilrettelegging på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Barnevern

Nøkkeltall	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	K13 2019
Prioritet				
Netto driftsutgifter barnevern pr innbygger 0-17 år (ikke korrigert for utgiftsbehov)	11 321	10 253	9 937	10 128
Dekningsgrad				
Andel barn med barnevernstiltak i løpet av året av innbyggere 0-17 år	5,7 %	5,0 %	4,8 %	4,0 %

Kilde: SSBs KOSTRA-database for 2019 og Framsikt Analyse

Barnevern har hatt en positiv utvikling i utgiftsnivået de siste årene. Dette har også vist seg på regnskapsresultat målt mot budsjett. I 2019 var utgiftene pr innbygger 0-17 år ca. 2% lavere enn gjennomsnittet i K13. Kostraindikator viser også at brutto driftsutgifter pr barn med tiltak har vært synkende de siste årene, fra kr 163 000 i 2018 til kr 156 000 i 2019 og ligger nå godt under gjennomsnittet for K13 som var 176 000 i 2019. Flere hjelpetiltak, noe lavere andel barn med barnevernstiltak enn tidligere og bedre økonomirutiner er viktige forklaringsfaktorer.

12.2.3 Status

Grunnskole

På grunnskoleområdet er det innført lærernorm som er søkt implementert i budsjettildeling til skolene samt at det har vært jobbet eksplisitt med å tilpasse ressursbruken i skolene til denne. Pr nå synes det som skolene i all hovedsak lykkes med dette.

Spesialundervisning har vært og synes fortsatt å være økende. Dette er et område med rettigheter for den enkelte elev basert på sakkyndig vurdering fra PPT og vedtak om spesialundervisning. En ser at det er behov for en gjennomgang, først og fremst på systemnivå, av dette feltet. For den enkelte elev blir sakkyndige vurderinger og vedtak fulgt opp ute i skolene.

Nye læreplaner implementeres i undervisningen fra høsten 2021. Det er jobbet systematisk med dette i Oppvekst, i samarbeid med USN, gjennom Dekomp-ordningen som er en statlig finansiert kompetanseutviklingsordning for kommunale skoler. Pr nå gjenstår anskaffelse av læremidler som støtter fagfornyelsen. Læreverkene kommer til å være digitale i betydelig større grad enn i dag, noe som også gjør anskaffelse av PC eller nettbrett til elever på alle

trinn aktuelt. Anskaffelse av læreverk vil skje i løpet av høsten 2020 og delvis inn i 2021. Investering i nettbrett og PC til alle trinn legges inn som investering i kommunens digitaliseringsprogram fra og med 2021, med større anskaffelser de første to årene, deretter årlig rullering for utskiftning av digitale enheter.

SFO

Andelen barn 6-9 år som går i SFO har gått noe ned i 2020 i forhold til det som vises i nøkkeltallstabell ovenfor. Dette synes å ha en ganske klar sammenheng med at mange valgte å «fryse» SFO-plassen da SFO åpnet igjen etter nedstengningen i vår. Mange av de barna som da ikke benyttet SFO-plassen, har heller ikke kommet tilbake på SFO etter sommerferien.

Det er innført lavinntektsmoderasjoner for 1.-2. trinn samt gratis SFO-plass for barn med særskilte behov i tråd med vedtak i statsbudsjettet og endring i forskrift til barnehageloven. Disse ordningene er finansiert over statsbudsjettet.

Barnehage

På barnehageområdet er det full dekning, og alle rettighetsbarn samt enkeltbarn uten rett på plass har fått plass i en kommunal eller ikke-kommunal barnehage i Skien. Det har vært en økning i dekningsgrad de siste årene, og 97,7% av barn i alderen 1-5 år går i barnehage, jfr. Kostra 2019. I tillegg går ca. 70 skiensbarn i barnehage i Porsgrunn. Om disse skulle gått i barnehage i Skien, ville det opptatt plasser tilsvarende halve den nye Duestien barnehage.

De kommunale barnehagene oppfyller både pedagognorm og bemanningsnorm slik den er beskrevet i barnehageloven og i forskrift.

I barnehage som i skole det behov for en gjennomgang av området for spesialpedagogiske og tilrettelagte tiltak. Alle barn med vedtak om spesialpedagogiske tiltak blir ivaretatt enten gjennom ressurser fra Fagenheten for barnehager eller i forsterkede barnehageavdelinger.

Barnevernstjenesten

Tjenesten har hatt god utvikling med tanke på kontroll med utgiftsnivå, generelt lavere saksbehandlingstid samt vridning fra plasseringer til forebygging og hjelpetiltak.

Antall enslige mindreårige er synkende, og det tas konsekvenser av dette i organisering, omfang og lokalisering av tjenestene til denne gruppen.

12.2.4 Utfordringer

Samordning, tverrfaglighet, spesialpedagogisk arbeid

En utfordring for Oppvekst er stadig økende antall elever i skolene og barn i barnehagene som har behov for spesialundervisning og spesialpedagogiske tiltak og tilrettelegginger. Det

er dette området som gir de største økonomiske utfordringer for skolene, og som gjør at budsjettet for tiltak i barnehage ikke vil være tilstrekkelig i 2020, tross budsjettøkning med kr 3,8 mill fra året før. Dette understøttes av indikatorer for skole og barnehage (se ovenfor) som viser at andel elever i skolen med spesialundervisning og andel barn i barnehage som får spesialpedagogisk hjelp er økende.

For administrasjonen og fagpersonene sentralt i Oppvekst er det utfordrende å finne inngangen til hvordan - og om det kan være mulig å gjøre noe med denne utviklingen slik at det ivaretar både de barna dette gjelder og Oppveksts økonomi. Oppvekst skal arbeide mer systematisk og intensivt med hele dette komplekse området fra høsten 2020, først som en forstudie internt i ledelsen i Oppvekst, deretter som et prosjekt der større deler av Oppvekst involveres. Støttetjenestene PPT, Forebyggende helse og barnevernstjenesten vil være like sentrale som skole og barnehage i et slikt prosjekt. Systemisk arbeid på det spesialpedagogiske feltet, modeller for samhandling og samordning, organisering av tjenester og prioriteringer kan være noen stikkord for arbeidet.

Barnevernsreformen

Barnevernsreformen er en usikker faktor i kommende økonomiplanperiode. Reformen trer i kraft i 2022 og skal gi mer ansvar til kommunene på området, herunder ansvar for fosterhjem samt økt finansieringsansvar som skal kompenseres gjennom økt rammetilskudd. Reformen skal også styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. En vet pr nå ikke hvilke konkrete økonomiske og driftsmessige konsekvenser reformen vil få for kommunen. Inntil videre tas det likevel sikte på at reformen gjennomføres med eksisterende budsjett for barnevernstjenesten samt tilførte midler tilsvarende økningen i rammetilskudd fra 2022.

Tilpasse omfang av barnehageplasser til etterspørselen

Jfr. avsnittet foran om demografi forventes det stor nedgang i behov for barnehageplasser de nærmeste årene. Kurven for befolkningsnedgang i aldersgruppen er betydelig brattere etter SSBs siste befolkningsframskriving enn den var i befolkningsframskrivingen fra 2018. Hele effekten er tatt ut som økonomisk innsparing, jfr. økonomiavsnittet nedenfor. Nedgangen gjør også at en innen ikke altfor lang tid må gjøre en vurdering av struktur og strategi for å tilpasse omfanget av barnehageplasser til etterspørselen. Et stort innslag av ikke-kommunale barnehageplasser gjør en slik vurdering ytterligere kompleks.

12.3 Mål

Strategisk plan for Oppvekst 2013-2023 angir rammene for det faglige arbeidet i kommunalområdet. Nedenfor omtales bare resultatmål knyttet til Oppveksts oppdrag og tjenester hentet fra mål i Strategisk plan. Ved utarbeidelsen av Strategisk plan i 2013 var ikke FNs bærekraftsmål like uttalte som de er i nyere planer. Målene i Strategisk plan handler i stor grad om like muligheter til deltakelse i samfunnet gjennom inkludering og utdanning. Dette er sentrale komponenter i sosial bærekraft.

Handlingsprogram 2021-2024

Andre relevante tjenesteindikatorer, som ikke inngår i Strategisk plan men som enten er lovkrav eller relevante for å vurdere kvaliteten i tjenestene, er vist og kommentert i analysekapittelet ovenfor. Det samme gjelder økonomi-indikatorer.

Nedenfor gjengis hovedmålet og noen av delmålene fra Strategisk plan. Resultater for måloppnåelse på hovedmål og alle de ni delmålene legges fram i kommunalområdets årsmelding og i Tilstandsrapport for grunnskolen.

Mål i strategisk plan	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Landet 2019
Hovedmål: 90% av alle ungdommer i Skien har fullført videregående skole innen rettighetstid	75,3 %	74,4 %	76,5 %	
Delmål C: Alle barn går i barnehage minimum det siste året før skolestart	97,0 %	95,4 %	96,1 %	
Delmål F: Eksamensresultater og grunnskolepoeng er på landsnivå eller høyere				
-> Målt i gjennomsnittlig grunnskolepoeng	40,5	40,3	39,3	41,9
-> Målt i avstand til landsgjennomsnitt det enkelte år	-0,7	-1,5	-2,7	
Delmål H: 75% av alle barn i målgruppen deltar i SFO	57,9 %	59,3 %	60,5 %	
Delmål I: 11% av elevene ved Skien kulturskole har minoritetsspråklig bakgrunn		9,7 %	10,4 %	

Kilde: SSBs KOSTRA-database for 2019, Framsikt Analyse, Skoleporten.no

Hovedmål: Det er et stort samfunnsproblem at så mange unge ikke gjennomfører videregående skole og/eller ikke kommer inn på arbeidsmarkedet. Tall fra NAV viser at de som ikke har fullført videregående og ikke har kommet seg ut i jobb før de fyller 28 år som oftest forblir utenfor arbeidslivet resten av livet. Frafall er et problem i mange land, og det har vært forsket mye på dette i de siste årene. Det har vært satt inn mange tiltak for å øke gjennomføringen i videregående skole. I Skien har vi også satt inn tiltak både i grunnskolen og i videregående skole. Likevel er det en vei å gå for å oppnå målet om 90% gjennomføringsgrad i 2023.

Delmål C: Målet om 100% barnehagedeltakelse for skolestartere er et ambisiøst mål som pr nå ikke er nådd. Forskjellen mellom 100 % og resultatet i 2019 er likevel ikke større enn 24 barn. Det jobbes aktivt på ulike måter for å rekruttere skolestarterne inn i barnehage, men en lykkes likevel ikke 100%.

Delmål F: Med høyere snittkarakterer på standpunkt og til eksamen fra grunnskolen, er sjansene større for å kunne gjennomføre videregående opplæring. Grunnskolepoengene har dessverre hatt en nedgang de siste årene, men steg igjen skoleåret 2019/2020. Satsingen på matematikk og lesing fortsetter, og bør gi større effekt enn det til nå har hatt.

Delmål H: Deltakelse i SFO målt som andel av elever i kommunale skoler som går i kommunal SFO har hatt en tydelig positiv utvikling. En har ikke greidd å påvise entydig sammenheng mellom økt deltakelse og profil på inntektsgraderte satser. Det har vært større fokus på kvaliteten i SFO de senere årene. Det er grunn til å regne med at det har betydning for attraktivitet og deltakelse.

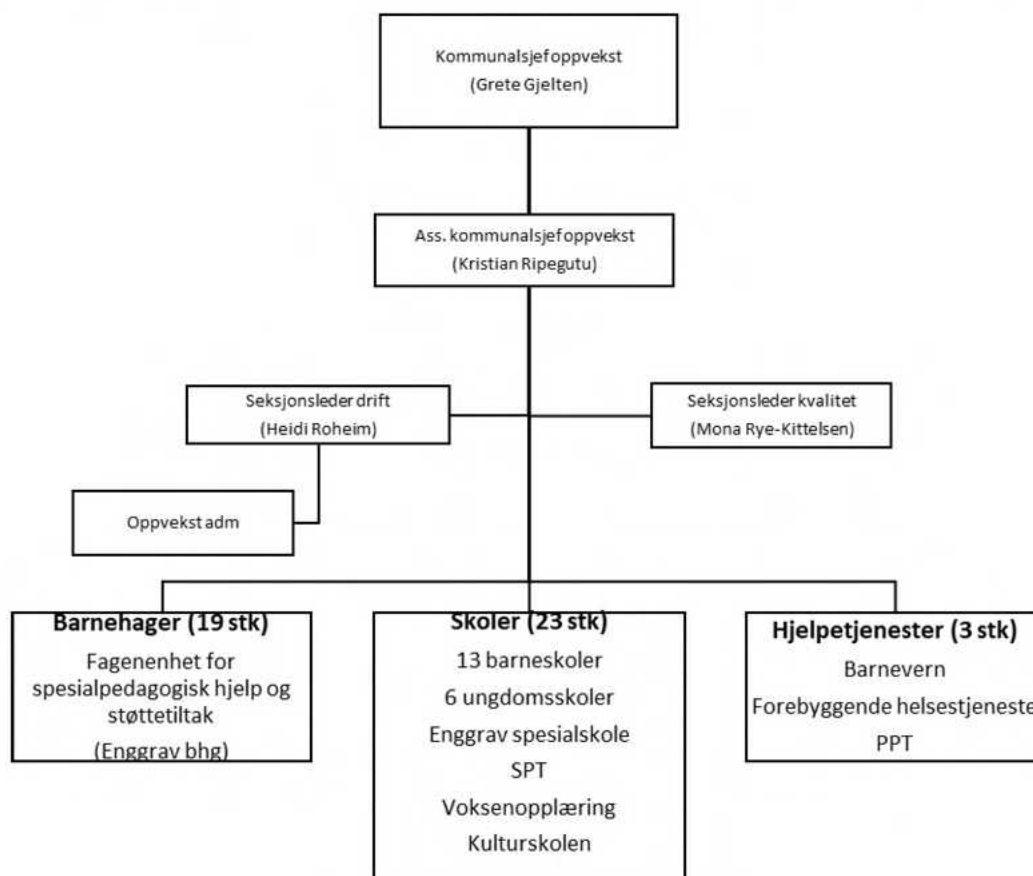
Handlingsprogram 2021-2024

Delmål I: Det er gledelig at en langt på vei har nådd mål om 11% elever i kulturskolen med minoritetsspråklig bakgrunn. Ulike prosjekter i samarbeid med utvalgte barneskoler har nok vært en vesentlig årsak til utviklingen her.

12.4 Medarbeidere/organisasjon

12.4.1 Organisering og ansvar

I Oppvekst styrer Kommunalsjef og assisterende kommunalsjef alle enheter direkte. Området består av en administrativ stab, 23⁹ skoler, 19¹⁰ barnehageenheter, barnevernet, PPT og forebyggende helsetjeneste for barn og unge. I 2020 har Oppvekst i alt 45 enheter.

⁹ Inkludert Kulturskolen

¹⁰ Skotfoss er Oppvekstsenter, dvs. både skole og barnehage. Enggrav er både skole- og barnehage for barn med nedsatt funksjonsevne, er regnet inn i skoletallet.

12.4.2 Årsverk

	01.01.18	01.01.19	01.01.20
Antall årsverk i Oppvekst	1318	1320	1323,6
Herav administrative årsverk def KOSTRA	5	5	5
Fagressurser tjeneste def KOSTRA	1313	1315	1318,6

Antallet årsverk i Oppvekst har vært stabilt de siste årene. Den moderate økningen skyldes innføring av bemanningsnormer i skole og barnehage som årsverksmessig har kompensert for en stor nedgang i enheter på flyktning- og integreringsfeltet (primært boliger for enslige mindreårige, som ligger under barnevern, og norskavdelingen på voksenopplæringen).

12.4.3 Sykefravær

	2018	2019	Gjenn.snitt 1. og 2. tertiar 2020
Egenmelding	1,0	1,0	0,9
Bedriftsbetalt (1-16 dager)	0,8	0,8	0,8
Trygdebetalt (17.d – 1 år)	5,0	5,6	5,8
Totalt fravær	6,8	7,3*	7,5

* Totalt fravær er korrekt. Tallet er 0,1 lavere enn summering av tall ovenfor fordi disse er avrundet

Fraværet i Oppvekst for 2019 er lavere enn 2017, men noe høyere enn 2018. Økningen er primært knyttet til enheter innenfor hjelpetjenestene samt en liten, men signifikant (som følge av det store antallet ansatte) økning innenfor barneskole. Sykefraværet er fortsatt nedadgående i barnehage (7,6 %), der det nå nærmer seg gjennomsnittet i området.

Når det gjelder prognosen for fraværet i 2020 ser det, basert på de to første tertialene, ut til at fraværet vil kunne lande noe over fjoråret. Dette skyldes blant annet tiltak knyttet til koronapandemien.

12.5 Økonomi

	Budsjett 2019 inkl endring	Regnskap 2019	Budsjett 2020 inkl endring pr 27.09.	Prognose 2020 pr 2. tertiar	Budsjett 2021 - kommune- direktørens innstilling
I hele 1000 kr					
Kommunalområde Oppvekst					
Netto budsjett/ regnskap/prognose	1 158 173	1 140 595	1 206 736	1 225 236	1 187 885*

*Budsjetttrammen er justert for endring satser pensjonspremie. Justeringen vil ikke innebære noen reell endring for Oppveksts handlingsrom

Mindreforbruk 2019 er kommentert slik i årsmeldingen: Resultatet for Oppvekst ble et mindreforbruk på ca. kr 17,6 mill i 2019, etter at kommunalområdet i desember 2019 ble

Handlingsprogram 2021-2024

tilført kr 15 mill. Denne økningen i rammen ble gjort med utgangspunkt i avvik som ble meldt i andre tertialrapport, og ikke med utgangspunkt i en betydelig forbedret prognose de siste månedene av året, blant annet på grunn av at en fikk etterbetalt mer enn kr 6 mill for lite tilskudd vedr enslige mindreårige for de siste tre årene.

Kommentar til prognose for merforbruk 2020: Av samlet merforbruk på kr 18,5 mill er ca. halvparten koronarelaterte utgifter/inntektstap. Et av de store øvrige avvikene gjelder spesialpedagogiske tiltak og tilrettelegginger i skole og barnehage, som fortsetter å øke (kr 4,5 mill). Dette er en hovedutfordring i kommunalområde Oppvekst pr nå. Videre er det sviktende inntekter uten tilsvarende elevnedgang på VO (kr 2,5 mill), økte utgifter til interkommunale barn i barnehage (kr 3,5 mill) samt utbetaling til private barnehager etter klagesak på kr 3,5 mill (engangsutgift). Deler av dette dekkes inn ved innsparinger eller reserver sentralt i Oppvekst.

Budsjettramme 2021 er inklusiv pris- og lønnsvekst 2,35 %, behov for økt budsjettramme og tiltak for å oppnå økonomisk balanse som vist nedenfor. Det legges til grunn at alle betalingssetser justeres med kommunens sats for pris- og lønnsvekst fra 1. januar, og at nasjonale moderasjonsordninger følges.

12.5.1 Økonomi – drift – tiltak

Behov for økt budsjettramme

Hva	Tidsperspektiv og beløp (i hele 1000 kr)			
	2021	2022	2023	2024
Fortsatt drift på dagens nivå i Duestien	8 500	8 500	8 500	8 500

Budsjettrammene i både skole og barnehage er på et minimum sett i forhold til at både normer og enkeltvedtak skal oppfylles og lov- og avtaleverk skal følges. Særlig utfordrende, også i budsjettsammenheng, er det økende behovet for spesialundervisning og spesialpedagogiske tiltak.

Likevel er det, som et absolutt minimum for å gi tilbud i tråd med lovkrav, først og fremst midler til drift av sju avdelinger i Duestien som er må-behov i dette budsjettet. Dette krever kr 8,5 mill i året, og er en betingelse for å opprettholde full barnehagedekning og gi alle rettighetsbarn som søker en plass i barnehage.

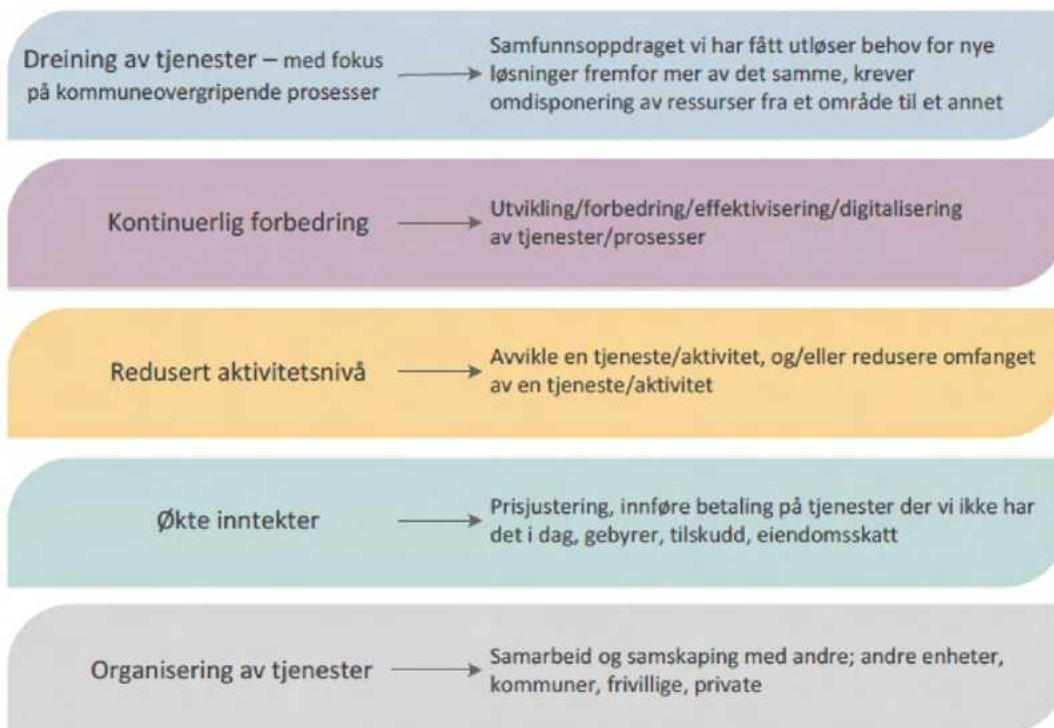
Befolkningsprognosene fra SSB tilsier en ganske sterk nedgang i antall barn i barnehagealder de kommende årene. I avsnittet nedenfor om tiltak for å oppnå økonomisk balanse ligger det inne store kutt i barnehage i planperioden. Disse kuttene tar utgangspunkt i at Duestien driftes med det antall plasser som er der nå og at Oppvekst får tilført midler til dette. Må-behov og kutt må således ses i sammenheng.

Viser også til bystyresak 45/20 med følgende vedtak: «Merutgift på 4,675 mill kroner høsten 2020 dekkes av ubundet driftsfond. Fram mot budsjett 2021 vil det arbeides videre med prognoser for behov for framtidige barnehageplasser og fremmes forslag til varig inndekning av endring i utgifter som følge av dette.» Helårseffekten av beløpet i vedtaket er kr 8,5 mill. Viser til analyse av demografiutviklingen ovenfor. Demografiutviklingen er tatt ut som innsparing i avsnitt nedenfor.

Tiltak for å oppnå økonomisk balanse

Nedenfor er innsparingstiltak vist, sortert under fem kategorier som kommunen vil ha som satsingsområder i kommende økonomiplan. Det er gitt kommentarer til de av tiltakene en mener trenger nærmere omtale eller begrunnelse.

De fem kategoriene er forklart slik:

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)			
		2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	1 BDK overtar kontroll, service og reparasjon av lekeplasser, faser ut kjøp av tjenestene eksternt	100	100	100	100
	2 Utvidelse av målgruppe Enggrav barnehage og skole	0	250	600	600

Kommentar til tiltak 2: Enggrav skole og barnehage har mulighet til å ta imot flere barn, både i skole og barnehage. Det er derfor åpning for å vurdere om målgruppen for Enggrav bør utvides, både i barnehagen og på skolen. Dette kan gi innsparinger ved at en bedre får samordnet og utnyttet kompetansen og ressursene på Enggrav. Tiltaket må utredes videre, herunder økonomisk effekt av tiltaket.

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Kontinuerlig forbedring	3	Prosjekt for samordning og tverrfaglighet i spesialpedagogisk arbeid	1 500	3 000	3 000	3 000
	4	Mer effektiv gjennomføring av møter, kurs og fagdager, herunder reiseutgifter, realisere gevinst ved digitale løsninger (0,5 årsverk), gjennomgang IT-lisenser	800	950	950	950
	5	Oppvekst administrasjon	1 000	1 000	1 000	1 000
	6	Uspesifisert kutt / saldering på kommunalområdet	2 700	1 050	1 050	1 050

Kommentar til tiltak 3: Det vises til avsnittet om utfordringer ovenfor om Samordning, tverrfaglighet og spesialpedagogisk arbeid. Estimert innsparing er i dette tilfellet mer en målsetting enn en på forhånd beregnet eller forventet effekt av det prosjektet som er omtalt der.

Kommentar til tiltak 4: Skole og barnehage er i svært liten grad omfattet av den delen av tiltaket som gjelder kurs og kompetanseheving. Dette fordi Dekomp i skole og ReKomp i barnehage er statlige tilskuddsfinansierte kompetansehevingspakker som ikke kan gi noen innsparings-effekt for Oppvekst.

Kommentar til tiltak 5: Oppvekst administrasjon gjennomfører endringer i interne prosesser og ansvarsområder som frigjør ett helt årsverk. Vurdering av stillinger i Oppvekst administrasjon må ses i sammenheng med det pågående OU-prosjektet vedr sentrale stab- og støttefunksjoner i hele kommunen. Vurderinger som gjelder stillinger i administrasjonen kan ikke løsrives fra dette prosjektet. Jfr. også at dette er en bestilling fra bystyret som i siste instans skal ha en helhetlig og samlet behandling der.

Kommentar til tiltak 6: Beløpet er Oppveksts andel av et gjennomgående flatt kutt. Pr nå er ikke innholdet i kuttet spesifisert og klarlagt. Kuttet må konkretiseres i løpet av budsjettprosessen, evt komme til politisk behandling umiddelbart etter årsskiftet.

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Redusert aktivitetsnivå	7	Reduksjon i PPT tilsvarende ett årsverk	850	850	850	850
	8	Redusere budsjettbeløp pr elev i spesialgrupper/-skoler. Tiltaket er i samråd med de aktuelle skolene	400	900	900	900
	9	Annen lokasjon bofellesskap for enslige mindreårige. Flytte fra Strømdaljordet til lokaler som er bedre egnet og mer tilpasset størrelsen på EM-tjenesten	200	600	600	600
	10	Demografieffekt barnehage	1 900	7 500	13 500	17 500
	11	Demografieffekt grunnskole	500	1 500	3 000	4 500
	12	Ikke videreutdanning lærere skoleåret 2021-2022. Overgang til femårig lærerutdanning vil gi et år uten nyutdannede lærere i 2021, og med det mulig rekrutteringsutfordring til vikariater	350	350	0	0

Kommentar til tiltak 7: PPT tar sikte på å utføre logopedoppgavene med mindre ressurser enn i dag, og reduserer med ett logopedårsverk fra og med 2021.

Kommentar til tiltak 10: I tiltaket ligger reduksjon med til sammen ca. 200 barnehageplasser fra nytt barnehageår høsten 2021 og fram til høsten 2024. En har da tatt ut innsparingseffekt på hele nedgangen i SSBs befolkningsprognose for aldersgruppen 1-5 år, og det er ikke mer å hente på demografieffekt i barnehage.

Det første året i økonomiplanen er det lagt til grunn at paviljongen i Kverndammen barnehage på Klyve fases ut fra høsten 2021. I tillegg regner en med at en avdeling i Lundedalen barnehage kan tas ut av drift. Til sammen utgjør dette 44 plasser, noe som samsvarer med grafen for endring i behov, jfr. analysekapittelet foran.

Struktur og strategi for å tilpasse omfanget av barnehageplasser til etterspørselen fra 2022 er pr nå ikke konkretisert.

Innsparingene tar utgangspunkt i struktur og antall plasser høsten 2020, herunder seks ordinære og en forsterket avdeling i Duestien barnehage. For å gjennomføre innsparingen må Oppvekst derfor på den andre siden få tilført midler til drift av Duestien barnehage på dagens nivå, jfr. ovenfor.

Dersom forutsetningene i demografitiltak i barnehage ikke holder, må det være rom for å fremme sak om økt bevilgning med nettopp denne begrunnelsen, uavhengig av om endringen skjer i kommunal eller privat barnehage.

Viser for øvrig til analysekapittelet ovenfor for nærmere omtale av den demografiske utviklingen.

Kommentar til tiltak 11: SSBs prognose for utvikling i antall barn i grunnskole tilsier nedgang på ca. 100 elever i økonomiplanperioden. Som for barnehage er effekten av hele nedgangen tatt ut som innsparing i økonomiplanen. For skoleåret 2021-2022 kommer hele elevtallsnedgangen på småskoletrinnet. Mellomtrinnet er relativt stabilt mens ungdomstrinnet forventes å ha en økning i perioden.

Elevtallsutviklingen anses ikke, i seg selv og samlet sett, å være grunnlag for å diskutere skolestruktur. På skole- eller krets nivå kan det derimot være en del av argument for strukturendring. Jfr. også tiltak 20 nedenfor.

Også her vises det til analysekapittelet ovenfor for nærmere omtale av den demografiske utviklingen.

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Økte inntekter	13	Satser/prissystem Kulturskolen. Innretning må jobbes videre med fram mot høsten 2021. Elevinntekter i dag er ca. kr 2,8 mill.	200	400	400	400
	14	Revidere Forebyggende helses avtaler med Siljan kommune	0	0	250	250

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Organisering av tjenester	15	Organisering og struktur Forebyggende helsetjenester	250	500	500	500
	16	Ny forsterket avdeling for barn med spesifikke diagnoser/problematikker i barnehage	100	300	300	300
	17	Ledelse og struktur Buer skole og Enggrav skole og barnehage; slå sammen til en enhet med felles ledelse.	0	900	900	900
	18	Kombiklassen VO fases ut. Ikke lenger grunnlag pga få elever. Elevgruppen overføres ordinær VO	300	700	700	700
	19	Strukturendringer skole	0	450	1 000	1 000

Kommentar til tiltak 15: I tiltaket ligger å se på muligheter for endret organisering av og struktur på helsestasjonstjenestene for å oppnå bedre samordning internt og utad, bedre utnyttelse av ressurser og høyere arealeffektivitet. Hva dette vil innebære må konkretiseres i løpet av vinteren 2020/21.

Kommentar til tiltak 16: Pr nå er det to forsterkede barnehageavdelinger, en i Klosterskogen og en i Duestien barnehage. Ingen av disse er spesifikke på målgruppe bortsett fra at de er åpne for barn med særlig store behov for spesialpedagogiske tiltak og tilrettelegging. I tillegg er det en barnehageavdeling ved Enggrav. Det er ønskelig å opprette en egen barnehageavdeling for barn med autismespekterforstyrrelser. Disse barna følger et særskilt intensivt atferdsanalytisk behandlings-/treningsopplegg i barnehagealder. Mange av dem strever også med å være i ordinær barnehageavdeling. En egen forsterket avdeling ville samlet sett gi en bedre barnehagehverdag for disse barna, og bedre utnyttelse av kompetansen på området.

Kommentar til tiltak 19: Tiltaket kommer i tillegg til egen sak om skolestruktur i Gulset sone, som legges fram høsten 2020 i UOPP og bystyret. Pr nå er beløpet i tiltaket mer en målsetting om innsparing ved strukturendring enn et forslag om spesifikke strukturendringer. Hva dette innebærer, må utredes og konkretiseres nærmere på et senere tidspunkt.

Ytterliggående vedtak i skolestruktursaken på Gulset kan gi innsparinger på ytterligere kr 2,5 mill pr hele år.

Oppsummert tiltak i alle de fem kategoriene ovenfor

SUM TILTAK I OPPVEKST FOR Å OPPNA ØKONOMISK BALANSE (i hele 1000 kr)	11 150	21 300	29 600	35 100
--	---------------	---------------	---------------	---------------

12.5.2 Økonomi - investeringer

Hva	Tidsperspektiv og beløp (i hele 1000 kr)				
	2021	2022	2023	2024	2025 ->
PC/nettbrett til alle trinn i skolen	7 000	7 000	2 000	2 000	2 000
Klyve skole; ombygging for å ta imot flere elever	0	0	0	0	0
Ombygging av skole(r) som følge av skolestruktursak Gulset	Om dette er aktuelt, og i hvilket omfang, følger av egen parallell sak om skolestruktur Gulset som behandles i UOPP og bystyret i november/desember.				

Digital enhet til alle elever er blant annet aktualisert gjennom de erfaringene en har gjort seg ifbm koronasituasjonen. Fortsatt har kommunen plikt til å gi opplæring hjemme når eleven har lengre koronarelaterte fravær, og PC eller nettbrett til alle elever gir helt andre muligheter til å gi slik opplæring på en best mulig måte. Like viktig er at læremidler i økende grad tilbys digitalt, jfr. her anskaffelse av nye læremidler skoleåret 2020/21 som følge av fagfornyelsen. Pr nå har alle på 7.-10. trinn hver sin PC, samt noen flere elever på enkeltskoler. Digitale enheter har begrenset levetid, og det må tas høyde for årlig investering på minst kr 2 mill. Ombygging av skole i Gulset krets vil være avhengig av hvilket alternativ som vedtas i skolestruktursak som skal behandles i UOPP og bystyret november-desember 2020. Det vises til denne saken for nærmere beskrivelse av alternativer.

Ombygging av Klyve skole er nødvendig for å kunne ta imot økende elevtall. Ombyggingen er anslått å koste ca. kr 1 mill. Beløpet hentes fra Oppveksts investeringsramme på kr 4 mill til småprosjekter som ble vedtatt i økonomiplanen 2020-2023. Tiltaket belaster med det ikke kommunens samlede investeringsbudsjett ytterligere.

12.6 Oppsummering

Oppvekst tar ut effekten av SSBs prognose for nedgang i antall barn i både barnehage- og skolealder fullt ut i form av innsparinger og redusert drift. Det innebærer at om nedgangen ikke blir så stor som i prognosene, vil Oppvekst med denne økonomiplanen ikke ha budsjett til å oppfylle lærernormen i skole og bemannings- og pedagognormene i barnehage. Allerede fra inneværende skoleår må klassestørrelser og bemanning i skolene nøye tilpasses til lærernormen, og det er med det tilnærmet ingen fleksibilitet tilbake i skolens ressurssituasjon.

Å ta ut hele demografieffekten innebærer videre at barnehageavdelinger eller hele barnehager vil bli lagt ned midlertidig eller permanent i løpet av perioden. Dette må tilpasses søkning til barnehagene og retten til plass og best mulig utnyttelse av barnehagene og avdelingene innenfor det som er forsvarlig.

Økende omfang av spesialundervisning i skole og spesialpedagogiske tiltak i barnehage kombinert med at en tar ut hele demografieffekten i innsparinger krever ytterligere målrettethet, bevisstgjøring, og gode systemer og rutiner på ledelses- og tjenestenivå i hele Oppvekst.

13 Handlingsprogram HELSE OG VELFERD 2021-2024

13.1 Oppdraget

Kommunalområdet Helse og velferd har ansvar for helse- og omsorgstjenester til befolkningen, inkludert avlastningstiltak og omfattende vedtaksbaserte tjenester til barn under 18 år. Ansvaret til kommunalområdet følger av *lov om kommunale helse og omsorgstjenester*, hvor tjenestemottakerne ivaretas gjennom *lov om pasient- og brukerrettigheter*. I tillegg følger ansvaret av en rekke andre aktuelle lover, forskrifter og veiledere.

Foruten nasjonale rammer, så innretter kommunalområdet tjenestene i henhold til vedtatt kommunedelplan for helse og omsorg 2016-2025, men også øvrige vedtatte relevante kommunale planer. Det kommunale helse og omsorgstjenestetilbudet inkluderer i denne sammenheng også allmennlegetjenestene/faslegene og avtalefysioterapeutene, hvor kommunen har et «sørge for ansvar» innen diagnostisering, behandling og rehabilitering

For perioden frem til delplanens utløp i 2025, vil kommunalområdet fokusere på å øke våre tjenestemottakere og deres pårørendes motivasjon og evne til å bo hjemme. Oppdraget for økonomiperioden er dermed «flere hjem, flere hjemme og akkurat nok tjenesteinngripen», hvilket inkluderer både å bedre evnen til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten og redusere behovet for langvarige kommunale heldøgns omsorgstjenester.

13.2 Analyse – status - utfordringer

Kommunalområdet har gjennom året 2020, fremlagt ulike analyser til politisk behandling som viser en rekke ubalanser sammenlignet med andre kommuner og fremtidige behov.

- Ubalanse knyttet folkehelsestanden hvor denne indikerer at behovene for helse og omsorgstjenester i befolkningen er høye, og at kommunalområdet har et driftsnivå som er høyere enn tildelte rammer.
- Ubalansen der innretning av tjenestetilbud på pleie og omsorgstjenester er høyere enn diagnostiserende, behandlende og rehabiliterende helsetjenester
- Ressursbruken til tjenestemottakere under 67 år er langt høyere enn ressursbruken til de over 67 år.

Av utfordringer, så er kommunalrådets evne til å ta imot utskrivningsklare pasienter særlig fremtredende, sammen med omfanget av ressurskrevende tjenester til enkeltmottakere. Utfordringene er både knyttet til innretning, differensiering av tjenestetilbudene og botilbudene, hvor botilbudene inkluderer både boligtyper og boformer.

Bosetting og tjenestetilbud til et mindre antall med atferdsutfordringer utgjør en særlig faglig, ressursmessig og hms-utfordring. Samtidig har kommunens innbyggere og lokalmiljø en forventning til ivaretagelse av denne gruppen, som vanskelig kan innfris av kommunen alene.

Både innbygger- og bruker-/pårørendeundersøkelsene fra 2019, tilsier at det på et overordnet nivå tilbys og gis helse og omsorgstjenester man er fornøyd med, men at det er enkeltsaker hvor kommunalområdet ikke innfris på kvalitet i, og rettigheter på tjenestene. Det er et mål at tilbakemeldinger og resultat i kommende undersøkelser opprettholdes.

Kommunalområdet har et merforbruk på de variable lønnskostnedene og et betydelig antall brudd på AML, hvilket indikerer utfordringer innen rekruttering, bemanning og kompetanse. Behovet for særlig sykepleiekompetanse er en utfordring som krever strategiske kommunale tiltak for sikre tilstrekkelig kompetanse, rekruttering og bemanning. Denne utfordringen antas å øke fremover og understøtter behovet for å endre innretning og differensiering av tjenestetilbudene, implementere velferdsteknologi og videreutvikle arbeids og oppgavedeling.

Et annet område hvor kommunen har rekrutteringsutfordringer er innenfor de kommunale legetjenestene og almenlegetjenesten, hvor kommunen har et «sørge for ansvar». Kvalitet i almenlegetjeneste og legevakt er en sentral og prioritert kommunal oppgave. Dette er en nødvendighet for å innfri den nasjonalt vedtatte utviklingen om mer tjenester i hjemmet og mer ansvar til kommunen.

Forslag til handlingsplan er i hovedsak tilførsel for å dekke iverksatte tiltak i 2020, men også merforbruk i hjemmetjenestene og konkrete områder hvor det er utfordringer i forhold til lovkrav og behov i tjenestene. Kommunalområdet må dekke inn dets merforbruk, før det kan legge frem og gjennomføre tiltak som innebærer reelle budsjettreduksjoner. Dette påvirker også handlingsrommet både i forhold til de identifiserte endringstiltak, men også de identifiserte behovene i kommunalområdet.

I det daglige vil kommunalområdet alltid prioritere å gi nødvendige og forsvarlige tjenester fremfor implementering av vedtatte handlingsprogram og øvrig utviklingsarbeid. Koronapandemien og Covid-19 har fra mars 2020 også medført betydelig ressursbruk og innsats. Kapasiteten kommunalområdet har til å gjennomføre påkrevde endringer og videreutviklinger for å ivareta ovennevnte ubalanser og utfordringer er meget begrenset.

Ledernes totalansvar og lederstøtte utgjør på dette området en kritisk forutsetning og suksessfaktor.

13.2.1 Mål og strategi

Oppdraget om å øke våre tjenestemottakere og deres pårørendes motivasjon og evne til å bo hjemme, som i korthet kan formuleres som «flere hjem, flere hjemme og akkurat nok tjenesteinngripen», inkluderer både å bedre evnen til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten samt å redusere behovet for langvarige kommunale heldøgns omsorgstjenester.

Strategien for å løse oppdraget, redusere ubalansene og ivareta utfordringene, vil for planperioden være å øke kapasiteten i hjemmetjenestene og forebygge behovet for omfattende heldøgns tjenester hos den enkelte tjenestemottaker. Økningen i kapasiteten i de ordinære hjemmetjenestene har både en kvantitativ og en kvalitativ dimensjon, som begge tar opp i seg evnen til å ivareta økte og mer sammensatte behov i hjemmet.

Noen av våre innbyggere vil også i fremtiden ha behov for sykehjemsplass på tross av tiltakene vi gjør i hjemmetjenestene. Arbeidet med nytt sykehjem er påbegynt, og vil avhjelpe behovet for langtidsplasser. Dimensjonering av de ulike tjenestenivåene må allerede nå planlegges slik at vi kan møte de demokratiske utfordringene vi vet kommer den neste 20 års perioden.

En vesentlig del av strategien de kommende årene vil også være knyttet til å redusere ressursbruken til tjenestemottakere under 67 år. Dette vil være nødvendig for å kunne omfordele tilstrekkelig ressurser til tjenestemottakere over 67 år, som følge av kommende demografiske endringer og et mål om et «aldersvennlig» Skien.

Den strategiske tilnærmingen vil innebære:

- Brukermedvirkning og pårørendeinvolvering
- Lavere, men nødvendig, forsvarlig og bærekraftig nivå og omfang på tjenester, særlig til tjenestemottakere under 67 år.
- Dreining henimot mer forebyggende tjenester, avlastningstilbud og korttidsplasser for demente
- Øke differensieringen i tjenestetilbudene
- Implementere helse og velferdsteknologi
- Tettere oppfølging av de ressurskrevende tjenestetilbudene
- Øke de kommunale helsetjenestene innen diagnostisering, behandling og rehabilitering
- Rekruttere og beholde ansatte og ledere for å sikre bemanning og kompetanse i henhold til strategisk kompetanseplan
- Kontinuerlig forbedring av kommunalområdets driftseffektivitet og økonomisk bevissthet hos ledere og ansatte.

I tillegg må kommunen innrette seg for tettere samarbeid med spesialisthelsetjenesten og helsefelleskapene, ettersom det i nasjonal helse og sykehusplan fremkommer en utvikling henimot mer behandling i hjemmet og mer bruk av helse- og velferdsteknologi.

Handlingsprogram 2021-2024

De økonomiske rammer og ressursnivå vil være styrende for hvorvidt strategi, mål og tilnærming skal ivaretas gjennom interne omfordelinger i kommunalområdet og/eller ressursmessig styrking. Erfaringene så langt fra dreinings- og endringsarbeid hvor målet er å redusere nivå og omfang av tjenester, er at det krever tett oppfølging av tjenestemottaker og pårørende, samt at det må etableres et forsvarlig tjenestetilbud på lavere nivå i forkant. Fremdrift i endringsarbeidet er dermed en utfordring da det på flere av tjenestetilbudene er krav om individuelle vurderinger på funksjonsnivå, før nivå og omfang kan reduseres.

De konkrete målene for perioden 2021-2024 er at minst 92% av alle over 80 år er hjemmeboende, og at antall overliggere ikke overstiger det staten har bevilget til å dekke overliggere. For sistnevnte konkrete mål, vil det være aktuelt å sammenligne antall overliggere med andre kommuner med tilsvarende størrelse som Skien, og som også er vertskommune for spesialisthelsetjenestene.

Et tredje konkret mål er at ressursbruken til svært ressurskrevende hjemmebaserte heldøgntjenester er tilsvarende som for Kostragruppe 13, mens et fjerde konkret mål er at de forebyggende og behandlende helsetjenestene, inkludert legetjenester og fysioterapitjenester økes til samme nivå som for Kostragruppe 13.

13.2.2 Andel hjemmeboende over 80 år

	2016	2017	2018	2019
Andel over 80 År som er hjemmeboende	88,64 %	89,19 %	90,52 %	90,75 %

13.2.3 Utgifter til overligger ift til budsjett

Tall i hele tusen

	2016	2017	2018	2019	2020
Regnskap	4358	6174	10257	10880	*14000
Budsjett	4382	4503	4597	*6714	6848

- *Inkludert overliggere innen psykisk helse
- ** prognose

Det nevnes at regnskap de enkelte år kan ha noe overlapp på grunn av korreksjoner i fakturagrunnlaget fra sykehuset.

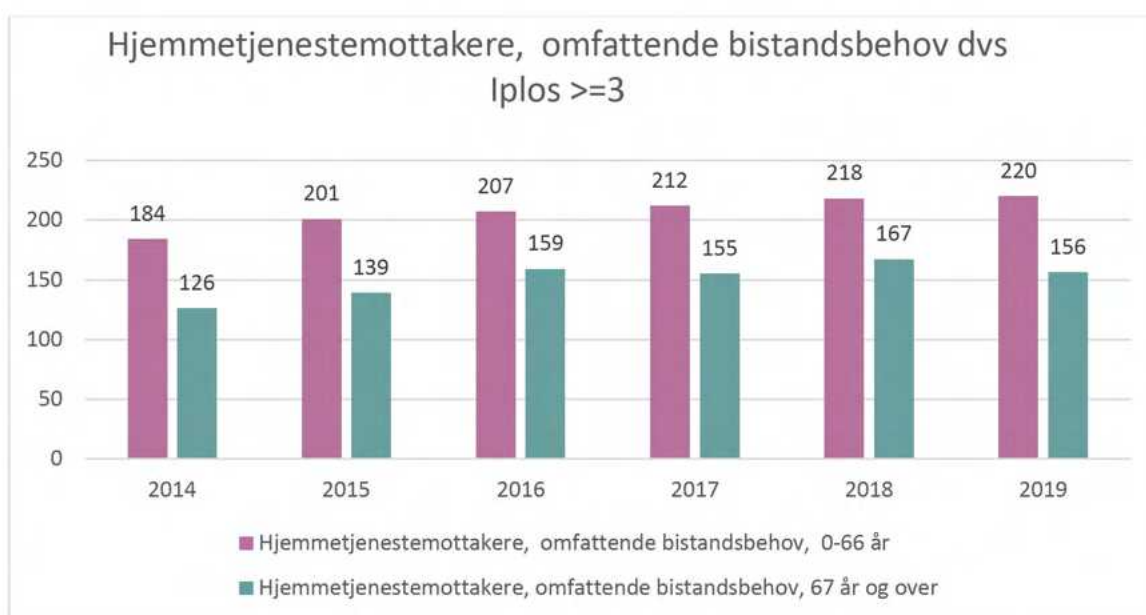
13.2.4 KOSTRA – analyse

Skien kommune har valgt å sammenligne nøkkeltall med gjennomsnitt av KOSTRA kommunegruppe 13. Dette er ca. 40 store kommuner utenom de fire største byene, som Statistisk sentralbyrå mener er sammenlignbare med Skien etter gitte kriterier. Tallene baserer seg på statistisk materiale og gir indikasjoner på områder det kan være aktuelt å analysere nærmere. Kostra er organisasjonsuavhengig og en av utfordringene er at tallene som viser ressursinnsats er for Skien totalt og berører ofte flere kommunalområder.

13.2.5 Brukere med omfattende bistandsbehov

IPLOS er et register for Individbasert helse og omsorgsstatistikk, og er et forskriftsbestemt helseregister med data som beskriver ressurser og bistandsbehov til dem som søker om eller mottar nærmere definerte kommunale helse- og omsorgstjenester.

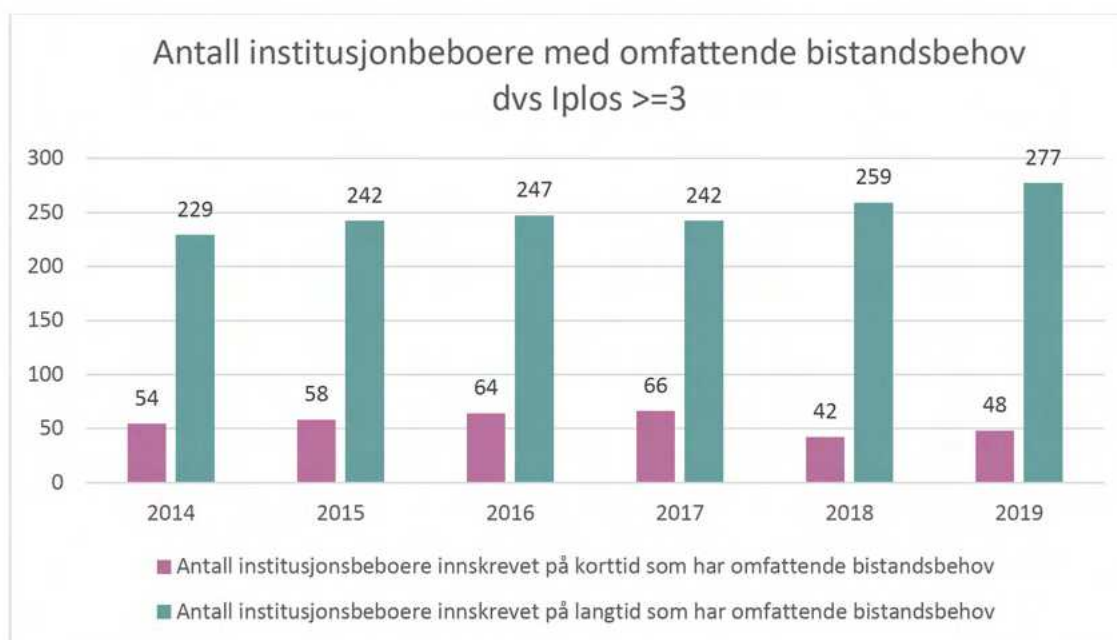
Personenes bistandsbehov innen ulike variabler registreres på en skala fra 1-5, hvor en score på 3 til 5 indikerer at brukeren har omfattende bistandsbehov hvor man trenger personell tilstede hele tiden. Merk at IPLOS ikke inkluderer tjenestemottakere som mottar tjenester på flere områder, hvilket leder til en vurdering at andelen med omfattende behov reelt sett er større enn det som fremkommer. Tabellen under viser brukere av alle hjemmebaserte tjenester.

Kilde: KOSTRA

KOSTRA tall for 2019 viser at 1915 personer er registrert som hjemmetjenestemottakere. Av de som mottar hjemmetjenester har 376 personer (19,6%) et omfattende bistandsbehov, slik dette defineres i Iplos. Sammenlignet med 2018 så ser vi et økende antall brukere under 67 år som har et omfattende behov for bistand. Behovene er økende bl.a. innenfor områdene rus og psykiatri.

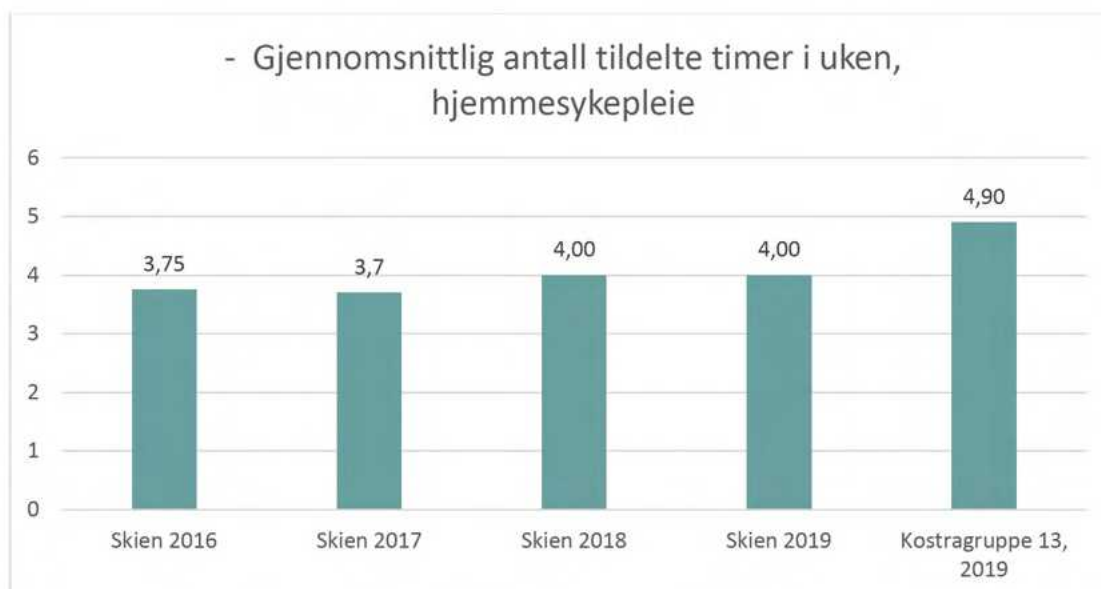
Antall brukere over 67 år som har et omfattende bistandsbehov er redusert i 2019.

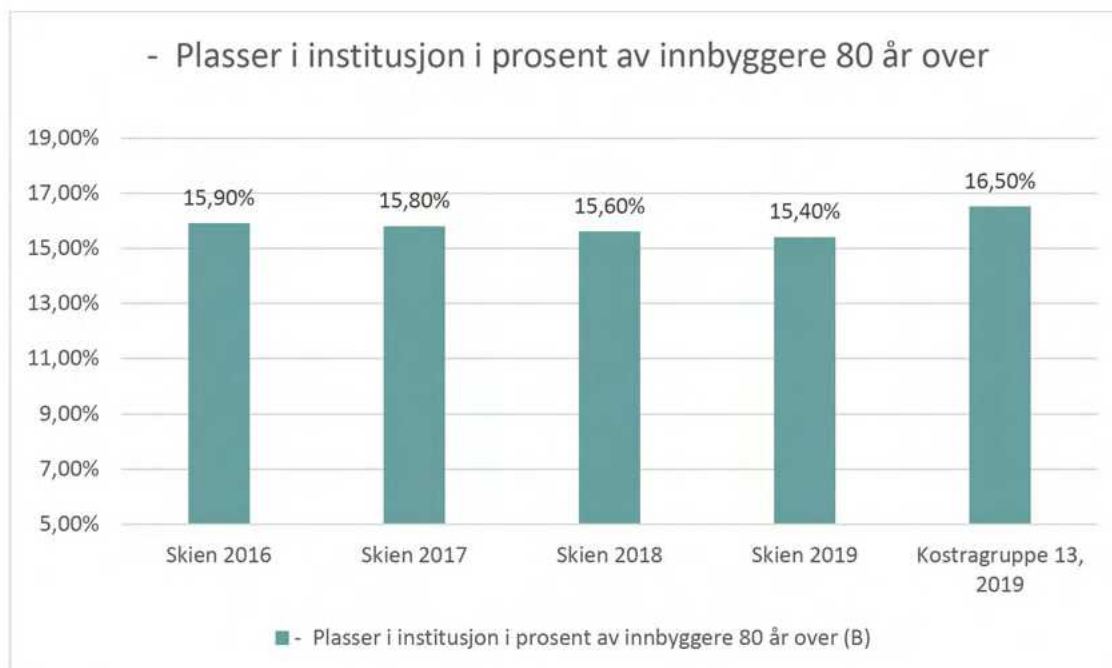
Kilde: KOSTRA

Grafen over viser oversikt over antall institusjonsbeboere innskrevet på korttid og langtid som har omfattende bistandsbehov.

Det er et økende antall brukere som innskrives både på korttid og langtid, men økningen er størst i gruppen som innskrives på langtid.

Skien kommunes ressursbruk er gjennomsnittlig 4 timer hjemmesykepleie pr.uke pr tjenestemottaker, noe som er lavere enn kostragruppen 13. Samtidig viser tallene en økning de siste årene ettersom brukerne har økt hjelpebehov. Det er nye brukergrupper med komplekse helsetilstander som krever flere timer hjemmesykepleie.

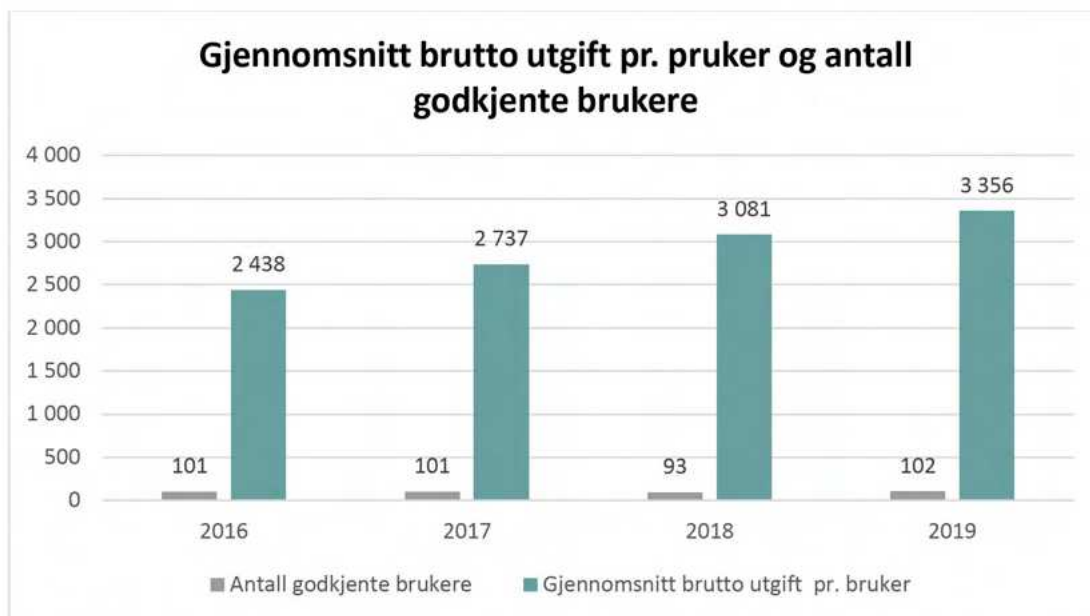
Skien har en dekningsgrad på 15,4%, som er lavere enn kommuner i KOSTRA gruppe 13. Kommunen har satsset på hjemmebasert helse og omsorgstjenester slik at det er de pasientene med mest omfattende behov for helsetjenester som får plass i institusjon og andre heldøgntjenestetilbud.

13.2.6 Svært ressurskrevende helse og omsorgstjenester

Tjenestene som omtales som svært ressurskrevende helse og omsorgstjenester er de som koster oss over kr. 1,36 mill pr. år i direkte lønnskostnader. I tillegg kommer driftsutgifter, utgifter til bolig og øvrige administrative kostnader. Det finnes en statlig refusjonsordning der staten refunderer 80% av direkte lønnsutgifter som overstiger kr. 1,36 mill (2019 tall) pr. bruker etter gitte kriterier. Dersom tjenestemottaker har diagnose som psykisk utviklingshemmet, refunderes 80% av direkte lønn over kr. 2.044.000. Den nasjonale refusjonsordningen gjelder kun for brukere opp til 67 år.

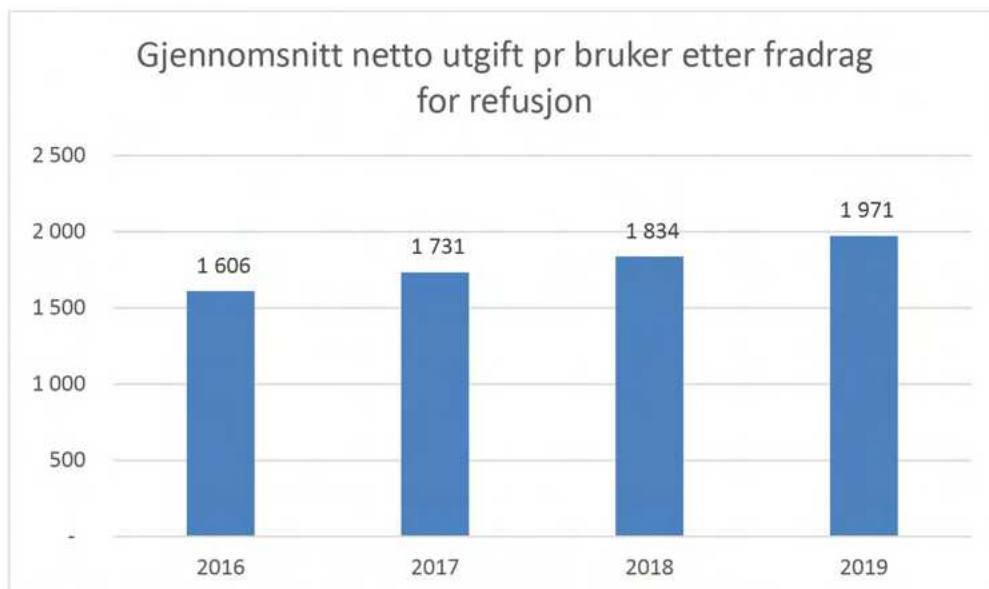
I 2019 hadde helse og velferd 102 brukere som var svært ressurskrevende som genererte kr. 141 mill. i refusjon til kommunen. I tillegg hadde vi 11 brukere over 67 år som vi ikke fikk refusjon for. Hadde gruppen over 67 år vært inkludert i ordningen ville det gitt ca 12 mill mer i refusjon. Hovedtyngden av gruppen svært ressurskrevende brukere under 67 år, er hjemmeboende. De fleste over 67 år er beboere i institusjon, med andre ord sykehjem.

Grafene under viser brutto og netto lønnskostnader for de brukerne som genererte refusjon. Tall i hele 1000 kr

Kilde: Rapportering til Helsedirektoratet de respektive år

Tall i hele 1000 kr

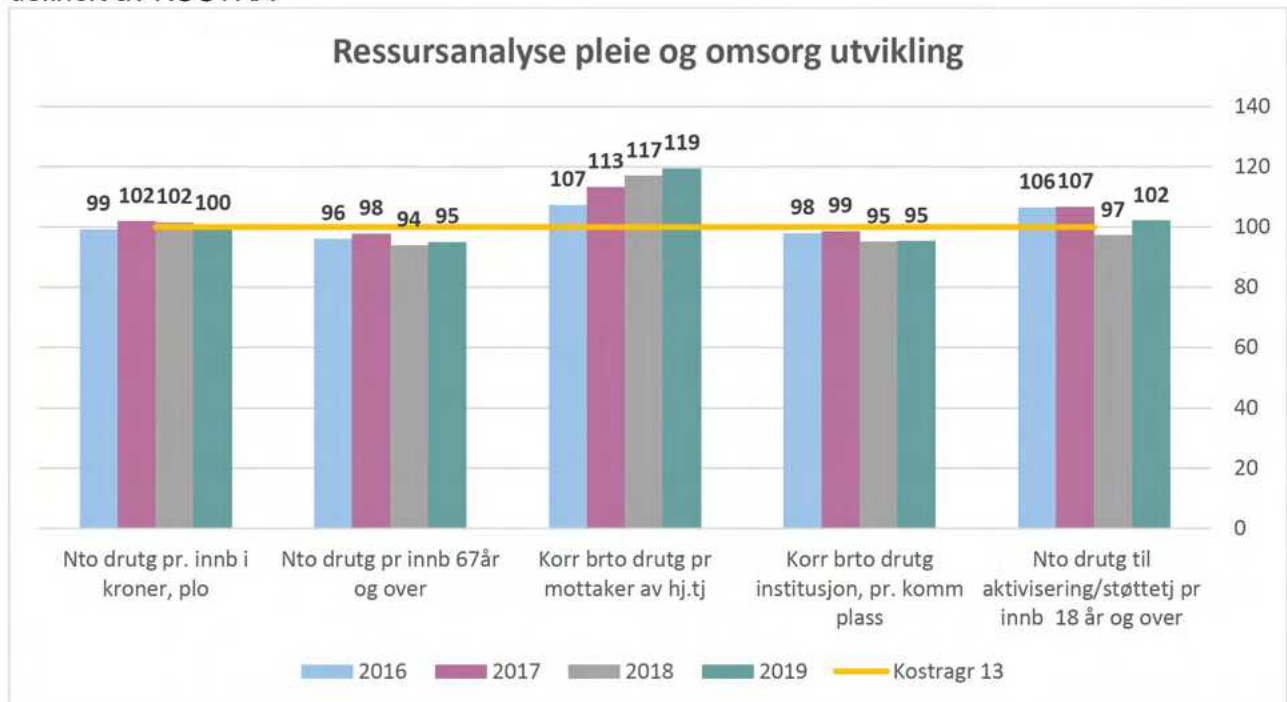
Kilde: Rapportering til Helsedirektoratet de respektive år

13.2.7 Ressursanalyse pleie og omsorg

Ressursbruk til tjenestemottakere inkluderer også utgifter til saksbehandlere og stab og støttepersoner som indirekte jobber i forhold til tjenesten.

Institusjonenes andel av nettodriftsutgifter til pleie og omsorg er 41,1% (Kostragruppe 13: 42,1 %) og tjenester til hjemmeboende er 53 % (Kostragruppe 13: 52,1 %). Det synliggjør hvordan tjenestene prioriteres i Skien.

Figuren under viser en grov ressursanalyse innen områder pleie og omsorgstjenester definert av KOSTRA

Sammenlignet med kommunegruppe 13 innen utvalgte pleie og omsorgstjenester ligger Skien både over og under gjennomsnitt.

Netto driftsutgifter pr. innbygger pleie og omsorgstjenester Indikatoren viser driftsutgiftene til pleie og omsorg inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene som bla. inneholder øremerkede tilskudd og ev. andre direkte inntekter, er trukket fra. Den viser at kommunen ligger på samme nivå som kommuner i kommunegruppe 13. Det er en reduksjon fra 102 i 2018 til 100% i 2019.

Netto driftsutgifter pr innbygger over 67 år: Indikatoren viser driftskostnadene til pleie og omsorg målt i kroner pr innbygger 67 år og over i kommunen etter at egenbetaling for tjenestene og øremerkede tilskudd fra staten og ev. andre direkte inntekter er trukket fra. Netto driftsutgifter pr innbygger over 67 er økt fra 94% i 2018 til 95% i 2019 av kommunegruppe 13. Det betyr at vi bruker mindre på aldersgruppen +67 år enn gjennomsnittet av kostragruppe 13.

Korrigerte driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenesten: Indikatoren viser enhetskostnadene eller produktiviteten ved den aktuelle tjenesten. 2019 lå vi 19% over gjennomsnitt av kommunegruppe 13. Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av hjemmetjenester i Skien kommune var kr 346 031. For gjennomsnitt av kostragruppe 13 var korrigerte brutto driftskostnader pr. mottaker kr. 290.014,- .

Hjemmetjenester omfatter alle som får tjenester hjemme, herunder; beboere i bokollektiv, hjemmesykepleie, praktisk bistand, tjenester til funksjonshemmede og personer rus/psykiatri problematikk som bor i bolig.

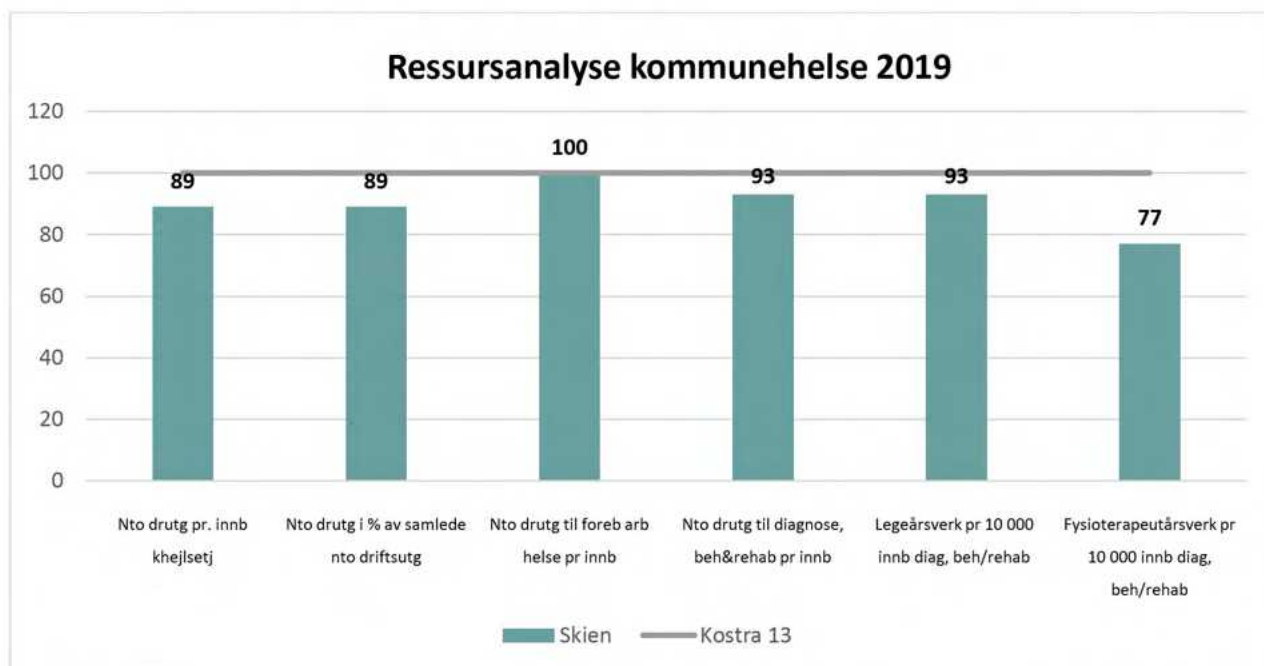
I 2019 hadde vi 1915 mottakere av hjemmebastede tjenester. 85 av disse fikk tjenester i bokollektiv, ca 195 i mottok tjenester i bemannet bolig og ca. 1635 mottok ordinære

hjemmetjenester. Kommunens gjennomsnittlig brutto lønnskostnad pr. tjenestemottaker av ordinære hjemmetjenester var på ca. kr. 90.000,-

Dersom Skien kommune skal ligge på samme nivå som kommunegruppe 13, kan vi teoretisk redusere tjenestenivået til hjemmeboende med anslagsvis 75-100 mill og en reduksjon på dette området er nødvendig for å kunne øke ressursbruken til tjenestemottakere over 67 år.

Når det gjelder *utgifter til kommunale institusjonsplasser*, så viser indikatoren enhetskostnadene eller produktiviteten ved tjenesten. Indikatoren er en uendret fra 2018 og utgjør 95% av gjennomsnittet av kommunegruppe 13. Skien bruker 1,25 mill kr pr institusjonsplass, noe som er lavere enn kommuner i gruppe 13. Det viser en effektiv drift til tross for lav dekningsgrad. Institusjonsplasser i denne sammenheng er de ordinære sykehjemsplassene, korttidsplasser, rehabilitering, avlastningsplasser for barn og unge, skjermet enhet og lindrende enhet.

Netto driftsutgifter til aktivisering og støttetjenester til innbyggere 18 år og over: Indikatoren viser driftskostnadene til aktivisering/støttetjenester i pleie og omsorg pr innbygger 18 år og over. Den er økt fra 97 % i 2018 til 102% i 2019. På dette området er det flere kommunalområder som bidrar til endringer i resultatet og netto driftsutgifter i denne sammenheng omfatter dagsenter/dagaktivitet, fritidskontakter, frivillighet, kulturtilbud mv.

Kilde Framsikt

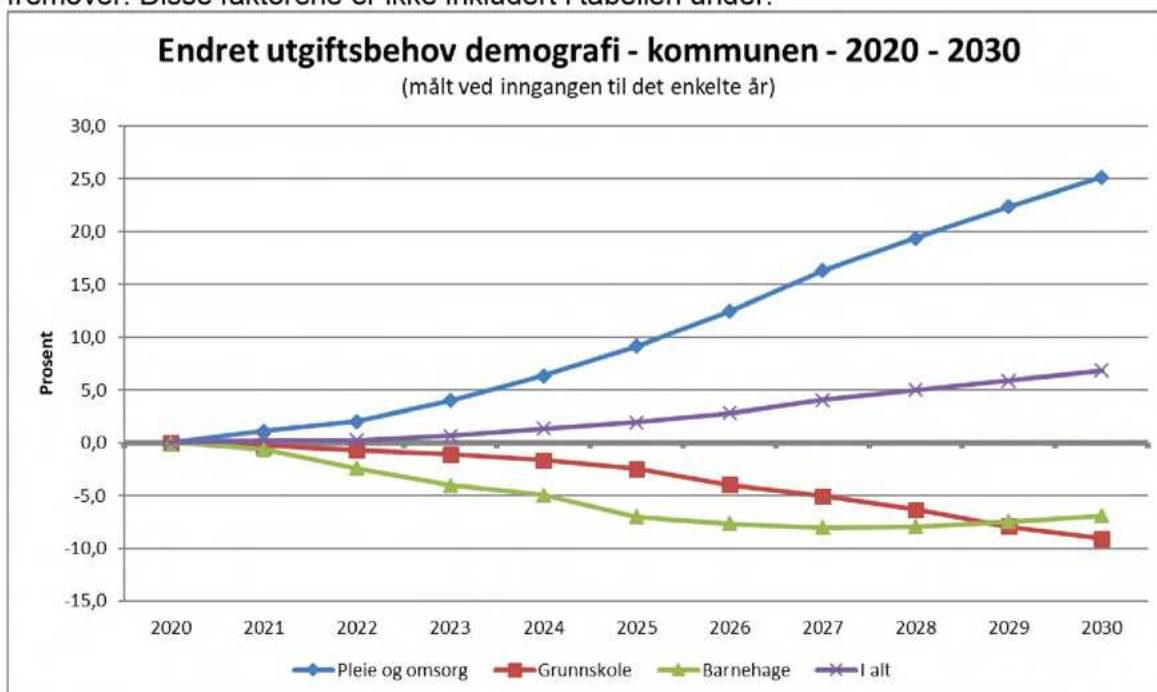
Netto driftsutgifter pr innbygger kommunehelse, viser at Skien kommune prioriterer kommunehelse 11% lavere kommunegruppe 13. Det viser også størrelsen på netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter, som er redusert fra 9% til 11 % under gjennomsnittet av kommunegruppe 13.

Tallene for *netto driftsutgifter til forebyggende arbeid* ligger likt med gjennomsnittet av kommunegruppe 13.

Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr innbygger ligger 7 % lavere enn kommunegruppe 13, mens i 2018 lå det på 1% under gjennomsnittet. Ser vi på legeårsverk pr 10 000 innbygger er det gått ned fra 4% i 2018 til 7% i 2019 under kommunegruppe 13. Når det gjelder årsverk fysioterapi pr. 10.000 innbygger er disse redusert fra 21% til 23% under kommunegruppe 13.

13.2.8 Utgiftsbehov

Grafen under viser forventede endringer i kommunens utgiftsnivå, basert på faktoren demografi, innen de ulike områder frem til 2030. Det er også andre faktorer som eksempelvis økonomiske rammer, befolkningens forventninger og preferanser, utviklingen i samhandlingsreformen, pårørendes evne og vilje til å bidra, teknologisk utvikling, endringer i det offentlige og kommunens ansvar, tilgang på personell og kompetanse, frivillighetens bidrag, samt by- og samfunnsutviklingen som vil påvirke ressurs- og utgiftsbehovene fremover. Disse faktorene er ikke inkludert i tabellen under.

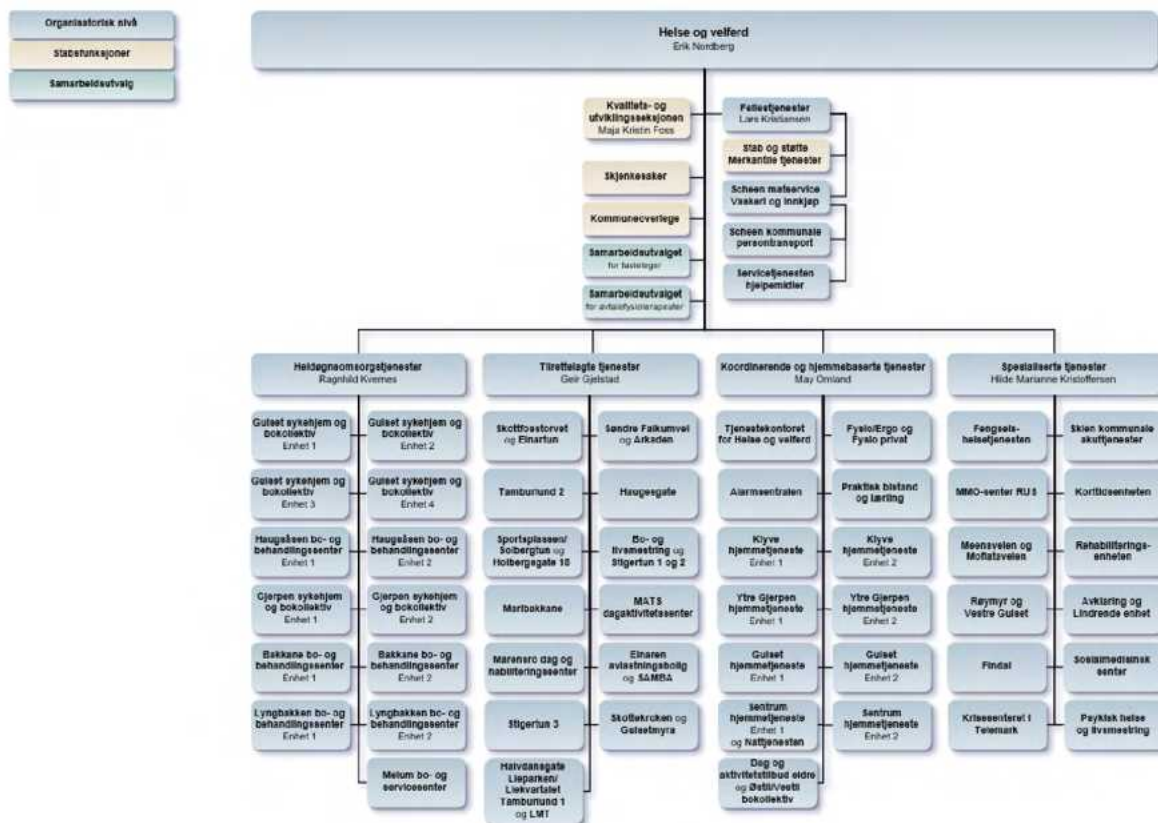
Kilde: KS, med utgangspunkt i befolkningsframskrivning fra SSB, mediumalternativet. Figuren viser hvordan kommunens brutto utgiftsbehov innenfor sentrale velferdsjenester påvirkes av befolkningsendringer, gitt landsgjennomsnittes utgifter per innbygger og uten endring i standard, produktivitet og dekningsgrad.

13.3 Medarbeidere/organisasjon

13.3.1 Organisering og ansvar

Helse og velferd er et kommunalområde med tilsammen ca. 1486 årsverk fordelt på ca. 2200 ansatte. Området er delt inn i fire fagområder som hver ledes av en fagsjef. I tillegg ligger fellestjenester og kvalitet og utviklingsseksjonen direkte under kommunalsjefen, sammen med kommuneoverlegen og bevillingsmyndigheten. Helse og velferd sin overordnede ledergruppe består av kommunalsjef, 4 fagsjefer, 2 seksjonsledere og 1 kommuneoverlege. I tillegg er det 50 enhetsledere som er med å utgjøre den samlede ledelsen i helse og velferd.

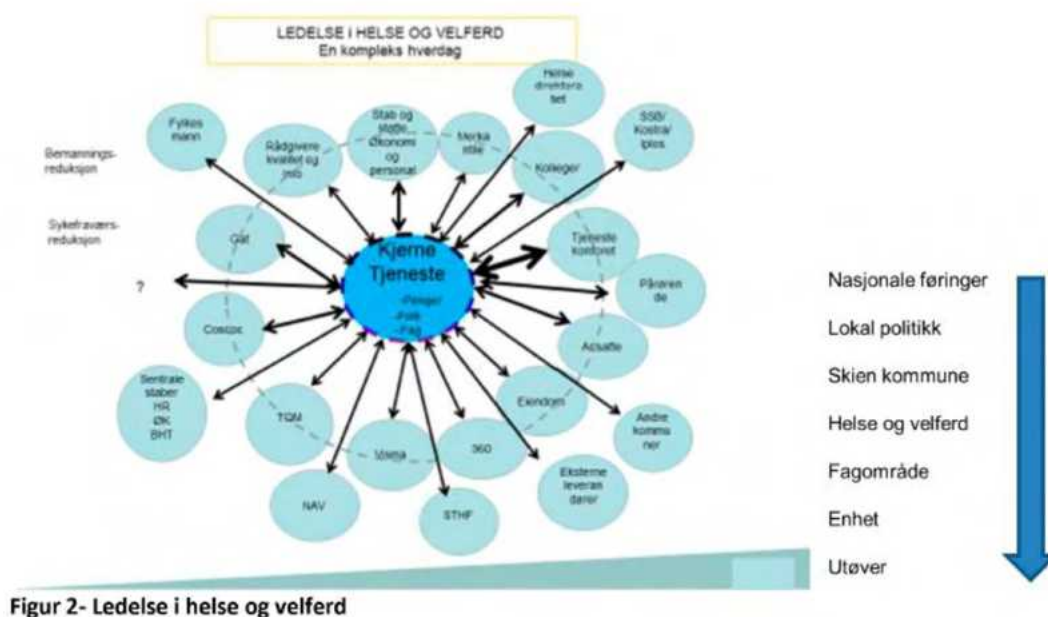

I dag er spennet hver enhetsleder ansvar for mellom 5 og 60 årsverk, hvilket utgjør fra om lag 6 til 90 ansatte hver. Da vi etablerte modellen med enhetsledere og nærledelse i 2009 var intensjonen at hver enhetsleder skulle ha ansvaret for +/-25 årsverk hver (25-40 ansatte).

Med krav til innsparinger og effektivisering de siste årene har dette endret seg, og mange ledere har fått ansvar for flere årsverk og ansatte. Det gjøres jevnlig en vurdering hvor mange ansatte en leder på en konkret enhet kan ha ansvaret for. I dag har enhetsledere i gjennomsnitt ansvar for 44 ansatte hver, men det er store variasjoner i antall ansatte hos de respektive lederne.

Handlingsprogram 2021-2024

Enhetsledere har totalansvar for drift av enheten hvor hovedfokus er på fag og tjenestetilbudet. Det innebærer blant annet ansvar for ivaretagelse av, ansatte, pasienter og pårørende, forvaltning av økonomien og utvikling av tjenestetilbudet. Samlet gir dette en meget sammensatt og kompleks hverdag der det er mange instanser, systemer, ansatte, brukere, pårørende støttepersonell osv. man skal forholde seg til. En leders hverdag er illustrert ved figuren under.

Figur 2- Ledelse i helse og velferd

I tillegg til de oppgaver som skal løses gjennom dagen jfr. figuren over, er det et statlige føringer og lokale politiske og administrative bestillinger som skal omsettes i praktisk handling. Krav til formalisering, dokumentasjon, samt endring i lovkrav og forskrifter skal følges opp i forhold til tjenesten. På slutten av 2016 kom «Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten» hvor det er definert helt klare mål til hva som er forventet av ledelsen. Dette leder til mer spesialisert kompetanse og krever at man har lederstøtte som kan dette.

13.3.2 Årsverk

Tabellen under viser utviklingen i antall årsverk i Helse og velferd.

	2016	2017	2018	2019	2020	Anslag 2021
Antall årsverk i avdelingen	1365	1426	1436	1464	1486	1497
Herav administrative årsverk def. KOSTRA	10	7	8	9	9	9
Fagressurser tjeneste def. KOSTRA	1355	1419	1428	1455	1477	1488

Kilde: Enhetsledere i HV/årsverk budsjett pr 1.1.

Handlingsprogram 2021-2024

Årsverkene er lagt inn med tall pr 1.1 i stedet for 31.12. Det er endret tilbake i tid. Anslag 2021 er en teoretisk framskriving, og er beregnet i forhold til innvilgede krav etter 1 og 3 års regelen pr 2. tertial 2020 med ca. 20 årsverk og en reduksjon med 9 årsverk forutsatt at tiltakene blir vedtatt som beskrevet i handlingsprogrammet.

Administrative ressurser i henhold til KOSTRA sin definisjon er 9 og utgjør kun 0,6% av total antall årsverk.

13.3.3 Sykefravær i %

	2016	2017	2018	2019	2020*
Egenmelding	1,2	1,0	1,1	1,1	0,8
Bedriftsbetalt (1-16 dager)	1,3	1,2	1,2	1,0	0,9
Trygdebetalt (17.d – 1 år)	6,9	7,8	7,4	7,6	7,7
Totalt fravær	9,4	10,0	9,7	9,7	9,4

Kilde. Hr- avdeling 2 tertial 2020

Gjennomsnittlig sykefravær for helse og velferd er redusert i 2020 sammenlignet med 2019. Det er gjennomført et pilotprosjekt innen sykefravær på 9 enheter i 2019 og har gitt oss god oversikt på fraværet i de respektive enheter. Sykefraværprosjektet skal implementeres i den ordinære driften på alle enheter i helse og velferd. Implementeringen gjøres i tett samarbeid med HR sentralt og BHT og er estimert til å ta ca. 1,5 til 2 år. Implementeringen er påbegynt i 2020, men ble utsatt på grunn av Korona-pandemi.

Lederne har i enhetene arbeidet med oppfølging av resultater etter medarbeiderundersøkelsen 10-faktor i 2019. Medarbeiderundersøkelsen viser gode resultater og det er et godt samarbeid med tillitsvalgte og verneombud. Det er påpekt behov for økt styring og ledelse i sektoren fra nasjonale myndigheter, og det vurderes at lederstøtte og tilstrekkelig administrative ressurser er avgjørende og en forutsetning for effektivitet i de kommunale helse og omsorgstjenestene.

13.4 Økonomi

13.4.1 Netto ramme

Tall i hele tusen

Tall i hele tusen	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Prognose 2020	Ramme 2021
Brutto utgifter - avskrivninger	1 516 767	1 550 997	1 600 997	1 547 274
Brutto inntekter avskrivninger	-232 902	-230 978	-230 978	-246 993
Netto driftsutgifter	1 283 865	1 320 019	1 370 019	1 300 281
Mer / mindreforbruk (-)	11 945		50 000	

Handlingsprogram 2021-2024

- Ramme for 2021 inneholder en reduksjon i pensjonskostnader på 50 mill.

Helse og velferd har et registrert merforbruk på 11,9 mill. kroner i 2019. Dette er inkludert tilførsel av en engangs tilførsel på 18 mill. kroner, jfr. bystyresak 177/18 og en fondsavsetning/ bruk på netto 2 mill kroner.

Pr 2. tertial 2020 melder Helse og velferd om et estimert merforbruk på ca. 50 mill. kr, og det inkluderer både et mer- og mindreforbruk til å håndtere koronapandemien.

Hovedårsaken til merforbruket er:

- Merutgifter korona som utgjør netto 28 mill. kr.
- Økte lisenskostnader fra ITG som utgjør 4 mill. kr.
- Tiltak vedtatt av hovedutvalget uten finansiering: Kjøp av plasser i Siljan og Drangedal (6 mill. kr)
- Kjøp fra eksterne til ressurskrevende tjenester som utgjør 13,5 mill kr.

I tillegg er det stor usikkerhet rundt følgende forhold:

- Utsatt fremdrift på vedtatte tiltak i handlingsprogrammet som følge av korona (dvs manglende helårseffekt)
- Overligger fra STHF
- Variabel lønn og stillingskrav hos ansatte
- Nye ressurskrevende tjenester
- Totalt merforbruk som følge av korona og totalt mindreforbruk som følge av redusert aktivitet ifm korona

13.4.2 Ramme for helse og velferd i økonomiplanperioden

Tall i hele tusen

Ramme helse og velferd	2021	2022	2023	2024
Utgifter	1547274	1573183	1655459	1699160
Inntekter	-246993	-252433	-258880	-265711
Netto driftsutgifter	1300281	1320750	1396579	1433449

- Ramme for 2021 og videre inneholder en reduksjon i pensjonskostnader på 50 mill.

13.4.3 Driftstiltak

I økonomiplanen er det lagt inn følgende tiltak der beløpet er konsekvens for driftsbudsjettet.

(tall i hele tusen)

Tiltakets navn	2021	2022	2023	2024	Virkning på ramme og drift
HV 002/20 Tilskudd til fastleger, basis og grunntilskudd	6492	6492	6492	6492	Ingen virkning på drift
HV 015/21 Økt ramme	20000	16100	8100	8100	Økt ramme

HV 016/21 Tiltak for å oppnå økonomisk balanse	-24550	-30150	-31150	-31150	Redusert ramme
HV 051/20 Økt ramme HV	-1499	-1961	-7064	-7064	Redusert ramme
HV 218/15 Kverndalen bo- og aktivitetssenter		2000	56190	56190	Økt ramme
Tiltak 19- Justering av pensjonssatser	-50000	-50000	-50000	-50000	Ingen virkning på drift
Sum tiltak	-49557	-57519	-17432	-17432	

Tiltak med minus er reduksjoner

13.4.4 Spesifiserte endringstiltak

HV 016/21 Tiltak for å oppnå økonomisk balanse i økonomiplanperioden er kategorisert i 5 kategorier: Dreining av tjenester, kontinuerlig forbedring, redusert aktivitetsnivå, økte inntekter, organisering av tjenester. Vi har ingen konkrete tiltak innen kategorien organisering av tjenester med virkning i 2021

Tall i hele tusen kroner

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)			
		2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	1 Omgjøre plasser til kortid på Klyvetunet inkl. å opprette en kriseplass demente.	0	-1000	-1000	-1000
	2 Prissette tjenester og utstyr for å bevistgjøre organisasjonen	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kontinuerlig forbedring	3 Redusert reiseutgifter	-400	-400	-400	-400
	4 Redusert opplæring inkludert hotellopphold	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
	5 Turnus, bemanning, AML-brudd, krav og flyt - jobbe videre med disse områdene	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
	6 Spider solution	0	-500	-1 000	-1 000
	7 Informasjons og beslutningsstøttesystemer	0	-500	-1 000	-1 000
	8 Reduksjon ressurskrevende tjenester	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000
	9 Reduksjon inntekter ressurskrevende tjenester. Tapt refusjon	8 000	8 000	8 000	8 000
	10 Oppfølging av eksterne kontrakter	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
	11 Oppfølging av eksterne kontrakter-tapt refusjon	3 250	3 250	3 250	3 250
	12 Digitalisere arbeidsprosesser, medikamenthåndtering , ved å ta i bruk medisinautomater.	-500	-500	-500	-500
Redusert aktivitetsnivå	13 Tilskudd andre reduseres	0	-1000	-1000	-1000
	14 Inn på Tunet rus og psykisk helse legges ned	0	-1500	-1500	-1500

	15	Dagtilbud psykisk helse, Hermans Hus og Moflata nærmiljøtiltak	-3400	-3400	-3400	-3400
	16	Miljøpatroljen legges ned		-1100	-1100	-1100
	17	Praktisk bistand reduserer fra 3. til 4. hver uke	-2400	-2400	-2400	-2400
Økte inntekter	18	Harmonisere priser praktisk bistand med Porsgrunn jfr bystyrets vedtak sak 5/18	-500	-500	-500	-500
	19	Utvide salgsområdet til Scheen mat Skien til å gjelde alle skoler og barnehager	-500	-500	-500	-500
	20	Fakturering av transporttjenester innen tilrettelagte. Både til dagtilbud og andre aktiviteter	-100	-100	-100	-100
		Totalt	-24550	-30150	-31150	-31150

Av ovennevnte utfordring knyttet til kapasitet til endringsarbeid og oppfølging av handlingsprogram, kan det for flere av tiltakene bli krevende å oppnå økonomiske helårseffekter av ovennevnte endringstiltak. Dette kan derfor påvirke omfanget av de identifiserte behovene under som kan iverksettes, gitt rammene til kommunalområdet.

13.4.5 Identifiserte behov

Helse og velferd har identifisert behov og tiltak som er iverksatt uten finansiering og tiltak som vi mener må prioriteres dekket innenfor den økonomiske ramme (tall i hele tusen kroner).

Hva	Hvorfor	2021	2022	2023	2024
Igangsatte tiltak					
Barnetiltak (11,7 årsverk)	Dekke lovpålagte behov	4850	10000	10000	10000
Barnetiltak (11,7 årsverk) refusjon	Dekke lovpålagte behov	-3000	-6000	-6000	-6000
Kjøp av 4 plasser i Drangedal	Pasientflyt - helårsvirkning	650	650	650	650
HV 051/20 Justert ramme	Nedtrapping av tilførsel fra 2020.	1500	1961	7064	7064
Sum igangsatte tiltak		4000	6611	11714	11714
Priorierte tiltak					
Kjøp av 1 ny plass i Siljan	Pasientflyt	1000	1000	1000	1000
Økt bemanning Ny legevakt 2 Sykepleiere til å dekke lovkrav	Fast bemanning legevakt kombinert med ALIS . Sikre rekruttering og hindre frafall	1700	1700	1700	1700

Handlingsprogram 2021-2024

Økt bemanning Ny legevakt ALIS	Fast bemanning legevakt kombinert med ALIS . Sikre rekruttering og hindre frafall. Inkludert styrking av fastlegeordningen	1800	1800	1800	1300
1 årsverk ergoterapeut	I møte komme behov for hjelp til hjemmeboende	700	700	700	700
Tilførsel hjemmetjenesten	Dekke lovpålagte behov	3000	3200	3200	3200
Sum prioriterte tiltak		8200	8400	8400	7900
Sum tiltak totalt		12200	15011	20114	19614

I avsnittet under om behov og tiltak som ikke er finansiert, femkommer ytterligere behov og tiltak som både bidrar til å realisere mål og strategi, samt at det reduserer ubalanser og utfordringer. Innenfor tildelte rammer er disse vurdert og veid mot endringiltakene og de prioriterte behovene/tiltakene, men ikke gitt prioritet innenfor de tildelte rammene.

13.4.6 Oppsummert driftstiltak

Tall i hele tusen

Oppsummert	Beløp
Status prognose 2020- merutgifter	50000
Korona merutgifter	-30000
Korona mindreutgifter	2300
Reduksjoner fra handlingsprogrammet 2019-2020	-11900
Udekket merforbruk 2020	10400
Helårseffekt igangsatte tiltak	4000
Nye prioriterte tiltak	8200
HV 015/21 Økt ramme	-15000
Ytterligere økt ramme	-5000
Udekket, krever ytterligere omstillingsarbeid	2600

13.4.7 Investeringsiltak

Følgende investeringstiltak er lagt inn i økonomiplanperioden (tall i hele tusen).

Tiltakets navn	2021	2022	2023	2024
HV 011/16 El-bil ladestasjon	1800	1800		
HV 218/15 Kverndalen bo- og aktivitetssenter	170000	250000	4800	
HV 004/17 Småprosjekter som understøtter driften*	10000	4000	4000	4000
HV 010/16 Boliger rus	500	4000		
HV 005/19 Heldøgns omsorgsplasser	0	0	45000	45000

*Småprosjekter og andre mindre prosjekter er slått sammen til en pott(4+6 mill)

Tiltak HV 004/17 Småprosjekter som understøtter driften

For å optimalisere driften innen ulike tjenester er det behov for å iverksette en del tiltak som bidrar til dette. Det kan være seg bygningsmessige justeringer og investeringer av mindre omfang. Tiltakene er prioritert etter prinsippene:

1. Tiltak som letter driften og kan gi innsparinger,
2. Tiltak som hever kvaliteten
3. Utskifting av dyrt utstyr

Listen under viser hvilke tiltak som er tenkt iverksatt:

Tall i hele tusen

Hva	2021
Vaskemaskin vaskeriet	600
To stk tørketromler vaskeriet	200
Ombygging vaskeri (ta i bruk pauserom til maskiner)	200
Carport for søppel Melum	500
Div utstyr i institusjonene	600
Generell oppgradering og utskifting av maskiner institusjoner	300
To medisinrom	500
Møbler Klyvetunet og infrastruktur	300
Dagtilbud demente	600
Medisinrom Bofellesskap	200
Bo og livsmestring ombygging Mælagt	400
Øvrige infrastrukturtiltak jfr egen liste	370
Gjøre om baser til leiligheter	2100
Personalrom Meensveien	100
Div investeringer Helsehus	730
Innføring av medisinautomater	100
Inventar ny legevakt	1500
E- medikamenthåndtering ny legevakt	700
Sum	10000

13.4.8 Behov og tiltak som ikke er finansiert

Gjennom budsjettprosessen er det identifisert ytterligere behov og tiltak som både bidrar til å realisere mål og strategi, men også redusere ubalanser og utfordringer. Disse behov og tiltak er vurderte mot de foreslåtte endringstiltakene og prioriterte behov, men gitt rammene så er det ikke funnet funnet dekning for beløpene. Tiltakene under står i prioritert rekkefølge.

Hva	Hvorfor	2021	2022	2023	2024
Døgnavlastning for demente på Klyve	Det er behov for å utvide og differensiere døgnavlastningstilbudet. Det foreslås å opprette et eget for demens.	3500	3500	3500	3500
Gjøre om 8 korttids plasser til 8 avklaringsplasser	Øke bemanning jfr faglig behov	3900	3900	3900	3900
Stilling psykisk helse	Veddatt i 2020, men trukket inn	800	800	800	800
1 årsverk dagtilbud yngre demente	Tjenesten er i behov av styrking for å imøtekomme behovene.	750	750	750	750
1 årsverk fysioterapeut Skien helsehus	Tjenesten er i behov av styrking for å imøtekomme behovene.	700	700	700	700
1 avtalefysioterapeuter	Tjenesten er i behov av styrking for å imøtekomme behovene.	450	450	450	450
1 årsverk ergoterapeut Skien helsehus	Tjenesten er i behov av styrking for å imøtekomme behovene.	700	700	700	700
1 årsverk fysioterapeut	Tjenesten er i behov av styrking for å imøtekomme behovene.	700	700	700	700
1 avtalefysioterapeuter	Tjenesten er i behov av styrking for å imøtekomme behovene.	450	450	450	450
50% kommuneoverlege	Styrke kommuneoverlege funksjonen	700	700	700	700
4,7 årsverk Team findal	Beredskap for kommende krevende brukere	3800	3800	3800	3800
1 årsverk Helsejurist	Rettighetsorientering, nedtrekk ressurskrevende	900	900	900	900
Arbeidstøy "sko"	Det er et ønske om å få inn «skoavtale» for de som jobber i institusjon og hjemmtjenesten.	1500	1500	1500	1500
Dagtilbud personer fra Videre gående skole	Imøtekomme varslet behov. Flere skal over i Grep systemet, men vi må påregne en betydelig økning..	700	1600	1600	1600
LIS1	Gjøre det mulig å ta i mot en Turnuslege til	400	400	400	400
Sum tiltak uten finansiering		19950	20850	20850	20850

13.4.9 Tiltak fra tidligere handlingsprogram med virkning i 2021

I handlingsprogrammet for 2019 og 2020 ble det vedtatt tiltak som har virkning i økonomiplanperioden. Beløpene kan ikke tas ut av budsjettet, men går til å redusere merforbruket i kommunalområdet.

Kategori	Tiltak		Estimert innsparing (i hele 1000 kr)			
			2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	1	Gjennomgang og justere vedtak i boliger for funksjonshemmede, inkludert Strukturendring fra base til ambulerende tjenester	-1000	-1000	-1000	-1000
	2	innføring av trygghetsteknologi i boliger og justere bemanningen	-1500	-2000	-2000	-2000
Redusert aktivitetsnivå	3	Reforhandle VTA plasser Grep fra 50% til 25% i 2024	0	-2000	-3000	-4000
	4	Redusert merforbruk heldøgns omsorg (bare drift ikke budsjett)	-8000	-8000	-8000	-8000
Organisering av tjenester	5	Potensielle gevinster ved samvirke/samorgansiering	-400	-900	-900	-900
	6	Potensielle gevinster avlastning tjenesten	-1000	-1200	-1200	-1200
	7	Strukturendring fra base til ambulerende tjenester	0	-2000	-3000	-3000
		Totalt	-11900	-17100	-19100	-20100

13.4.10 Tilskudd andre

Utvalget for helse og omsorg har i sak 36/20 vedtatt kriterier for tilskudd til helse og velferdsformål i Skien kommune 2021. Det vil bli fremlagt en egen sak med forslag til hvem som skal få tilskudd etter de gitte kriterierne. Tabellen under viser hvem som fikk tilskudd for 2020.

Organisasjon	Vedtatt beløp for 2020
Telemark Røde Kors	170 000
Telemark Røde Kors "kom videre mann"	104 000
ROT - Porsgrunn	20 000
LLP Telemark medlemsaktiviteter og likemannssamlinger	20 000
Autisme forening	25 000
ADHD foreningen	25 000

Organisasjon	Vedtatt beløp for 2020
LEVE - Landsforeningen for etterlatte ved selvmord	25 000
NKS Veiledningssenter for pårørende (Husleie)	290 000
Kirkens SOS i Telemark	40 000
Norges ME forening avdeling Telemark	20 000
Revmatikerforeningen	20 000
Klyve Nærmiljøsentre	20 000
Skien turlag, Den Norske Turistforening	20 000
Mental Helse, Skien	52 000
Mental Helse hjelpetelefon	40 000
CRUX Tilja Oppfølgingscenter	1 351 000
Sum	2 242 000

Deler av tilskuddet til Crux Tilja på kr. 748.000, er bundet i en avtale fra 2009. Kommunalområdet vil ta et initiativ til å reforhandle denne avtalen, jamfør de kriterier som er fremlagt i UHO sak 36/20.

I tillegg til beløpene over ble følgende beløp ikke lyst ut.

Tilskudd som ikke ble lyst ut	2020	Merknad
Til disposisjon Politiske søknader	125000	
SMISO - Senter mot incest og seksuelle overgrep i Telemark	320000	Forutsetning for statlig finansiering
Skien Diakonale senter	6994000	Etter avtale
Sum	7439000	

13.5 Oppsummering, lange linjer i planperioden

Perioden frem mot siste halvdel av 2020-tallet kan omtales som «den stille demografiske periode» som følge av lave fødselstall på 1930-tallet og frem til frigjøringen i 1945. De kommende årene utgjør dermed en viktig periode for dels å dreie, effektivisere og kvalitetsforbedre tjenestene og våre botilbud for å være godt forberedt på de økte behovene for tjenester som følger av de forventede demografiske endringene. Samtidig vil utviklingen av helse og omsorgstjenestene og våre botilbud ikke bare være påvirket av demografiske endringer, men også andre faktorer som eksempelvis økonomiske rammer, befolkningens forventninger og preferanser, utviklingen i samhandlingsreformen, pårørendes evne og vilje til å bidra, teknologisk utvikling, endringer i det offentliges og kommunens ansvar, tilgang på personell og kompetanse, frivillighetens bidrag, samt by- og samfunnsutviklingen. Alle disse faktorene påvirker utviklingen av både kommunens helse og omsorgstjenester og kommunens botilbud. Noen av faktorene innehar dels betydelig usikkerhet samt at de dels ikke kontrolleres av kommunen, når det skal planlegges for å innfri vårt kommunale ansvar i årene fremover. Dagens utfordringer og ubalanser tilsier at nåværende tilnærming i de

kommunale helse og omsorgstjenestene ikke vil være bærekraftige i forhold til de demografiske endringene som vil komme frem mot 2040. Dette innebærer et behov for betydelig innovasjon i innretningen av tjenestetilbudet og bruk av helse og velferdsteknologiske løsninger, inkludert responsentertjenester.

Utviklingen av det kommunale botilbudet, hvilket både omhandler boligtyper og boformer, vil være nært knyttet til utviklingen av helse og omsorgstjenestene. Videreutvikling av boligtyper og boformer, som utsetter eller reduserer behovet for heldøgns tjenestetilbud, er riktig fordi det muliggjør å leve livet i tråd med egne ønsker, men det er også nødvendig for å sikre et nødvendig og forsvarlig nivå på tjenestene som er innenfor de økonomiske forventede rammene for kommunen.

Våre innbyggers, tjenestemottakers og pårørendes motivasjon og evne til å mestre eget liv i hjemmet, er derfor vår hovedstrategi for planperioden. I dette ligger universell utforming og videreutviklingen av et aldersvennlig samfunn, men også brukermedvirkning og pårørendeinvolvering, mer fokus på forebygging og tilrettelegge for et liv i tråd med egne ønsker hvor akkurat nok kommunal tjenesteinngripen blir viktig. Kommunens ansvar for å sikre alle våre innbyggere, inkludert tjenestemottakerne, gode almenlege- og legevaktstjenester utgjør mye av fundamentet for en villet utvikling om å overføre mer ansvar til kommunene for helse og omsorgstjenestene.

Fremlagt forslag til budsjett innebærer i liten grad noen styrking av ressursrammene, men i hovedsak en tilførsel for å sikre at de økonomiske rammene dekker allerede iverksatte tiltak. Noen av midlene dekker også merforbruk i hjemmetjenestene og styrking på konkrete områder hvor det er utfordringer i forhold til behov hos tjenestemottakerne, lovkrav og kommunens ansvar. Gitt de fremtidige forventede økonomiske rammene, så vil mye av de økte behovene for tjenester til eldre måtte finansieres gjennom å redusere de ressurskrevende tjenestene til de under 67 år, hvor nødvendige og forsvarlige tjenester på et bærekraftig nivå for Skien er ambisjonen.

Ivaretagelse av ovennevnte oppdrag, strategi, ubalanser og utfordringer må derfor i hovedsak ivaretas gjennom intern dreining av tjenestene med fokus på kommuneovergripende prosesser, kontinuerlig forbedring, redusert aktivitetsnivå og omfang i tjenestetilbudene, øke inntektene der det er mulig og en gjennomgang av hvordan tjenestene er organisert. Kommunalområdet vil uavhengig av tildelte rammer, ha fokus på å bedre samhandlingen internt og eksternt med STHF, bedre pasientflyten og optimalisere bruk av tilgjengelige plasser i tjenestetilbudene. Tross dette er det sannsynlig at kommunen vil ha utfordringer med overliggere i spesialisthelsetjenesten frem til nødvendige interne omprioriteringer som gir økt kapasitet i de hjemmebaserte tjenestene er gjennomført og nytt sykehjem er i drift i 2023.

Kapasitet til også å prioritere utviklings- og endringsarbeid, samtidig som det skal tilbys og gis nødvendige og forsvarlige tjenester i en periode med Koronapandemi og Covid-19 smitte, utgjør dermed både en forutsetning og kritisk suksessfaktor for å gjennomføre nødvendige endringer og forberedelser til de demografiske endringene og det økte ansvaret kommunen vil få som følge av samhandlingsreformen og andre nasjonale vedtak.

14 Handlingsprogram BYUTVIKLING, DRIFT OG KULTUR (BDK) 2021-2024

Figur 1 Foto: Per-Age Eriksen

14.1 Oppdraget – mål

BDK sitt samfunnsoppdrag er mangfoldig og representerer et vidt spenn i ansvar og oppgaver:

- langsiktig samfunnsutvikling, areal- og samfunnsplanlegging, plan- og byggesaksbehandling, landbruks- og eiendomsforvaltning
- næringsutvikling
- drift av kultur, bibliotek, fritidstilbud og friluftsliv
- drift av kritisk infrastruktur som formålsbygg, veg, park, vannforsyning og avløp
- kommunaltekniske investeringer
- brann og feievesenet
- synlig rolle som pådriver innen klima, miljø og bærekraft

BDK skal i denne perioden legge vekt på samhandling på tvers, både innenfor eget område og sammen med andre kommunalområder i Skien kommune.

Hver dag leverer BDK viktige bidrag til de tre satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel; sosial bærekraft, økonomisk bærekraft og klima og miljø. Til å løse samfunnsoppdraget ønsker BDK økt medvirkning fra frivilligheten, innbyggere og næringsliv, også på områder som tradisjonelt har vært kommunale arenaer. BDK har egne ressurser som jobber for å løfte klima og miljø og kommunikasjon i hele kommunalområdet. BDK prioriterer et aktivt og godt kommunikasjonsarbeid, oppfølging av kommunens digitaliseringsstrategi og styrking av innbyggerdialogen.

Bypakke Grenland er et flerårig og krevende oppdrag, med involvering av flere enheter i BDK. Effektene av tiltakene er forventet å få stor betydning for byutvikling, infrastruktur, miljø, innbyggere og besøkende.

Næringsenheten skal arbeide for en bærekraftig- og god økonomisk utvikling for bedrifter i kommunen og regionen. Næringsenheten skal markedsføre Skien kommune for å tiltrekke oss nye bedrifter og innbyggere. Enheten skal være en aktiv pådriver for å utvikle næringsarealer for alle typer virksomheter og tilrettelegge tilstrekkelig med bolig- og næringstomter.

Noen viktige oppgaver er:

- Være rigget for å proaktivt bidra til å understøtte aktiviteter, som sikrer en fremtidig etablering av datasenter på Gromstul
- «Datasenterstrategi» for Skien
- Ta rollen som regionhovedstad i Vestfold og Telemark
- Togstopp ved nytt kollektivknutepunkt
- Arbeidet med Riksveg 36 og påkobling til E18
- Rullere arealdelen med vekt på næringsarealer
- Rullering av kommunedelplan for sentrum
- Ibsenbiblioteket og Ibsen 2028
- Iverksette av kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet
- Bosetting av flyktninger og andre vanskeligstilte
- Kverndalen bo- og dagsenter
- E-sak (saksbehandlings-system i byggesaker) og digitalisering av byggesaksarkiv
- VA-investeringer - videreføres i perioden

Noen hovedutfordringer

- Høy investeringsaktivitet – store satsinger som krever godt kvalifiserte prosjektledere
- Drift og vedlikehold av veg – spesielt vintervedlikehold
- Drift og vedlikehold av grøntområder i Skien kommune
- Bosette vanskeligstilte – riktig type bolig på rett sted
- Økt etterspørsel fra ordningen «Kontingentkassen»
- Korona – endringer i tjenestetilbud og drift

Tabell 1 Felles mål for BDK i handlingsprogramperioden 2021 - 2024

Samfunns-effekt mål	<ul style="list-style-type: none"> ○ Økt medvirkning fra innbyggere, næringsliv og frivilligheten ○ Hensyn til klima, miljø og bærekraft er ivaretatt i alt arbeid i BDK ○ Inkluderende bomiljøer med god og trygg infrastruktur ○ Skien er en tydelig og attraktiv kultur- og idrettsby ○ Et attraktivt sentrum hvor flere bor, jobber, handler og har gode opplevelser ○ Et trygt samfunn der vi beskytter liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann, eksplosjon, og andre akutte ulykker.
Kunde-/Bruker-effekt mål	<ul style="list-style-type: none"> ○ BDK leverer etterspurte og gode tjenester til avtalt tid
Medarbeider-perspektivet	<ul style="list-style-type: none"> ○ I BDK er det en mestringskultur og myndiggjorte medarbeidere ○ I BDK er sykefraværet under seks prosent
Forbedrings-perspektivet	<ul style="list-style-type: none"> ○ I BDK er det innarbeidet en felles driftsstrategi for kontinuerlig forbedringsarbeid i alle enheter

14.2 Medarbeidere – sykefravær, årsverk, organisering og ansvar

14.2.1 Sykefravær

Tabell 2 Totalt sykefravær i prosent i BDK i 2018, 2019 og 2. tertial 2020

Område	2018	2019	2. tertial 2020
Byutvikling, drift og kultur (BDK)	6,1	5,9	5,1

14.2.2 Årsverk

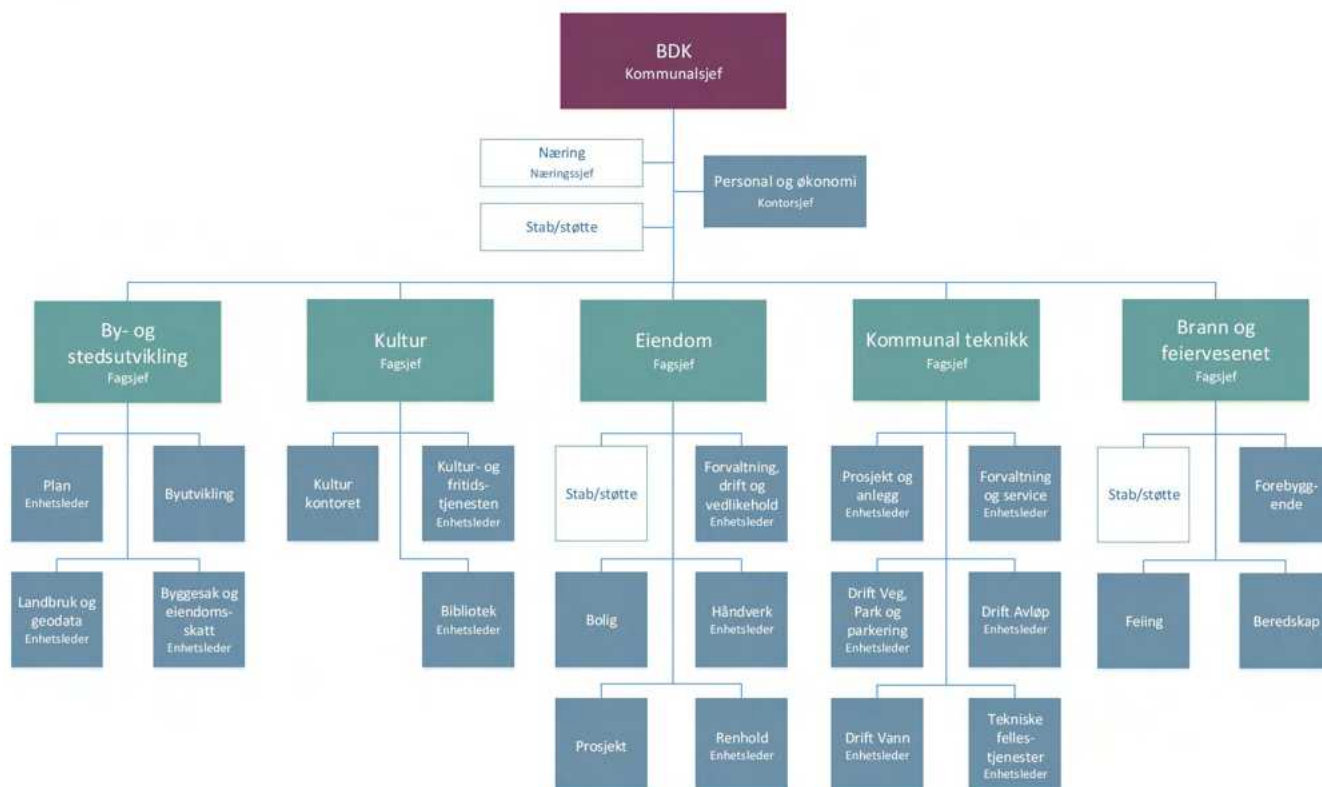
Tabell 3 Årsverk-utvikling i BDK – 2018, 2019, 2020 og anslag 2021

Kategori/ÅR	2018	2019	2020	2021
Årsverk	398	404	406	453

Merknad: Økningen 2021 skyldes overføring av Brann og feiervesenet til BDK.

14.2.3 Organisasjonskart Byutvikling, drift og kultur (BDK)

Figur 2 Organisasjonskart BDK

14.3 Økonomi

14.3.1 Drift

Tabell 4 Ramme drift BDK fremkommer som vist i tabellen under, inkl. VA og Feiing, 2021 – Tall i 1000 kr.

Tekst	Sum
Opprinnelig budsjett - Utgifter 2020	751 535
Opprinnelig budsjett - Inntekter 2020	-286 184
Opprinnelig budsjett - Netto 2020	465 351
Budsjettendring - Netto 2020 (Pr. 7.10.20) 1)	23 805
Prisvekst - Netto 2020	9 232
Tiltak/endringer bunden drift:	
Redusert husleie Kontorbygg	-1 024
Økt ramme budsjettvedtak i 2020	-146
Fjernvarme-bygging av Landmannstorget	307
Tiltak for å oppnå øk. balanse, se tiltakene under	-8 200
VA rammer netto (selvkost) 2)	2 330
Flytting miljøvernmidler/stilling fra SA	1 349
FDV ny legevakt	1 740
Endring satser pensjon	-14 800
Utgiftsramme 2021	745 171
Inntektsramme 2021	-265 226
Nettoramme 2021	479 944

Merknad

Grunnlag for ny ramme 2021: deflator er 2,35 %. Fra 1.1.2020 flyttet brann- og feievesenet inn under BDK, mens dokumentsenderet flyttet ut. Dette betyr at opprinnelige budsjettammer for 2020 på BDK er lite sammenlignbare med rammene for 2021.

1) Varige budsjettendringer er per 7.10.2020. Senere budsjettendringer resten av året vil påvirke rammen over for rammen 2021.

2) Rammene for vann, avløp og feiing, blir endret manuelt i forbindelse med beregning av VARF inntektene totalt for kommunen. Tiltaket over: "Endringen på VA rammer netto (selvkost)" på kr 2 330` gjelder beregnet driftsbudsjett i 2021 minus opprinnelig driftsbudsjett i 2020 for disse områder.

Tabell 5 Driftsbudsjettet BDK 2021, fordelt på fagsjefnivå, tall i 1000 kr

Område	Formål	Regnskap 2019 (uten avskriv.)	Opprinnelig driftsbudsjett 2020	Driftsbudsjett 2021 (pr.21.09.20)	Årsverk
Kommunalsjef 1)	Utgifter	23 991	33 097	-4 871	12
	Inntekter	-1 885	-5 477	-443	
	Netto	22 106	27 620	-5 314	
Kultur	Utgifter	80 182	82 376	84 303	61,61
	Inntekter	-26 168	-23 358	-23 907	
	Netto	54 014	59 018	60 396	
By -og stedsutvikling	Utgifter	52 890	48 632	50 402	44,5
	Inntekter	-28 022	-21 448	-21 952	
	Netto	24 868	27 184	28 450	
Kommunalteknikk	Utgifter	268 687	271 457	254 450	114,1
	Inntekter	-117 141	-117 250	-97 390	
	Netto	151 546	154 207	157 060	
Eiendom	Utgifter	312 052	303 530	309 289	167,5
	Inntekter	-122 211	-112 763	-115 413	
	Netto	189 841	190 767	193 876	
Brann -og feiing 2)	Utgifter		12 445	51 598	53,1
	Inntekter		-5 888	-6 121	
	Netto		6 557	45 477	
Sum BDK	Utgifter	737 802	751 537	745 171	452,81
	Inntekter	-295 427	-286 184	-265 226	
	Netto	442 375	465 353	479 944	

Merknad:

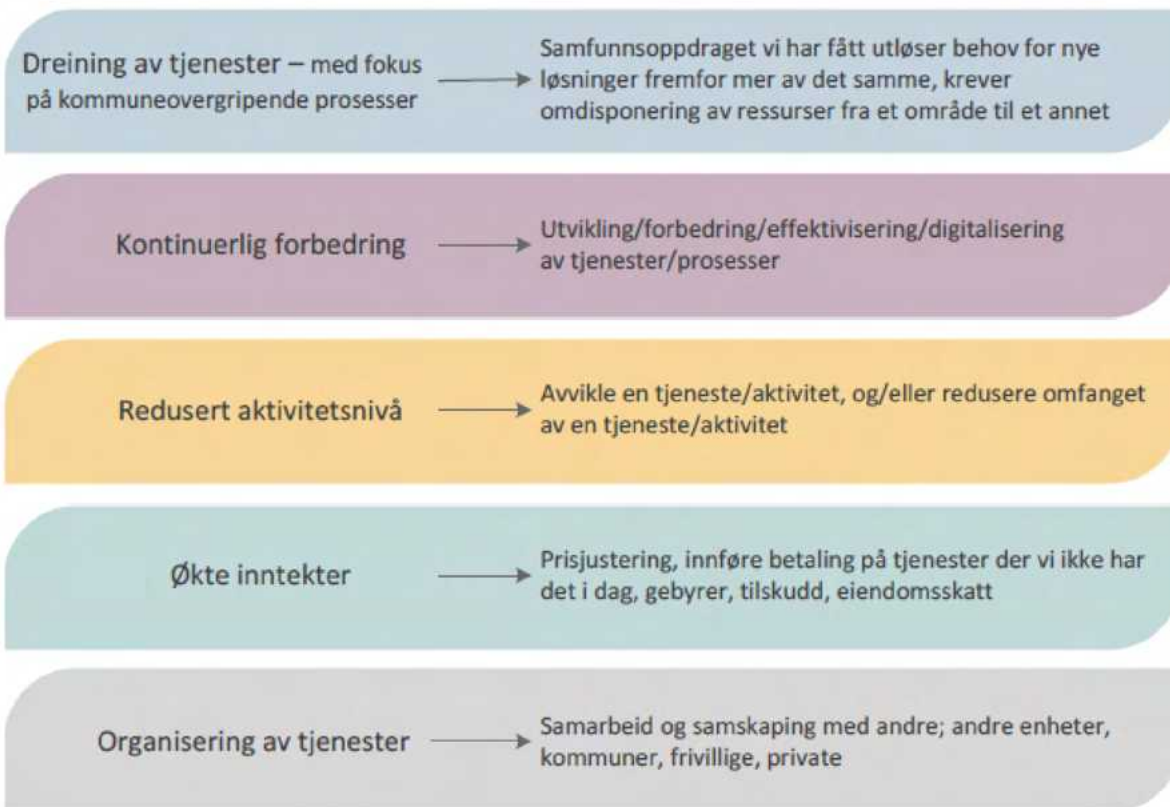
1) Fra 1.1.2020 flyttet dokumentserveret ut fra Administrasjonsavdelingen. Årsaken til at rammen på Kommunalsjef i 2021 fremstår som minus, er at det er lagt inn store reduksjoner som ikke er fordelt ut til fagsjefnivå ennå, bla endring av pensjonssats (-14,8 mill) og tiltak for å oppnå balanse (-8,2 mill).

2) Fra 1.1.2020 flyttet brann og feievesenet inn under BDK.

14.3.2 Omdisponering og reduksjon i 2021

Endrede og /eller nye behov krever omdisponering i ressursbruk inn mot etterspurte og prioriterte oppgaver. Kontinuerlig forbedring, er en måte å oppnå handlingsrom. Samtidig vil en reduksjon i rammene kreve ekstraordinære tiltak. Vi har satt i gang en rekke prosesser for å se på ulike tiltak som kan føre til økonomisk balanse og bedre kommunens handlingsrom, samt støtte opp om utfordringsbildet og de overordnede satsingsområdene.

Tiltakene vi i dag jobber med, inndeles i fem kategorier:

Innenfor disse kategoriene ser vi nærmere på disse tiltakene i BDK:

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)			
		2021	2022	2023	2024
Dreining av tjenester	1 Redusere leid areal brannvesenet. Betinging bygging av carport og etablering av nok garasjeplass	0	0	0	300
	2 Overføre Vandrehjemmet til Fritidsparken. Leiekostnadene ligger hos kommunen, ansvaret og inntekter ligger hos Fritidsparken	500	500	500	500

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Kontinuerlig forbedring	3	Arealeffektivisering, eie i stedet for å leie. Jf bystyrevedtak.	2 500	4 500	4 500	4 500
	4	Avslutte leiekontrakt som utløper i 2022	0	1 600	1 600	1 600
	5	Gebyrer. Der vi i dag har en lav selvkostdekning på gebyrer, vil vi jobbe videre med både kostnadsreduksjon/-effektivisering, samt se nærmere på en eventuell prisøkning i perioden. I dag har Oppmåling 50 % dekningsgrad og Byggesak 92 %.	1 100	1 100	1 100	1 100
	6	Mindre reiser ved bruk av Teams. Mindre kostnader til fly, bil , tog og buss	300	300	300	300

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Redusert aktivitetsnivå	7	Renhold og renholdsfrekvens. Levere like god kvalitet, men kutte frekvensen der det lar seg gjøre. Må beregnes nærmere.	3 500	3 500	3 500	3 500
	8	Legge ned Lie bydelshus. Gjøres når sykehjemmet i Kverndalen har åpnet; noen tilbud flytter dit. Andre tjenester flytter til det nye Ibsenbiblioteket	0	0	1 500	1 500

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Økte inntekter	9	Avgift på saksbehandling av fyrverkerisøknader	20	20	20	20
	10	Innføre gebyr på gravemeldinger. Saksbehandling er i dag gratis, vi har ca 500 meldinger pr år.	250	500	500	500

Kategori	Tiltak	Estimert innsparing (i hele 1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	
Organisering av tjenester	11	Økt samarbeid i Grenland- drift og beredskap, utstyr.	0	0	0	0

Oppsummert tiltak i alle de fem kategoriene ovenfor:

	2021	2022	2023	2024
SUM TILTAK I BDK FOR Å OPPNÅ ØKONOMISK BALANSE (i hele 1000 kr)	8 170	12 020	13 520	13 720

14.3.3 Investering

Tabell 6 Investeringer 2021 – 2024, tall i 1 000 kroner og ekskl. mva.

OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl. mva., løpende priser):				
Tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
Bredbånd mobildekning	3 000	3 000	3 000	3 000
Boliger vanskeligstilte og flyktningsboliger	10 000	10 000	10 000	10 000
Kverndalen bo- og aktivitetssenter	170 000	250 000	4 800	0
Nytt bibliotek og besøkssenter	10 000	20 000	76 000	100 000
Investeringsplan formålsbygg	5 500	5 500	5 500	5 500
Boliger rus	500	4 000		
Gulsethallen/idrettshall	3 500			
Gimsøy skole	1 500			
Brannbiler	8 500	250	3 200	4 000
Investeringer Maskinforvaltning/transformasjon biogass	5 800	5 800	5 800	5 800
EPC 2	12 000	12 000		
ladeinfrastruktur Skien	500	500	500	500
Miljøoppfølging Energi og klimaplan	5 000	5 000	5 000	5 000
Byutviklingsprosjekter	1 000	1 000	1 000	1 000
Småprosjekter investering "byvedlikehold"	7 000	5 000	5 000	5 000
Lekeplasser	400	400	400	400
Jernbanestoppested i fjellet	5 000	5 000	5 000	
Arealutvikling næring og bolig	1) 14 500	14 500	14 000	14 000
NVE Rassikring Skienselva	3 000			

Opprustning vegnett		7 000	7 000	7 000	7 000
Aksjon skoleveg		950	950	950	950
Reduksjon andel grusveger		2 000	2 000	2 000	2 000
Bypakka, kommunal andel		11 000	11 000	11 000	11 000
Infrastruktur i bakken ifbm Bypakka		2 000	2 000	2 000	2 000
Veg og gatelys i distriktene		400	400	400	400
Mulig urnelund Gulset		1 000	9 000		
Kjøp av bygg	2)	50 000			
Granheimvegen -utbedring etter ras		3 700			
Skien rådhus sprinkling			10 000		
Utbyggingsavtale og tilrettelegging datasenter			12 000		
Utbyggingsavtale Langbryggene		12 600			
Feiebil		3 250			
Knardalstrand RA, rensing av returstrømmer		8 000			
VA investeringer	3)	144 000	144 000	150 000	150 000

Merknad:

- 1) Denne investeringen består av tre tidligere tiltak som er slått sammen til en: Boligutbyggingsprosjekter med anleggsbidrag (egen ordning med mva. fritak), boligutbyggingsprosjekter, industritomter og næringsareal.
- 2) I følge bystyrevedtaket 57/19 skal vi vurdere kjøp av bygg i stedet for å leie.
- 3) VA investeringene skal bidra til måloppnåelse i tråd med Hovedplan for vannforsyning og avløp 2017 – 2036.

14.3.4 Gebyr

VARF området

VARF består av selvkostområdene: vannforsyning, avløp, renovasjon, feiing, slam og ubehandlet vann. Gebyrene skal dekke inn kommunens kostnader med å frambringe VARF-tjenestene (selvkost). Kommunen kan ikke tjene penger på tjenestene.

Det er flere usikre faktorer som påvirker treffsikkerheten i et selvkostbudsjett, blant annet kalkylerenta. Skien anvender selvkostprogrammet Momentum Selvkost Kommune, og vi viser til egen gebyrsak til politisk behandling i høst. For å oppnå selvkost for disse områdene, viser vi resultatet av våre gebyrberegninger i tabellene under.

Tabell 7 Endring av årsgebyr for normalhusholdning, inkl. lønns og prisstigning

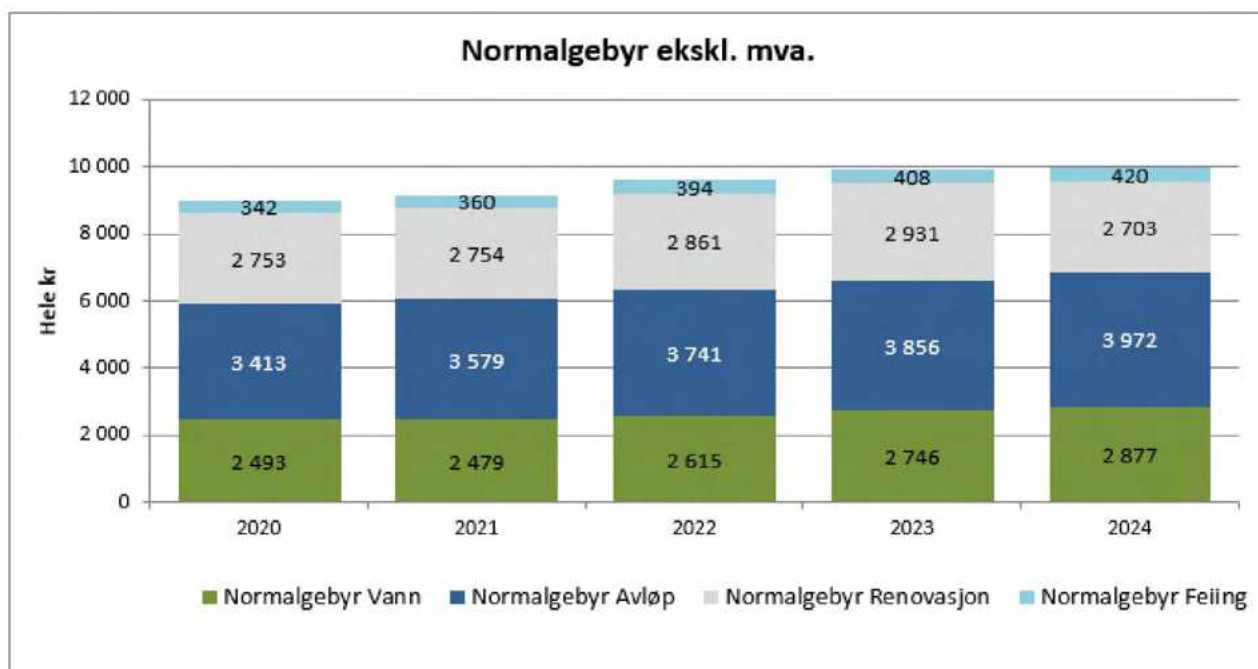
Område	K-gr 13 2020	Skien 2020	Skien 2021	Endring i kroner	Endring i prosent
Vannforsyning	2 861	2 493	2 479	-14	-0,5
Avløp	4 189	3 413	3 579	166	+4,9
Renovasjon	2 813	2 753	2 754	1*	0,0
Feiing	394	342	360	18	+5,3
SUM eks mva.	10 257	9 001	9 172	171	+1,9
Mva. 25 %	2 564	2 250	2 293	43	
SUM inkl. mva.	12 821	11 251	11 465	214	+1,9

*Merknad: Tabellen viser endring av årsgebyr for en normalhusholdning i Skien kommune, sammenlignet med Kommunegruppe 13. Bolig med 120 m2 bruksareal, avfallsdunk 140 liter og én pipe. *øreavrunding.*

Tabell 8 Gebyrer sammenlignet med noen utvalgte kommuner. Ekskl. mva. Kilde: SSB, KOSTRA 2020

Kommune	Vann	Avløp	Renovasjon	Feiing	SUM
Drammen	3 335	5 230	2 831	475	11 871
Tønsberg	2 249	3 931	2 315	395	8 890
Larvik	2 987	3 919	2 400	340	9 646
Porsgrunn	2 420	4 020	2 300	303	9 043
Skien	2 493	3 413	2 753	342	9 001
Kostra gr. 13	2 861	4 189	2 813	394	10 257
Landet u Oslo	3 881	4 321	2 997	487	11 686

Merknad: Tabellen viser at Skien i 2020 (2019 + 1 år = 2020) ligger nest lavest, både samlet og på de fleste deltjenestene.

Figur 3 Estimert årsgebyr i Skien for en normalhusholdning for perioden 2021-2024. Kilde: Gebyrfastsettelse sak

Merknad:

Tallene i figuren forutsetter at gebyrene blir vedtatt som foreslått i gebyrsaken. Fra 2020 til 2021 er økningen på 1,9 %, inkludert lønns- og prisvekst på 2,35 %. Dette viser at økte gebyrer er under lønns- og prisveksten i 2021.

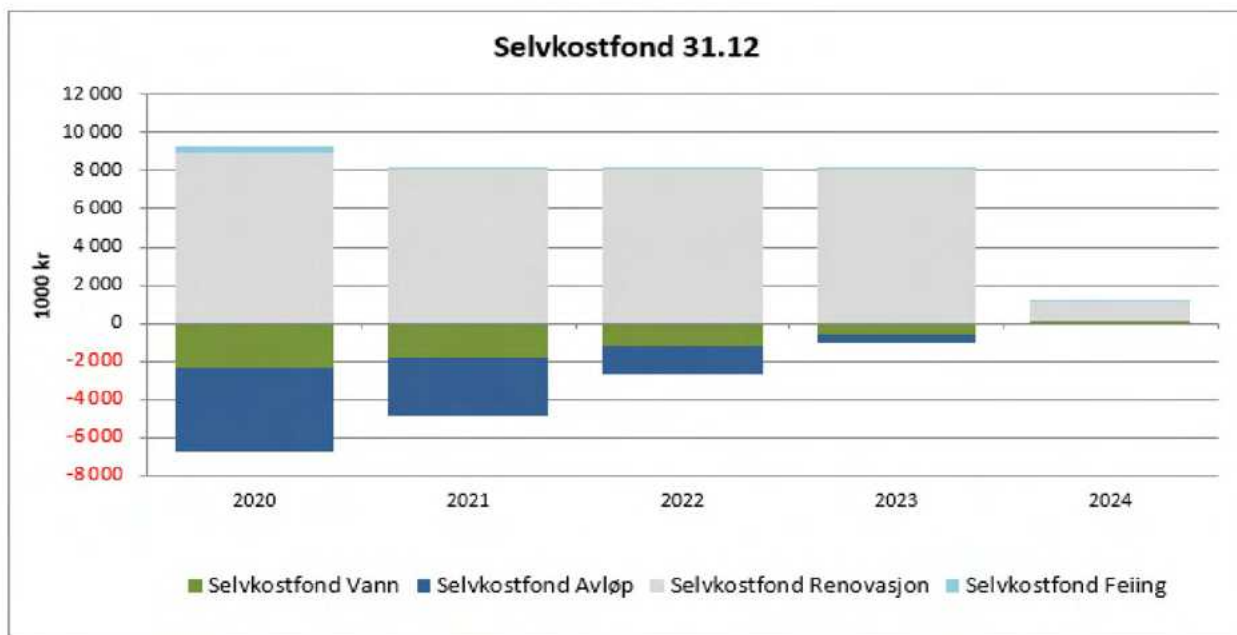
Tabell 9 Estimert utvikling av VARF-gebyrene, sum i perioden 2020-2024. Tall i kroner. Eksklusiv mva.

	Skien 2020	Skien 2021	Skien 2022	Skien 2023	Skien 2024
I fjor beregnet vi slik utvikling	9 001	9 510	9 870	10 134	
I fjor beregnet vi økning på	6,1%	5,7 %	3,8 %	2,7 %	
I år beregner vi slike utvikling		9 172	9 611	9 941	9 972
I år beregner vi økning på		1,9 %	4,8 %	3,4 %	0,3 %

Merknad: Som det fremgår av tabellen over hadde vi en sterkere beregnet økning på gebyrene for forrige økonomiplanperiode. Fra 2020 er kalkylerenta nå kun 1,4 %, sammenlignet med kalkylerenta i 2019 på 2,3 %. Endring av kalkylerenta er hovedårsaken til at økningen ikke blir så bratt som tidligere antatt for året 2021.

Overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres abonnentene i form av lavere gebyr innen en femårsperiode. Dette styres via bundne fond på hvert av områdene. Underskudd fra enkelte år skal dekkes inn ved bruk av fondene. Dersom man ikke lenger har fond vil et fremførbart

underskudd medføre at fremtidige gebyrer må økes i perioden. Tabellen under viser status og utvikling av på selvkostfondene i perioden.

Figur 4 VARF- området. Estimert fondsutvikling - totalt og fordelt på de enkelte gebyrområdene i perioden 2020 - 2024. Tall i 1 000 kroner

Merknad:

I 2020 har vi et forholdsvis stort fond på Renovasjonsområde, som skyldes refusjoner og faseforskyvninger av tiltak mellom år, fra RIG. Når planlagte og budsjetterte tiltak til RIG blir utført, vil renovasjonsfondet bli tilsvarende redusert og nullet ut. Vann- og avløps områdene viser i dag "negative fond". Dvs at gebyrinntektene har vært lavere enn våre kostnader. Dersom våre beregnede gebyrer blir vedtatt i høst, vil disse negative fondene elimineres i 2023/2024 for hhv. vann og avløp.

Tabell 10 Gjeld VARF-området, restverdi per 31.12.2019. Tall i 1 000 kroner

Vann	Ubehandla vann	Avløp	Slam	Renova-sjon	Feiing	Sum VARF	Sum Kommunen
574 116	5 792	689 310	1 439	14 677	1 347	1 286 681	4 490 440

Tabell 11 VARF-området - Prosentvis andel av kommunens totale gjeld, pr år

2014	2015	2016	2017	2018	2019
24,5	25,06	27,01	28,18	27,81	28,65

Merknad: Tall for 2019 viser at VARF sin prosentvise andel av kommunens totale gjeld har økt med 0,84 % fra år 2018.

Plan - byggesak og oppmålingsgebyrer

Tabell 12 Gebyr for utvalgte plan-, byggesaks- og oppmålingsaker i perioden 2018 - 2021. Tall i kroner

Kategori	2018	2019	2020	2021
Plan, Saksbehandlingsgebyr, privat reguleringsplan, boligformål, jf PBL-08 § 33-1 (Fast gebyr) 1)	72 000	74 000	76 500	76 500
Byggesak, Saksbehandlingsgebyr, oppføring av enebolig, jf PBL-08 § 20-1a 2)	21 000	22 000	24 800	25 400
Oppmåling, Standardgebyr for areal tilsvarende boligtomt 750 m ² 3)	24 000	24 700	25 500	26 800

Merknad: Det er gjort et utvalg av gebyrer. Det vises ellers til full prislister i egen sak til politisk behandling.

- 1) a) For selvkostområdet Plan er det for 2020 en 100 % inntektsdekning og det ligger an til å sette av inntekter på fond. Gebyrene skal gjenspeile de faktiske kostnadene, og det betyr at gebyrene må justeres noe ned. Gebyrregulativet for 2021 legger derfor til grunn priser lik 2020 uten justering for lønns- og prisvekst.
b) Fast gebyr for plansak til behandling. I tillegg kommer et arealgebyr. Det innføres et maksimumstak for arealgebyr.
- 2) For Byggesak så viser vi til fjorårsgebyrer, der vi nevnte at fondet tømmes i år 2020. Det betyr at vi ligger under selvkost med en dekningsgrad på 92 %. Gebyret prisjusteres for 2021, men det må jobbes med kostnadsreduksjon og effektivisering hvis ikke gebyret skal økes ytterligere i perioden.
- 3) For Oppmåling har vi i dag kun 50 % selvkostgrad på gebyrene. Vi foreslår en gradvis økning av selvkostgraden i økonomiplanperioden Det må jobbes med både kostnadsreduksjon og effektivisering i tillegg til prisøkningen. Vi foreslår en økning på 5 % i år 2021.

14.4 Stab og støtte

Et felles mål i BDK er å levere gode, attraktive og etterspurte tjenester. Stab- og støttefunksjonene skal bistå ledere og medarbeidere i arbeidet med forbedring, utvikling og digitalisering, samt økonomi og HR-oppgaver. Det er innarbeidet gode rutiner og verktøy for økonomi- og HR oppgaver, og vi har til enhver tid oversikt over den totale økonomiske situasjonen i BDK.

Det skal legges til rette for at alle innbyggere, næringsdrivende og frivillige organisasjoner som har evne til det, kommuniserer digitalt med BDK. Digital kommunikasjon og samhandling er satsingsområder både på tvers i egen organisasjon og utad mot publikum og samarbeidspartnere.

14.4.1 Kjerneoppgaver

- Budsjettering, regnskapskontroll, økonomirapportering og fakturering
- Lønn og personalforvaltning
- Forvaltning av kommunale gebyrer
- Forbedring-, utvikling- og digitaliseringsarbeid
- Koordinere og sikre prosessene i det rullerende plan, styring og rapporteringssystemet

14.4.2 utfordringer

- Behov for ny kompetanse hos de ansattes ved stadig nye digitale verktøy

14.5 By- og stedsutvikling

14.5.1 Felles for fagområdet

By- og stedsutvikling har et spesielt ansvar for å følge opp to av satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel:

- By- og næringsutvikling i et regionalt perspektiv
- Miljø og bærekraft

En viktig felles oppgave er å være pådriver for by- og stedsutvikling gjennom samarbeid, medvirkning og rådgivning av eksterne for å:

- Utvikle mål og strategier for regionen og kommunen
- Utarbeide arealplaner på regionalt- og kommunalt nivå
- Planlegge utviklingsprosjekter
- Forvalte og utvikle landbruksområder og friluftsliv

Felles mål og ambisjoner er å

- Skien tar rollen som regionhovedstad
- Være sentrum for regionen innen våre fag
- Være nyskapende
- Være pådriver for by- og stedsutvikling
- Være åpen og inkluderende i dialog med innbyggere og næringsliv
- Prioritere miljø og bærekraft i arbeidet
- Forbedringer på tvers av enhetene skal gi økt effektivitet
- Kommunikasjon - fortelle om arbeidet vårt til innbyggere og media

Universell utforming er en viktig premiss i arbeidet for by- og stedsutvikling. Fagavdelingen har et ansvar for å koordinere arbeidet i kommunen og skal lede nettverket på tvers av fag og kommunalområder. Det er viktig å få nettverket til å fungere.

Handlingsprogram 2021-2024

14.5.1.1 utfordringer

Flere viktige og store prosjekter er i gang og planlegges i Skien. Det bygger opp under rollen som regionhovedstad i Vestfold og Telemark. Satsingene må synliggjøres og løftes som felles ambisjoner for regionen. De ny ambisjonene må innarbeides ved rullering av disse planene:

- Areal og transport plan for Grenland (regionalt nivå)
- Kommuneplanens arealdel (næringsarealer og infrastruktur)
- Kommunedelplan for sentrum (fortettings-potensiale, gatebruksplan, byggehøyder og bevaring)
- Skien 2020 – samarbeid for å gjennomføre nye tiltak i sentrum

Arbeidet med de overordnede planene vil kreve mye kapasitet fra fagavdelingen. Det er ikke mulig å gjennomføre alle prosessene samtidig. Det vil derfor gå på bekostning av gjennomføringen i allerede prioriterte prosjekter. Dette vil bli konkretisert i Virksomhetsplanen.

14.5.2 Byutvikling

14.5.2.1 Kjerneoppgaver

- By- og samfunnsutvikling,
- Areal- og transportplanlegging,
- Kommunikasjon og markedsføring
- Klima og miljø

I alle oppgaver legger vi vekt på klima og miljø, og samarbeid og medvirkning, både med eksterne aktører og internt i kommunen.

14.5.2.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Byutvikling gjennomfører ulike prosjekter og overordnede planer.

Prosjekter:

- Bypakke Grenland og belønningsordningen.
- Skien 2020

Overordnede planer:

- Deltar i regionale planarbeider med rullering av Areal og transportplan for Grenland.
- Rullering av kommunedelplan for sentrum
- Rullering av handlingsprogram for klima og energi
- Handlingsprogram for Skien sentrum – Skien 2020 / Regionhovedstad

Utfordringer

- Vi er avhengig av å ha nok personressurser til både å gjennomføre prosjekter og til å utføre de store planoppgavene fremover
- Økt aktivitetsnivå i sentrum – økt behov for koordinering og samarbeid med private aktører
- Planlegge for tilstrekkelig antall attraktive næringsarealer
- Fremdrift av den regionale infrastrukturen som E18, Rv 36 og jernbane. Det er utfordrende når Skien kommune er avhengig av infrastruktureier for å få fremdrift
- Samhandlingen internt for å gjennomføre flere prosjekter til riktig kvalitet, tid og pris
- Kommunikasjon – fortelle om det vi gjør i enda større grad

14.5.2.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Veksten i persontransporten skjer med kollektivtransport, sykkel og gange
- Flere bor, jobber og besøker sentrum*
- Fremme bærekraftig utvikling og bidra til reduksjon av klimagassutslipp

*Målet for sentrum om beboere, arbeidsplasser og besøk vil revideres i handlingsplanperioden og justeres etter ny samfunnsplan og ny Skien 2020.

14.5.2.4 Nøkkeltall

0-økning i personbiltrafikk

Ett av målene i Bypakke Grenland er at veksten i persontransporten skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Målsettingen blir fulgt opp ved å telle antall personbiler som passerer 30 tellepunkter i byområdet. Næringstransport og gjennomgangstrafikk er unntatt nullvekstmålet.

Figur 5 Søylene viser personbiltrafikk målt i tellepunktene i de tre årene etter innføring av antennepunktene

Grenland tilfredsstiller kravet til nullvekst for persontransport med bil. Trafikken i Grenland har

steget med 0,8% fra 2018. Sammenlignet med 2016, som er året som er lagt til grunn i belønningsavtalen, er trafikken i 2019 3,5 prosent lavere. Målinger i 2020 påvirkes av covid 19.

Passasjervekst på Vestfoldbanen

Etter åpning av Eidangerparsellen har antall reiser til/fra Skien stasjon økt med 86 prosent, sammenliknet med året før. I snitt per måned utgjør dette 8300 flere reiser.

I perioden november 2019 – januar 2020 økte antall togreiser med 16 prosent.

Tall for sentrum

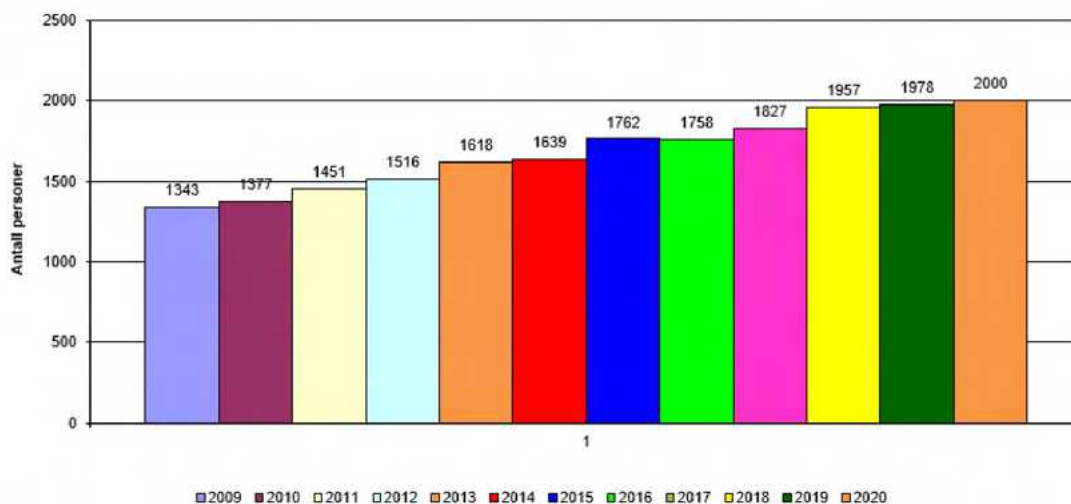
Det måles på flere nøkkeltall i sentrum:

- Antall beboere
- Antall arbeidsplasser
- Flere som bruker byrom i sentrum

Befolkningsutvikling i sentrum siste fem år:

Kommunen	Sentrum
0,4 % i gjennomsnitt pr år	2,6 % i gjennomsnitt pr år

Befolkningsveksten i sentrum er 6 ganger større enn i resten av kommunen.

Figur 6 Befolkningsveksten i sentrum fra januar 2009 til januar 2020

Utviklingen i antall som bor i Skien sentrum fra januar 2009 til januar 2010 har antallet økt med 657 personer. Det er et stykke unna målet, men det går i riktig retning.

14.5.2.5 Økonomi

Byutvikling har mange prosjekter under arbeid og flere skal igangsettes. Intern kapasitet utgjør en kritisk flaskehals. Forbedringsarbeidet er derfor effektivisering knyttet til prosjektstyring. Muligheter for reduksjon i budsjettet er prosjektmidler eller årsverk. Begge deler vil virke inn på gjennomføringsevne.

Til infrastrukturtiltak blir det tilført store økonomiske midler gjennom Bypakke Grenland. Skien kommune bidrar med en årlig egenandel. Fireårig avtale om belønningsmidler gir også midler til investering. Gjeldende avtale går ut i 2020. Det må søkes om forlengelse av belønningsmiddelavtalen eller staten må invitere Grenland til forhandling av byvekstavtale.

14.5.3 Plan

14.5.3.1 Kjerneoppgaver

- Iverksette kommunens vedtatte strategier og arealpolitiske føringer i arealplanleggingen
- Rullere kommuneplanens arealdel
- Delta i planprosesser og prosjekter som ledes av andre fagenheter
- Koordinere arbeidet med klimatilpasning i BDK
- Veiledning, dialog og saksbehandling i arealplanprosesser i tråd med plan- og bygningsloven

14.5.3.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Enheten har innarbeidet gode rutiner og verktøy for plansaksbehandling og ligger godt an når det gjelder saksbehandlingstid. Saksmengden håndteres med dagens personell. Ved eventuelt økt fravær kan ressurser ved Byutvikling benyttes som “back up”.
- Rullering av kommuneplanens arealdel er en ny kjerneoppgave og prosjektleder for denne oppgaven er ansatt. Det legges til rette for at planarbeidet involverer ansattressurser ved enheten samtidig som plansaksbehandling håndteres fortløpende.

Utfordringer

- Det er krevende å sikre at de strategiske føringene fra kommuneplanens samfunnsdel og arealdel følges opp fra overordna planlegging via detaljplanlegging og byggesak til gjennomføring ved byggeprosjekter
- Det er behov for å videreutvikle arenaer og rutiner for samhandling internt innenfor fagområde by- og stedsutvikling når det gjelder kvalitetssikring av reguleringsplaner og bestemmelser
- Klimaendringer. Behov for å innarbeide løsninger for klimatilpasning, mer miljøvennlig materialbruk og effektiv utnyttelse av arealer. Følges opp gjennom plangrep og tydelige reguleringsbestemmelser. Dette krever god koordinering i plan- og byggesaker og felles standard og praksis for drift, plan og byggesak
- Å utnytte overordna planer som verktøy for å få et større mangfold av boligtyper og særlig boliger for barnefamilier i sentrum. Følges opp ved rullering av kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for sentrum
- Sikre tilstrekkelig medvirkning i planprosessene i lys av Covid 19 pandemien.
- Det å møte overordna ambisjoner om å være nyskapende og ta en sentral rolle som regionhovedstad betyr at enheten kontinuerlig må jobbe med nytenkning og kompetanseutvikling

14.5.3.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Oppnå god brukertilfredshet gjennom plandialog og effektiv saksbehandling.
- Utvikle plandialogen og arenaer for samhandling internt og eksternt
- Utarbeide kunnskapsgrunnlag og legge til rette for en bred og involverende planprosess ved rullering av arealdelen i kommuneplanen
- Å være robuste til å møte fremtidige klimaendringer gjennom:
 - Aktivt tilegne seg kunnskap for å få planer tilpasset et endret klima
 - Sikre overvannshåndtering i overordnede arealplaner
 - Utarbeide retningslinjer for overvannshåndtering i plan- og byggesaker (blå-grønne løsninger)
- Øke kompetansen for innarbeidelse av energiomlegging og energiforsyning i kommunal planlegging
- Videreutvikle kompetanse innen klima og miljø, planprosesser og medvirkning slik at Skien kan ta en ledende rolle innen planfag i regionen

Handlingsprogram 2021-2024

14.5.3.4 Nøkkeltall

Tabell 13 Kilde: SSB, KOSTRA – Konsern, årsrapport Skien kommune

Nøkkeltall fra Kostra/SSB	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Prioritet				
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger	168	144	142	267
Produktivitet				
Private reg. planer – fra innsendt planmateriale til offentlig ettersyn – Uker (maks. 12 uker)	8,3	7,8	19,2	-
Saksbehandlingsmengde				
Private reguleringsplaner – antall utlagt til offentlig ettersyn	6	10	9	
Private reguleringsplaner – antall vedtatt i bystyret	5	9	9	

Merknader: Tallene viser at Skien ligger klart under Kommunegruppe 13 når det gjelder netto driftsutgifter til «plansaksbehandling» pr. innbygger. For de andre nøkkeltallene mangler tall fra kommunegruppe 13. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for 2019 er høyere enn 12 uker som er satt etter loven. Dette skyldes at én av 9 reguleringsplaner tok vesentlig lenger tid enn normalt. De øvrige 8 plansakene er behandlet innenfor frist. Planenheten anses derfor å ligge godt an når det gjelder saksbehandlingstid.

Antall saker varierer en god del fra år til år, men det gjør også størrelsen på sakene. I tillegg til de private planene kommer områdereguleringer og offentlige reguleringsplaner.

14.5.3.5 Økonomi

Tjenester for plansaksbehandling er selvkostfinansiert gjennom gebyrinntekter. Prognoser så langt for 2020 viser at tjenesten har 100% inntektsdekning og at et overskudd settes på selvkostfond. Plansaksgebyrene må i handlingsplanperioden justeres slik at det er samsvar mellom det det koster å produsere tjenestene og inntekter. Det kan bety en nedjustering av gebyrer. Det er opprettet selvkostfond fra tidligere års overskudd, som skal dekke evt. framtidige underskudd i selvkostregnskapet.

14.5.4 Byggesak

14.5.4.1 Kjerneoppgaver

- Samarbeide med utbygger og berørte parter
- Behandle bygge-, dele- og dispensasjonssaker
- Bedre byggkvalitet og prosjekter gjennom tilsyn
- Takserer og beregne eiendomsskatt
- Bedre miljø og klima i byggesaker
- Sikre universell utforming i byggesaker

14.5.4.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Enheten har en svært betydelig saksmengde, men holder frister
- Normal bemanning på eiendomsskatt, økt fokus på inntekter. Prosjektet med full taksering og revidering er gjennomført.

Handlingsprogram 2021-2024

- E-byggesak er i forhold til plan. Leverandør valg høsten 2020. Innføring av system i første kommune startes ca. 01.1.2021.
- Gode tilbakemeldinger fra kundeundersøkelser
- Tilsynskontoret for Grenland har fått på plass nytt mandat og tettere styring
- Prosjekt med ulovlighetssaker generert av takseringsprosjektet og opphenting av etterslep er i gang og vil også løpe våren 2021
- Samarbeid med plan for å kunne minske antall dispensasjoner

Utfordringer:

- P360 og digitale systemer har et klart forbedringspotensial og påvirker kapasitet
- Være mer synlig for å holde kontakten med brukere

14.5.4.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Innføre E-byggesak i saksbehandlingen
- Ferdigstille digitalisering av byggarkivet
- Operativt og godt fungerende Tilsynskontor
- Utvidet samarbeidet på alle nivå med nabokommuner
- Vedlikeholde og utvikle god kundetilfredshet

14.5.4.4 Nøkkeltall

Tabell 14 Utvalgte nøkkeltall. Kilde: SSB, KOSTRA – Konsern, årsrapport Skien kommune

Nøkkeltall	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Produktivitet				
Søknadspliktige tiltak - §20-3 (maks 12 uker) Uker	3,4	5,1	4,0	6,0
Enkle tiltak - §20-2 (maks 3 uker) uker	1,6	2,8	2,1	2,7
Andre				
Antall søknadspliktige tiltak - §20-3	359	276	304	-
Antall enkle tiltak §20-2	173	175	180	-
Antall dispensasjoner	76	54	64	-

Merknad: Nøkkeltallene viser at Skien kommune ligger godt under den gjennomsnittlige saksbehandlingstid i Kostragruppe 13. Det fremstår som oppmuntrende for videre effektivisering.

Ikke tilgjengelige relevante tall fra Kgr. 13 under «Andre»

14.5.4.5 Økonomi

Byggesaksgebyrene omfattes av selvkost. Gebyrene videreføres og prisjusteres.

14.5.5 Landbruk og geodata

14.5.5.1 Kjerneoppgaver

- Forvalte landbrukets tilskuddsordninger
- Forvalte landbrukets særlover
- Forvalte matrikkellovens bestemmelser
- Ta hånd om og utvikle kommunalt kartverk
- Gjennomføre GIS- og 3-dimensjonale analyser

Handlingsprogram 2021-2024

- Legge til rette for friluftsliv
- Bærekraftig forvaltning av vilt- og fiskeressurser

14.5.5.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Forvaltning av landbrukets tilskuddsordninger skjer i nært samarbeid med Fylkesmannen, og viser gode resultater.
- Forvaltning av landbrukets særlover skjer fortløpende, og innenfor gjeldende frister.
- Oppmålingsavdelingen har hatt lavere bemanning enn normalt i 2020, men antall saker hvor gjeldende frister ikke er holdt er få. Medarbeider med permisjon kommer tilbake vinteren 2021.
- Det kommunale kartverket har hatt noen utfordringer i 2020, bl.a. som følge av regionreformen. Kartavdelingen har også en ledig stilling siste halvår 2020. Kartløsningen vurderes på nytt når e-byggesak er valgt.
- Etterspurte GIS-analyser er utført, men kapasiteten må økes i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel.
- Friluftsrådet har hatt stor aktivitet og levert gode resultater.

Utfordringer

- Kapasitet i enheten kan gjøre det utfordrende å overholde frister, spesielt på landbrukskontoret og oppmåling.
- Kartløsningen fungerer teknisk ikke optimalt, men utvikles mot en bedre løsning
- Behovet for GIS-analyser vil øke ved rullering av arealdelen. 3D-analyser vil bli mye mer vanlig framover, og krever økt kompetanse
- Kommunen må kunne ta imot og håndtere digitale romlige planer (3D)

14.5.5.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Godt fungerende landbruksforvaltning
- Effektive tiltak for klima og miljø i landbruket
- Oppfylle politisk vedtatt 0-visjon for nedbygging av matjord
- Korrekt og effektiv eiendomslandmåling
- Økt kvalitet på opplysningene i matrikkelen (eiendomsopplysninger)
- Leverer gode kart og karttjenester
- Nyttige og korrekte GIS-analyser og 3D-analyser
- Flere tiltak som legger til rette for friluftsliv, særlig nærfriluftsliv

14.5.5.4 Nøkkeltall

Tabell 15 Utvalgte nøkkeltall. Kilde: SSB, KOSTRA–Konsern

Nøkkeltall for	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Prioritering				
Nto driftsutgifter til kart og oppmåling. Per innbygger	92	108	99	95
Nto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling. Tall i 1000 kroner	4 189	3 771	4 179	-
Produktivitet				
Brto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger	174	196	180	198

Merknad: Inntektene på oppmåling varierer og påvirkes av byggeaktiviteten i markedet. Inntektene avhenger også av type oppdrag, enkelttomter eller samlet oppmåling av mange tomter i et felt.

Tabell 16 Utvalgte nøkkeltall, antall dekar. Kilde: SSB, KOSTRA–Konsern

Nøkkeltall fra Kostra/SSB	2016	2017	2018	2019
I alt	34	15,6	17,9	111,5
Dyrka jord	20	3,4	1,9	81,1
Dyrkbar jord	14	12,2	16	30,4

Merknad: Tabell – omdisponering av jord til andre formål enn landbruk i antall dekar. Det relativt store arealet omdisponert jord gjelder områder som er omregulert, eller har ligget i kommuneplanens arealdel til annet formål enn landbruk

14.5.5.5 Økonomi

Landbruk og geodata arbeider løpende med forbedringstiltak, og har i 2019 avgitt en stilling til digitaliserings- og forbedringsarbeid for hele BDK. Etter planen går denne stillingshjemmelen tilbake til geodata i 2021. En av landmålerne har hatt permisjon i 2020, men vi har hatt en vikar inne i omtrent 4 måneder. Permisjonen avsluttes tidlig i 2021.

14.6 Kultur

14.6.1 Felles for fagområdet

Kultur har et spesielt ansvar for å følge opp to av satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel:

- Det gode livsløpet med spesielt fokus på barn og unges oppvekstvilkår
- By- og næringsutvikling i et regionalt perspektiv

Miljø og bærekraft

FNs bærekraftsmål, særlig med hoveddimensjonen *sosial bærekraft*, ligger til grunn for arbeidet på kultur- og idrettsfeltet.

Tiltak og tjenester bygger opp under formål og verdier i Kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet 2020-2029. Planens overordnede målsetning er:

o Skien er en åpen, raus og ledende kultur- og idrettshovedstad i den nye regionen Vestfold og Telemark.

Dette målet nås ved å:

- skape et «vi» gjennom å sikre et relevant, engasjerende og mangfoldig kulturliv for alle
- videreutvikle Skiens Ibsen-satsing fram mot det nasjonale jubileet i 2028

Handlingsprogram 2021-2024

- gi idrettsfeltet i Skien gode rammevilkår
- ha gode møteplasser for kultur, idrett og friluftsliv i bydelene, spesielt for barn og unge

Utfordringer:

- I perioden skal vedtatte kommunedelplan gjøres om til handling
- Være premissleverandør for videreutvikling av Skien som regionhovedstad
- Å dreie tjenestene og tilbudene våre i takt med Skienssamfunnets behov
- Tydelig prioritering av målgrupper
- Finne gode rammer og løsninger for kultur- og idrettslivet knyttet til
- utfordringer rundt koronapandemien

14.6.2 Kulturkontoret

14.6.2.1 Kjerneoppgaver

- o Forvaltning og rådgivning av tilskuddsordninger
- o Oppfølging av kulturinstitusjoner
- o Forvaltning og oppfølging av idrettsfeltet
- o Forvaltning og oppfølging av kunst- og kulturfeltet
- o Koordinering og gjennomføring av arrangementer
- o Kulturformidling
- o Oppfølging av frivilligheten

14.6.2.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Vi jobber etter vedtatte mål og strategier og iverksetter tiltak i kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet
- Kulturkontoret har rådgivere knyttet til hele kultur- og idrettsfeltet

Utfordringer

- Tydeliggjøre prioriteringer av hvordan kultur skal inngå i synliggjøringen av Skien som kulturhovedstad i det nye fylket
- Samordnet og strategisk arbeid mot Ibsen 2028, samt avklart riktig ambisjonsnivå
- Jobbe for et mer mangfoldig kulturliv med kulturuttrykk fra hele verden
- Videreutvikle arbeidet med kulturbasert næring og kulturturisme

14.6.2.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Skien er kjent som Ibsenbyen nasjonalt og internasjonalt
- Barn og unge opplever og deltar i et mangfold av kultur- og fritidstilbud av høy kvalitet
- Det frivillige kulturlivet i Skien har gode vekstvilkår
- Skien kjenner sin historie

Handlingsprogram 2021-2024

- Skien er en attraktiv by for profesjonell kunst og kultur
- Skien er en god arena for små og store kultur- og idrettsarrangementer
- Skien er kjennetegnet av idrettsglede og fysisk aktivitet for alle

14.6.2.4 Nøkkeltall

Tabell 17 Utvalgte nøkkeltall. Kilde: SSB, KOSTRA

Nøkkeltall for	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Prioritering				
Nto. Dr.utg. Kultur- og idrettssektoren i prosent av kommunens totale utgifter	4,4	4,5	4,6	4,1
Nto. Dr.utg. Kultursektoren per innbygger i kroner, konsem 1)	2 404	2 536	2 709	2 406
Hvorav – kommunale idrettsbygg per innbygger 2)	650	623	730	594
Hvorav – idrett per innbygger	65	127	114	248
Hvorav – kultursektoren uten idrett per innbygger	1689	1786	1 865	1 564

Merknad: 1) Inkluderer eksterne tilskudd; kulturinstitusjonene, Skien fritidspark m.fl.

2) Skien har et av landets høyeste tetthet av idrettsanlegg

Nøkkeltallene viser at Skien kommune bruker midler til kultur og idrett, noe som bekrefter en kultursatsing i forhold til kommunens ønske om å være kultur- og idrettshovedstad i den nye regionen.

14.6.2.5 Økonomi

Kulturkontoret har fått økt sine tilskuddsbudsjetter med kr. 400.000,- fra 2020.

14.6.3 Kultur- og fritidstjenesten

14.6.3.1 Kjerneoppgaver

Kultur og fritid sitt samfunnsoppdrag er å bidra i kommunens folkehelsearbeid i tillegg til å effektivere lovpålagte tjenester om fritidskontaktordning for personer med vedtak.

- Vi skal skape inkluderende møteplasser i bydelene.
- Vi skal være en arena for frivilliginnsats, språk/arbeidstrening og praksisplasser/læringer.
- Vi skal samarbeide, koordinere og gjennomføre kulturarrangementer.
- Vi skal legge til rette for at alle innbyggerne i kommunen skal ha like mulighet til en aktiv fritid.
- Særlig tilrettelegge for at barn og unge skal ha gode møteplasser og mulighet til å påvirke sin fritid.
- Vi skal iverksette vedtak om fritidskontakter.

14.6.3.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Bydelshusene i Skien er arenaer for samhandling, inkludering, læring og kreativitet. Kulturkafeene er kjernen i den sosiale møteplassen og i tillegg er de viktige arenaer for frivilliginnsats og personer i språkpraksis/arbeidstrening/utdanningspraksis.

Våre tilbud er en arena for mange enkeltfrivillige og for samarbeid med lag og foreninger.

Skien kommune er plukket ut som en av 12 pilotkommunene for Fritidskortet, en ordning som skal sikre at alle barn og unge skal kunne delta på organiserte fritidsaktiviteter. Kultur og Fritid leder dette prosjektet.

Utfordringer

- Kultur og fritid skal nå ut til den delen av befolkningen som i mindre grad enn andre er aktive kulturbrukere. Vi må finne de gode og rette inkluderingsverktøyene for å få til dette.
- Behovet for tiltak for inkludering i fritidsaktiviteter er økende, særlig Fritid med bistand (FMB) og støtte fra kontingentkassa og tilbud i skolens ferier.
- Vi må tilrettelegge for at informasjonen om hva som finnes av kultur og fritidsaktiviteter i kommunene er lett tilgjengelig og universelt utformet.
- Vi skal opprettholde tilbud og arenaer til alle målgrupper på tross av koronarestriksjoner, Kultur og fritid skal særlig tilrettelegge for de som trenger møteplassene mest. Dette er ressurskrevende.

14.6.3.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Skape og videreutvikle gode møteplasser for kultur, idrett og friluftsliv i bydelene.
- Særlig legge til rette for at barn og unge har gode og inkluderende møteplasser i nærmiljøet der de bor.
- Tilrettelegge for alle barn og unges medvirkning og deltagelse.
- Stimulere til integrering og mangfold i det frivillige organisasjonslivet.
- Stimulere og bidra til nye arrangementer for målgrupper som i liten grad benytter seg av arrangementstilbudet i dag.

14.6.3.4 Nøkkeltall

Tabell 18 Tilrettelagt fritid- vedtaksbasert tjeneste

Indikator	Skien 2016	Skien 2017	Skien 2018	2019	Mål 2020
Brukere med vedtak; barn, unge og voksne 1)	266	256	233	247	220
Effektuerte individuelle vedtak; barn, unge og voksne	189	163	139	169	150
Deltagere i aktivitetsgrupper	52	58	53	44	50
FMB- inkludere i ordinære lag og foreninger	2	7	6	4	10

Merknad: Målrettet jobbing med 3 trinns modellen, individ, gruppe, fritid med bistand(FMB), er tidskrevende, men gir gode resultater

Tabell 19 Utvalgte nøkkeltall barn og unge. Kilde: SSB, KOSTRA

Nøkkeltall for	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	K gr. 13
Prioritering				
Nto. dr.utg. aktivitetstilbud barn og unge per innb. – kr.	162	190	237	200
Nto.dr.utg aktivitetstilbud barn og unge i % av kommunens totale budsjett	0,8	0,7	0,8	0,8

Merknad; Skien har over tid brukt mindre på barn og unge enn gj snitt for kgr 13. Målet til Kultur og fritid har vært å komme opp på likt nivå. Skien bruker nå mer en gj snitt kgr 13 på aktivitetstilbud til barn og unge.

14.6.4 Skien bibliotek

14.6.4.1 Kjerneoppgaver

Skien bibliotek sitt samfunnsoppdrag er regulert av «Lov om folkebibliotek» og den nasjonale bibliotekstrategien 2020-2023 har som mål at alle norske bibliotek skal øke arbeidet sitt med formidling, trekke til seg nye brukergrupper og øke utlån og besøk både i det fysiske og det digitale tilbudet.

Skien bibliotek har lokal forankring i kommuneplanens samfunnsdel og spesielt i satsingsområdet; «Det gode livsløpet med spesielt fokus på barn og unges opp vekstvilkår». Skien bibliotek er en viktig bidragsyter for å oppnå mål som

- Skien – en god oppvekstkommune for alle barn og unge
- En by preget av mangfold, åpenhet og inkludering

Skien bibliotek skal tilby kunnskap og kultur som vektlegger kvalitet, allsidighet og aktualitet og skal være en møteplass for arrangement, samtale og debatt for hele Skiens befolkning. Tilbudene skal være gratis og både fysisk og digitalt tilgjengelig.

14.6.4.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Skien bibliotek jobber etter vedtatte mål og strategier og iverksetter tiltak etter den nasjonale bibliotekstrategien 2020-2023 og etter kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet for Skien kommune 2020-2029.

Utfordringer

- Skien bibliotek står midt i et omfattende utviklingsprosjekt hvor det fremtidige målet om realisering av Ibsenbiblioteket går parallelt og integrert med å drifte og utvikle det eksisterende hovedbiblioteket og de tre filialene på Gulset, Klyve og Skien fengsel.

14.6.4.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Utvikle og realisere innhold, organisering og drift av Ibsenbiblioteket
- Tilrettelegge for barn og unges medvirkning og deltakelse
- Tilby barn og unge gode og inkluderende møteplasser i nærområdet
- Øke antall lån, antall besøk og antall samarbeid med andre

Handlingsprogram 2021-2024

14.6.4.4 Nøkkeltall

Tabell 20 Nøkkeltall. Kilde: SSB, KOSTRA – Konsern

Nøkkeltall for Skien bibliotek	Skien 2016	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Prioritering					
Nto dr.utgifter folkebibliotek per innbygger - kroner	242	258	289	318	283
Antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	2 905	2 915	3168	3213	3174
Antall fysiske besøk i biblioteket	145926	140000	150000	172682	
Antall arrangement i biblioteket	168	375	328	562	
Antall deltakere på arrangement	2363	8070	6547	10814	
Besøk i folkebibliotek per innbygger	2,7	2,6	2,7	3,1	4,8

Merknad: Tall for besøk ligger lavt i kommunegruppe 13, men 2019 viser en positiv økning.

14.6.4.5 Økonomi

Forbedringsarbeid og effektivisering i den løpende driften kan gi økt handlingsrom.

Prioriterte tiltak løses innenfor egen økonomisk ramme. Søndagsåpent bibliotek som det ble gitt en engangsbevilgning - kr 300 000 - ved oppstart i 2018 er en utfordring samt årlige driftsutgifter som følge av selvbetjente filialer på Klyve og Gulset.

14.7 Eiendom

14.7.1 Felles for fagområdet

Samfunnsoppdraget er blant annet forankret i kommuneplanens samfunnsdel og satsingsområdene; «Det gode livsløpet med spesielt fokus på barn og unges oppvekstvilkår» og «Miljø og bærekraft». Eiendom er en viktig bidragsyter for å oppnå ambisjoner som:

- Alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø
- Energibesparelser og energiomlegging i kommunale bygg i henhold til «Klima og energiplan».
- Nye prosjekter gjennomføres i henhold til «Klima og energiplan»

14.7.1.1 Samlede kjerneoppgaver

- Leverer trygge formålsbygg, med god kvalitet og omfang som gir fornøyde brukere

Handlingsprogram 2021-2024

- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens bygg- og boligmasse
- Sørge for en bygg- og boligmasse som møter behovene til brukerne gjennom kjøp, salg og omdisponering av eiendommer
- Kontinuerlig arealeffektivisering i kommunens bygg og eiendommer

14.7.1.2 Felles mål og ambisjoner

- God dialog og tett samarbeid med brukerne

14.7.1.3 Status

Det kontinuerlige forbedringsarbeidet fortsetter og metodikken tas i bruk i flere av virksomhetene. Et eksempel er implementeringen av et nytt FDV-system som skal brukes av alle enheter, og som vil gi bedre oversikt over alle kommunens bygg og boliger. Dette systemet sørger for en mer effektiv hverdag for de ansatte.

Eiendom jobber kontinuerlig med arealeffektivisering, en kjerneoppgave som vil stekke seg over flere år. Det jobbes med rutiner for anskaffelse og standarder for kommunens arealer for å oppnå målsettingen om effektive arealer og gode økonomiske løsninger.

Eiendom har ambisjoner om å oppnå energibesparelser i alle kommunale bygg. Prosjektet EPC 1 har vært meget vellykket og blir avsluttet 1. juli 2021. Prosjektet EPC 2 er igangsatt og omfatter den resterende bygningsmassen. Eiendom er en viktig bidragsyter i henhold til kommunedelplan for "Klima og energiplan". I nye bygg er det fokus på moderne og miljøvennlig styring og utstyr.

Eiendom har fire prosjektledere som mottar bestillinger fra kommunalområdene til ulike byggeprosjekter. Fra 2021 er hovedfokus bygging av Kverndalen bo- og dagsenter, samt mindre byggeprosjekter.

14.7.1.4 Nøkkeltall

Tabell 21 Nøkkeltall. Kilde: SSB, KOSTRA – Konsern

Nøkkeltall for	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Prioritet				
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	4 797	4 989	4 951	5 184
Dekningsgrad				
Areal på formålsbygg per innbygger (m2).	4,94	4,43	4,72	4,41
Samlet areal formålsbygg i kvadratmeter kommunen leier per innbygger	0,5	0,3	0,4	0,3

Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter.	45	41	31	67
Energikostnad per kvm	111	140	134	134
Utgifter til renholdsaktivitet i kommunens eiendomsforvaltning. Per kvadratmeter.	147	163	154	174
Andre indikatorer / utdypende tjenesteindikatorer				
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere. Enhet boliger.	23	23	22	18
Kommunalt eide boliger som andel av totalt antall kommunalt disponerte boliger. Prosent.	76 %	78 %	78 %	70 %

Merknader: areal på formålsbygg per innbygger har gått noe opp, som skyldes at Klosterskogen videregående skole er lagt inn i porteføljen.

14.7.1.5 Økonomi

Eiendom skal bidra med innsparing i 2021, hovedgrepet er effektivisering av arealer.

14.7.2 Boligkontoret

14.7.2.1 Kjerneoppgaver

- Fremskaffe boliger til flyktninger og andre vanskeligstilte med nøktern standard
- Drift og vedlikehold av kommunale boliger
- Oppfølging, service og kommunikasjon med leietakere og bistandspersoner
- Kjøp og salg av boliger etter behov, med fokus på å spre bosettingen.
- Fokuserer på «leie til eie», hvor leietakerne tilbys kjøp av utleieboliger og bistand til dette.

14.7.2.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Fortsette bosettingen av vanskeligstilte etter forespørsel fra Helse og Velferd og etter Bystyrets vedtak om bosetting av flyktninger
- Kjøp av boliger med nøktern standard, fortrinnsvis i områder med lav andel av kommunale boliger
- Videreføre drift og vedlikehold med fokus på effektive og økonomiske løsninger
- Fortsette med god service og oppfølging av leietakere, samt videreføre den lave responstiden ved henvendelser til Boligkontoret

Utfordringer

- Finne rett bolig til rett person

Handlingsprogram 2021-2024

- Tilpasse boligmassen i henhold til stadig varierende behov hos søkere av kommunal bolig
- Spredning av bosettingen for å unngå konsentrasjon i noen boområder
- Framskaffe tilstrekkelig egnede boliger til de som har et dokumentert behov
- Tilstrekkelig oppfølging og vedlikehold av boligene innenfor den økonomiske rammen som er tilgjengelig

14.7.2.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Redusert antall innleide boliger, og avsluttet de leieforholdene som utløper
- Redusert venteliste på boliger
- Tilpasset eksisterende boligmasse til endret behov
- Spredt bosettingen gjennom kjøp og salg av boliger i egnede områder
- Utarbeidet, i samråd med Håndverk, en komplett oversikt over utvendig vedlikeholdsbehov av kommunale boliger

14.7.3 Håndverk

14.7.3.1 Kjerneoppgaver

- Rehabilitering, ombygging og istandsetting av kommunale boliger
- Innvendig og utvendig vedlikehold av formålsbygg
- Utføre mindre ombygginger i formålsbygg
- Tilrettelegging og tilpasning for skole og barnehage (Universell Utforming)
- Faglige konsulentoppgaver for Eiendom

14.7.3.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Fortsette arbeidet med å rehabilitere og istandsette kommunale boliger så raskt som mulig, slik at ventetiden for de som skal flytte inn blir så kort som mulig
- Videreføre praktiske, varige og økonomiske løsninger innenfor fagområdene
- Ønsker å fortsatt være en serviceinnstilt bidragsyter for Eiendom og andre kommunalområder

Utfordringer

- Uforutsette hasteoppdrag kan medføre forsinkelser i planlagt drift
- Varierende og uforutsigbar arbeidsmengde vedrørende kommunale boliger
- Begrensede midler til en stor bygningsmasse med løpende behov for utvendig vedlikehold

14.7.3.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Redusert tomgangsleie
- Enklere og raskere løsninger for rehabiliteringer
- Forbedret samarbeidet med FDV og lage en felles oversikt for formålsbygg
- Utarbeidet, i samråd med Boligkontoret, en komplett oversikt over utvendig vedlikeholdsbehov av kommunale boliger

14.7.4 Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV)

14.7.4.1 Kjerneoppgaver

- Forvalte bygg og arealer
- Drifte, vedlikeholde og tilrettelegge formålsbygg, med særlig vekt på godt innemiljø, universell utforming og trygge bygg for brukerne

14.7.4.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- FDV Eiendom har gjennomgått en organisasjonsendring i 2020, og skal fortsette å optimalisere og effektivisere tjenestene i FDV.
- Fortsette kontinuerlig evaluering av prosjekteringsanvisning på nybygg og ved rehabilitering.
- Videreføre oversikten over vedlikeholdsbehov ved å jobbe med oppdatert tilstandsanalyse per bygg
- Arbeidet med å redusere energiforbruk videreføres i flere formålsbygg for å være i tråd med nasjonale føringer på miljø og klima, og kommunedelplanen for klima og energi
- Fortsette den gode forvaltningen av kommunens grunn, behandle nabovarsler, grunnnerverv og salg av grunn.

Utfordringer

- Årlig energiforbruk avhenger av klimaet noe som gjør det vanskelig å budsjettere
- Uforutsette kostnader som oppstår ved krav til universell utforming i formålsbygg, særlig i skole og barnehage. Korte gjennomføringsfrister gir økte kostnader

14.7.4.3 Mål i handlingsprogram perioden

- God service fra enheten gjennom god dialog og godt samarbeid med brukerne av våre formålsbygg
- Laget en 4 årsplan for vedlikehold av formålsbygg
- Redusert energiforbruk ved gjennomført EPC 2 prosjekt, til resterende bygningsmasse
- Kontinuerlig forbedringsarbeid for å oppnå mer hensiktsmessig- og bedre flyt i arbeidsprosesser.

14.7.4.4 Nøkkeltall

Tabell 22 Årlig innsparing i EPC - prosjektet i kwh og prosent, sammenlignet med et beregnet «før-forbruk»

EPC-prosjektet	2016	2017	2018	2019
Innsparing kwh	5 923 400	6 392 126	6 346 960	6 219 648
I % av førforbruk 2)	23,90	24,20	24,00	23,55

14.7.5 Renhold

14.7.5.1 Kjerneoppgaver

- Utføre effektivt renhold med god kvalitet i alle eide og leide bygg

14.7.5.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Implementeringen av det nye FDV-systemet bidrar til digitalisering av avdelingen
- Gått til innkjøp av 3 renholds roboter for høyere effektivitet og bedre kvalitet av tjenesten
- Viderefører det kontinuerlige arbeidet for å sikre levering av en god og effektiv tjeneste

Utfordringer

- Mange deltidsstillinger
- Kunne levere ekstra renholdstjenester utover ordinær drift
- Korona pandemien fører til omprioriteringer, ekstra renhold og endringer i planlagt renhold

14.7.5.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Levert god service gjennom et godt samarbeid med brukerne av både eide og leide bygg
- Fremtidsrettet avdeling som følger utviklingene innenfor fagfeltet
- Redusert sykefravær ved nærledelse
- Flere heltidsstillinger

14.8 Kommunalteknikk

14.8.1 Felles for fagområdet

Drifte og vedlikeholde viktige deler av kommunens infrastruktur og arealer, samt utbedring og bygging av kommunaltekniske anlegg innenfor områdene; veg, park, vannforsyning og avløp. Videre utøve en trygg forvaltning, samt yte service, faglig bistand og veiledning til interne og eksterne kunder innenfor kommunalteknikk sitt ansvarsområde.

14.8.2 Drift Veg, Park og Parkering

14.8.2.1 Kjerneoppgaver

Veg:

- Helårs drift og vedlikehold av 420 km kommunale veger, 50 km gang- og sykkelveger og 13 km fortau samt brøyting og strøing ved kommunale bygg

Park:

- Helårs drift og vedlikehold av kommunale grøntområder: parker, fotballbaner, turstier, torg, gågater, lekeplasser (ca. 200 stk.), badeplasser, friområder.
- Plenklipping ved barnehager og skoler
- Oppkjøring av skiløyper
- Drift av kommunens parkeringsordning
- Infrastrukturtiltak, trafikksikkerhets- og miljøtiltak
- Saksbehandling ifm skiltvedtak og oppsetting av skilt

14.8.2.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Høsten 2020 er det inngått nye brøytekontrakter med eksterne entreprenører. Entreprenørene skal fra i år selv holde brøyte- og strøutstyr.

Etter at vi i en periode har startet brøyting på 5 cm snøfall er vi nå tilbake til 2018-nivå der utrykning skjer på 8 cm.

Utfordringer

- Årlig økning i oppgaver. Ansvar for nye veger og grøntområder blir overført til kommunalt vedlikehold.
- Deler av maskinparken har behov for oppgradering og økte investeringer må til for en mer effektiv og sikker drift
- Utskifting av lysarmaturer i gate/veg-belysningen til LED er fortsatt en prioritert oppgave.
- Det arbeides mot fylkeskommunen med tanke på at all vegbelysning langs fylkesveger skal driftes av fylkeskommunen

Handlingsprogram 2021-2024

Prioriterte områder 2021 - 2024:

- Sentrumsvedlikehold (veg og park) – Handelstorget, Landmannstorget og bygater, i samarbeid med Skien by og gårdeiere
- Grøfting langs veg og asfaltering - redusere registrert etterslep.
- Trafikksikkerhet; herunder rydding av siktsoner, etablering av nye fartsdempere og reparasjon av vegrekkverk

14.8.2.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Attraktive rekreasjonsområder og møteplasser i hele kommunen - uavhengig av årstid
- God framkommelighet for alle brukergrupper på kommunale veger hele året
- Andelen kommunale grusveger reduseres etter utarbeidet plan
- Kommunale lekeplasser, med nye lekeapparater, opprustes i tråd med en prioritert plan
- Tiltak i Trafikksikkerhetsplanen gjennomføres i tråd med politiske vedtak.
- Håndheve kommunens parkeringsordning på en god måte.
- Utarbeide en hovedplan for veg i tråd med kommunens planstrategi.

14.8.2.4 Nøkkeltall

Tabell 23 Utvalgte nøkkeltall - Kilde: SSB, KOSTRA - konsern

Nøkkeltall for	Skien 2017	Skien 2018	Skien 2019	Kgr 13 2019
Prioritet				
Netto driftsutgifter til samferdsel i alt. Kroner pr innbygger	1 051	1 348	1434	941
Netto driftsutgifter til kommunale veger og gater. Kroner pr. innbygger	1 095	1 295	1354	1041
Produktivitet				
Netto driftsutgifter kommunale veger og gater. Kroner/kilometer	142 451	168 498	177140	193895
Brutto driftsutgifter kommunale veger og gater. Kroner/kilometer	154 823	182 045	190160	222302
Kvalitet				
Andel kommunale veger og gater uten fast dekke. Prosent av totalt antall kilometer	21	19	16,7	12,8

Merknad: Skien kommune har lavere utgifter til drift av kommunale veger enn kommunegruppe 13 regnet i kroner/km, men bruker mer kroner per innbygger enn det kommunegruppe 13 gjør.

14.8.3 Drift Vannforsyning

14.8.3.1 Kjerneoppgaver

- Sikker vannforsyning, uten avbrudd og med trygg kvalitet, til innbyggere og næringsliv
- Forebygge vannlekkasjer gjennom aktiv lekkasje kontroll.
- Sikre vannforsyningen ved å ha godkjente reservevannkilder med tilknytning til nabokommunene, Porsgrunn, Bamble og Nome.
- Overvåke råvannskvaliteten i vannkildene, hovedvannkilde og reservevannskilder.

Handlingsprogram 2021-2024

- Hurtig etablering av nødvannsforsyning ved avbrudd i vannforsyningen som skyldes vannlekkasjer, planlagte avstengninger eller ved dårlig/usikker vannkvalitet.
- Fokus på beredskap, sikkerhet og miljø.
- Ivareta sikkerheten ved kommunale dammer.

14.8.3.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Sammenkobling av vannverkene i Porsgrunn og Skien er under arbeid. Ferdigstilling av dette anlegget vil medføre at Ulvsvann kan nedlegges som reservevannkilde (ferdig 2021).

Utfordringer

- Vi trenger å bedre kapasiteten øst/vest i Kjorbekk-området for å sikre redundans i vannforsyningen.
- Vi må bedre overføringskapasiteten og sikkerheten i vannforsyningen mellom Steinsvika og Tangeråsen.

14.8.3.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Vi skal redusere lekkasjetapet. Vi har 35% lekkasjer i dag, og har som mål å komme ned på 25% ilt perioden
- En god del av våre hovedvannledninger er av asbest-sement. Ledningene er av god kvalitet, men konsekvensen av brudd er stor. En dublering av slike ledninger, for å redusere konsekvens er under planlegging.
 - Ila perioden må det legges ny vannledning mellom Tangeråsen og Farbukta
- Det er bare én pumpeledning mellom vannverket i Steinsvika og høydebassenget i Tangeråsen. Ila denne perioden må det planlegges en ny pumpeledning. Konsekvensen av brudd er stor.

14.8.3.4 Nøkkeltall

KOMMUNENS VANNFORSYNINGSTJENESTE	2017	2018	2019	2020	Mål 2024
Antall personer tilknyttet vannforsyningen ¹⁾	54510	54645	54942	55000	55000
Hygienisk betryggende drikkevann ³⁾	God	God	God	God	God
Bruksmessig vannkvalitet ⁴⁾	God	God	God	God	God
Leveringsstabilitet ⁵⁾	God	God	God	God	God
Alternativ forsyning ⁶⁾	Dårlig	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	God
Ledningsnettets funksjon ⁷⁾	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull	Mangelfull
Ledningsfornyelse i snitt siste tre år	0,86 %	1,00 %	1,20 %	> 1,0 %	> 1,0 %

14.8.4 Drift Avløp

14.8.4.1 Kjerneoppgaver

- Drifte og vedlikeholde kommunens avløpsrenseanlegg på Elstrøm i henhold til gjeldende renskrav

Handlingsprogram 2021-2024

- Tilknytte husstander til godkjent utslipp
- Sikre god kvalitet og bruk av avløpslam produsert av kommunens avløpsanlegg.
- Drifte og vedlikeholde kommunens 75 avløpspumpestasjoner
- Drifte og vedlikeholde kommunens avløpsledningsnett
- Tømme private avløpsanlegg.

14.8.4.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Elstrøm renseanlegg oppfylder fylkesmannens utslippskrav på fosfor, og produserer slam i kvalitetsklasse som leveres til landbruket.

Enheten sikrer kontinuerlig drift på kommunens avløpspumpestasjoner og arbeider for å redusere overvann inn til dem for å hindre overløp.

Separere/ reparere det kommunale ledningsnettet for å:

- Forbedre vannkvalitet i vassdrag
- Forebygge antall tilbakeslag i kjellere
- Redusere tilførselen av overvann til renseanleggene

Utfordringer

Avløpsenheten har følgende utfordringer:

- kommunens fellessystem fører overvann til renseanlegg og avløpsvann til resipient ved mye nedbør. Risiko for tilbakeslag vil være tilstede så lenge overvann føres sammen med spillvann.

14.8.4.3 Mål i handlingsprogramperioden

Avløpsenheten har følgende mål i perioden 2021-2024:

- Overholde fylkesmannens krav om rensegrad på avløpsrenseanlegget
- Overholde fastsatte kvalitetskrav til produsert slam
- Kontinuerlig drift på kommunens avløpspumpestasjoner
- Øke tilknytningen av boliger med utslipp til vassdrag
- Separere/ reparere det kommunale ledningsnettet for å:
 - Forbedre vannkvalitet i vassdrag
 - Forebygge antall tilbakeslag i kjellere
 - Redusere tilførselen av overvann til renseanleggene

14.8.5 Prosjekt og anlegg

14.8.5.1 Kjerneoppgaver

- Programmere og gjennomføre investeringer innenfor vann og avløp
- Gjennomføre investeringer for øvrige kommunaltekniske områder etter avtale med prosjekteier (Veg, trafikksikkerhet, Bypakke Grenland (inkl. belønningsmidler), rassikring og andre)
- Delta i samarbeidsprosjekter og koordineringsorganer internt i kommunen og eksternt

Handlingsprogram 2021-2024

- Delta i kommunens beredskapsordninger etter behov, primært knyttet til vaktordning, vinterdrift, utfordrende vær- og flomsituasjoner og andre akutte hendelser.
- Innenfor vann og avløp har enheten dessuten, i tett samarbeid med driftsenhetene for vann og avløp, ansvaret for å fremskaffe tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for prioritering av tiltak innenfor vedtatte økonomiske rammer

14.8.5.2 Analyse - status og utfordringer

Status

Investerings-budsjettet er ca. kr 144 mill. til vann og avløp. I tillegg kommer øvrige kommunaltekniske investeringer initiert av andre enheter i BDK, eksklusive Eiendom (bygg). Volumet her vil variere fra år til år, spesielt avhengig av porteføljen innenfor Bypakke Grenland (inkl. belønningssmidler). Grovt anslått forventes volumet å bli i størrelsesorden 10 – 50 mill. årlig fremover innenfor disse øvrige kommunaltekniske områdene.

Av det samlede investeringsvolumet produseres ca. 30 % i kommunal egenregi (3 anleggs-lag). Ca. 70 % produseres gjennom private entrepriser, åpne utlysninger eller bruk av rammeavtaler.

Utfordringer

Til grunn for identifisering og prioritering av investeringstiltak innenfor vann og avløp, ligger mål og ressursinnsats forankret i Hovedplan vannforsyning og avløp 2017 – 2036. Videre prioriteres tiltak utfra koordineringsbehov mot andre utbyggere (fellesprosjekter), som f.eks. Bypakke Grenland, Statens vegvesen, Vestfold og Telemark fylke, Bane Nor, interne og eksterne utbyggingsprosjekter.

I tillegg kan myndighetskrav (spesielt fra Fylkesmannen og Mattilsynet) samt driftshendelser utløse behov for tiltak. Alle slike prosjekter bidrar også til måloppnåelse omtalt i Hovedplanen.

Rutiner for rapportering av måloppnåelse og ressursinnsats i utførte tiltak, opp mot Hovedplanens forutsetninger, slik at man over tid har oversikt over faktisk utvikling, kan forbedres. Videre jobbes det kontinuerlig med å styrke beslutningsgrunnlaget for programmering av investeringstiltak i vann og avløp. Det legges vekt på å forsterke fokus på kost/nytteoptimalisering, dvs. at man får best mulig nytte/effekt av brukte investeringsmidler. Med nytte/effekt menes her f.eks. reduksjon av fremmedvann til avløpsrensaneanlegg, reduksjon av forurensningsutslipp til resipient, reduksjon av lekkasjetap (vann) og økt sikkerhet i vannforsyningen.

Prioritert i 2021 - 2024

- Videreutvikle og forbedre rutiner for rapportering av måloppnåelse og ressursinnsats i utførte tiltak, slik at man over tid har oversikt over faktisk utvikling i forhold til Hovedplanen (bl.a. for å avdekke behov for revisjon).
- Styrke og forbedre programmeringsgrunnlaget med fokus på kost/nytteoptimalisering, blant annet gjennom utarbeidelse av overordnede planer mellom hovedplannivå og programmeringsnivå (f.eks. sanerings/tiltaksplaner for vann- og avløpssystemet med fokus på prioritering av tiltak basert på kost/nytte parametere).

14.8.5.3 Mål i handlingsprogramperioden 2021 - 2024

- Høy kompetanse og tilstrekkelig kapasitet til å løse hovedoppgavene i henhold til vedtatte mål (jfr. Hovedplan vannforsyning og avløp 2017 – 2036) og vedtatte økonomiske rammer
- Planlagt og gjennomført prosjekter for vannforsyning, avløp, veg, Bypakke Grenland (inkl. belønningsmidler) og andre prosjekter i BDK, eksklusive Eiendom (bygg). Prosjektene skal realiseres på en kostnadseffektiv måte.
- Opprettholdt en årlig utskiftingstakt på 1 prosent av ledningsnettet både for vannforsyning og avløp
- Løst ad hoc oppdrag (akuttsituasjoner) som følge av hendelser, feil og/eller mangler som oppstår
- Bistått i kommunens beredskap overfor andre enheter på forespørsel og særlig ift utfordrende vær- og flom-situasjoner
- Ivarettatt kommunens behov for kompetanse når det gjelder rasutsatt grunn og kontakten mot eksterne parter i geotekniske spørsmål

14.8.5.4 Nøkkeltall

Tabell 24 Andel fornyet kommunalt ledningsnett og vannlekkasjer (SSB)

Formål	2017	2018	2019	Mål 2024
Vannledninger omlagt i prosent av totalen	0,92	1,13	1,44	>1,0
Spillvannsførende nett (kloakk) omlagt i prosent	0,74	0,82	1,23	>1,0

14.8.6 Forvaltning og service

14.8.6.1 Kjerneoppgaver

- Forvalte ledningskartverket, veg-database, grave- og rørleggermeldinger, spredte utslipp og følge opp utbyggingsprosjekter i privat regi
- Saksutredninger og saksframstilling – faglige og politiske saker
- Yte service, faglig bistand og veiledning til interne driftsavdelinger og eksterne kunder og innbyggerne
- Delta i samarbeidsprosjekter og koordineringsorganer internt i kommunen og eksternt.

14.8.6.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Gjennom omorganisering og styrking av staben i 2019 er enheten bedre rustet til å ta ansvar for nye og overførte arbeidsoppgaver. Spesielt for spredt utslipp, og forvaltningsoppgaver innenfor veg og gatelys. Det samsvarer med de krav og målsetninger som er satt opp i Handlingsplan og Virksomhetsplan. Prosessen fortsetter fremover

Utfordringer

- Videreføre arbeidet med å optimalisere arbeidsprosesser i egen enhet og mot andre enheter i Kommunalteknikk.
- Følge opp krav på dokumentasjon som mottas for nye vann- og avløpsanlegg. Sørge for at kvaliteten på innlevert dokumentasjon forbedres.
- Gjennomføre tilsyn med private avløpsanlegg for å hindre direkteutslipp til resipient.
- Digitalisere søknadsprosedyrer for søknad om tilknytning til kommunalt nett. Andre søknader innenfor private vann- og avløpsforhold vil også bli digitalisert.

14.8.6.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Lvert interne og eksterne tjenester til rett tid, med riktig og god kvalitet
- God kvalitet på forvaltningsoppgaver som saksutredninger og saksfremstilling

14.8.7 Tekniske fellestjenester

14.8.7.1 Kjerneoppgaver

- Drifte inne og ute lager for teknisk drift i Skien kommune
- Lager har ansvar og drifter alt utlån/utleie av arrangement utsyr til Skien kommune
- Drifte og forvalte egen eide kjøretøy/maskiner, inkl. utskifting, innleie av lastebiler/maskiner, samt leasing av biler for hele kommunen
- Drifte bilverkstedet på Rødmyr sammen med Porsgrunn kommune, inkl. vedlikehold/service av alle egen eide kjøretøy, maskiner, båt, bru og utstyr.

14.8.7.2 Analyse – status og utfordringer

Lager

Lagersystem knyttet til E-handel er ennå ikke satt i drift. Det er tekniske problemer som gjør at dette tar litt tid. GKI/lager jobber med saken.

Lagerfunksjoner på Rødmyrlia er nå på plass, men det må fortsatt driftes en god del ute-lagerfunksjoner på Geiteryggen. Det er nå flere enheter i kommunen som benytter seg av lageret på Rødmyr og Geiteryggen. Det er begrenset med personellressurser, så å operere to lokasjoner er utfordrende.

Lageret har ansvar for alt arrangementsutstyr som kommunen eier og har på Rødmyr, eksterne leietakere henter utstyr selv, mens til helkommunale arrangement (egen liste) tilbys også transport.

Maskinforvaltning

For maskinforvaltningen er den største utfordringen fremover å bytte ut kjøretøy fra diesel/bensin til EL/Biogass. Uten betydelig økte rammer til investeringer vil målet om 80 prosent EL/Biogass innen 2025 være vanskelig å oppnå.

Handlingsprogram 2021-2024

Verksted

Arbeidsmengden på verkstedet er nå stabil. Porsgrunn kjøpte tidligere mye verkstedtjenester eksternt, som nå ivaretas av verkstedet på Rødmyr. Verkstedet har også vedlikehold av kommunens eget vinterutstyr (snøploger/strøpparater etc.) og sommerutstyr (sopemaskiner/kantklippere/gressklippere etc.). Siden innleide kontraktører for vintervedlikehold selv skal holde brøyteutstyr framover, vil verkstedet få litt redusert arbeid med vintervedlikeholdsutstyr.

14.8.7.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Lager skal utvikles og levere gode tjenester til alle brukere. Lagersystem skal iverksettes og E-handel økes
- Kommunal bil- og maskinpark skal i hovedsak erstattes med EL/Biogass-kjøretøy når biler/maskiner byttes ut.
- Maskinforvaltningen skal utvikles i takt med brukernes krav og forventninger slik at det leveres riktige tjenester, til konkurransedyktige priser
- Verkstedet skal levere gode tjenester til alle brukere i Skien og Porsgrunn
- Verkstedsamarbeidet med Porsgrunn kommune i Rødmyrlia 40 utvikles videre.

14.8.7.4 Nøkkeltall

Tabell 25 Oversikt over kjøretøypark

Oversikt over kjøretøypark, Maskinforvaltningen 2020					
Kjøretøy typer (egen eide)	Totalt antall	EL-kjøretøy	Biogass	Hybrid	Bensin/diesel
Varebil/personbil	91	14	5	0	72
Lastebil – stor >7,5 t	20	0	2	0	18
Lastebil – liten <7,5 t	7	0	0	0	7
Arbeidsmaskiner	35	1	1	0	33
Sum Maskinforvaltning	153	15	8	0	130

Tabell 26 Oversikt over kjøretøypark

Oversikt over kjøretøypark, leasing biler 2020					
	Totalt antall	EL-kjøretøy	Biogass	Hybrid	Bensin/diesel
Leasing biler	188	44	5	88	51

Tabell 27 Andel el og biogass i Skien kommune

Andel EL og Biogass i Skien kommune i % (Maskinforvaltning og leasing biler)		
	Pr. august 2020	Mål 2025
Egen eide kjøretøy/maskiner (maskinfv.)	15 %	80 %
Leasing biler	26 %	80 %
Totalt Skien kommune	21 %	80 %

14.9 Brann og feievesen

14.9.1 Felles for fagområdet

Nasjonale målsetninger for arbeidet er forankret i St. Meld nr 35 (2008-2009) "Brannsikkerhet" forebygging og brannvesenets redningsoppgaver

- Færre omkomne i brann
- Unngå tap av uerstattelige kulturverdier
- Unngå branner som rammer kritiske samfunnsfunksjoner
- Styrket beredskap og håndteringsevne
- Mindre tap av materielle verdier

14.9.1.1 Egne målsetninger

- Skien brann- og feiervesen (SBFV) skal redde liv og verdier som er i akutt fare ved brann eller andre ulykkessituasjoner. Vi skal til enhver tid tilfredsstille de krav som stilles i de lover og forskrifter til vår tjeneste eller de oppgaver vi er satt til å forvalte.
- SBFV skal drive forebyggende arbeids og informasjon til at det totale skadenivået samfunnet reduseres.
- SBFV skal være et service organ for kommunen og yte bistand ved akutte behov så sant det ikke går ut over beredskapen
- SBFV skal være konkurransedyktig innenfor sine fagområder både på service og kostnader.
- SBFV skal utvikle seg i takt med teknologisk utvikling, styrke sin kompetanse, tilpasse seg utvikling i samfunnet og omstille seg for å håndtere naturskapte hendelser på grunn av klimaendringer.
- Iverksette tiltak etter funn i ny ROS analyse, forebyggende analyse og beredskapsanalyse.
- Utvikle beredskapssamarbeidet i Grenland, Vestfold og Telemark, samt økt samarbeid innen 110 Sør Øst dekningsområde.
- Bidra til effektivisering av drift og redusere driftskostnader til investering på arealer

14.9.1.2 Nøkkeltall

Tabell 28 Tall fra KOSTRA

Nøkkeltall	Enhet	Skien	Porsgrunn	Larvik	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
		2019	2019	2019	2019	2019
Brutto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (1000 kr)	1000 kr	1017*	1559	1053	1203	1292
Brutto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger, konsern (1000 kr)	1000 kr	1005*	1273	898	971	1036
Brutto driftsutgifter funksjon 338 per innbygger, konsern (1000 kr)	1000 kr	213	286	155	232	255
Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr)	kr	928*	1270	808	826	918
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger, konsern (kr)	kr	85*	131	22	65	65
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger, konsern (kr)	kr	813	1140	786	761	853
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere (årsverk)	årsverk	0,88	1,22	0,8	..	0,72
Årsverk til forebygging, funksjon 338, per 1000 innbyggere (årsverk)	årsverk	0,28	0,26	0,21	..	0,25
Årsverk til beredskap, funksjon 339, per 1000 innbyggere (årsverk)	årsverk	0,6	0,96	0,59	..	0,47
Antall bygningsbranner (antall)	antall	44	29	37	1198	2798
Antall A-objekt med tilsyn i løpet av året (antall)	antall	80	57	70	2987	8137
*Justert for kostnad Alarmsentralen 3 225 000.-						

14.9.2 Stab

14.9.2.1 Kjerneoppgaver

- Ivareta administrative fagsystemer innen økonomi, lønn og personal.
- Opprettholde og utvikle gode administrative rutiner knyttet til drift av SBFV.
- Ivareta kommunens ansvar mot Sivilforsvarsloven og interkommunale beredskapssamarbeid som IUA, flom og Skogbrannberedskap.
- Styrke kommunens evne til krisehåndtering.

14.9.2.2 Mål i handlingsprogramperioden

- Sørge for at ordningen Skogbranntropper i Telemark organiseres etter nye regler om kommunalt oppgavefelleskap.
- I samarbeid med DSB, Brannvesen i Telemark og Sivilforsvaret arbeide for å etablere en «Skogbrann-bakke modul» til EU mekanismens Voluntary pool til å støtte kommuner lokalt, regionalt, nasjonalt og ved internasjonale hendelser.
- Styrke beredskapssamarbeid med Telemark sivilforsvarsdistrikt gjennom hospitering og muligheter for kurssamarbeid
- Jobbe for at brann- og feiervesenet skal bli godt integrert i BDK og felles oppgaveløsninger

14.9.3 Beredskap

14.9.3.1 Kjerneoppgaver

- I Skien og Siljan kommuner være en slagkraftig innsatsstyrke ved brann og ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker utenfor Skien og Siljan kommuner.
- Etter anmodning være en livreddende førstehjelpsressurs til støtte for det prehospitale hjelpeapparatet.
- Bistå innbyggerne i Skien og Siljan kommuner ved andre hendelser hvor materielle verdier må vernes

14.9.3.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Kontinuerlig øvet og opprettholdt kompetanse innen brannbekjempelse, ulykkesberedskap og bruk av eget kjøretøy/materiell samt livreddende førstehjelp.
- Driftet egen bygning, egen bilpark og alt brannmateriell innenfor forsvarlig egeninnsats med kompetent personell.
- Anskaffet og implementert ny mannskapsbil med nye verktøy for brannbekjempelse
- Deltatt i arbeidet med å utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse

Utfordringer

- Ha tilgang på øvelsesarenaer som gir gode og realistiske øvelser innen brannbekjempelse.
- Til enhver tid opprettholde kompetansen som trengs for å støtte andre nødetater i deres ansvarsområde.

- Krav fra sentrale myndigheter til rapportering og øvelser som krever mer tid i forhold til andre nødetaters ansvarsområde.

14.9.3.3 Mål i handlingsprogramperioden

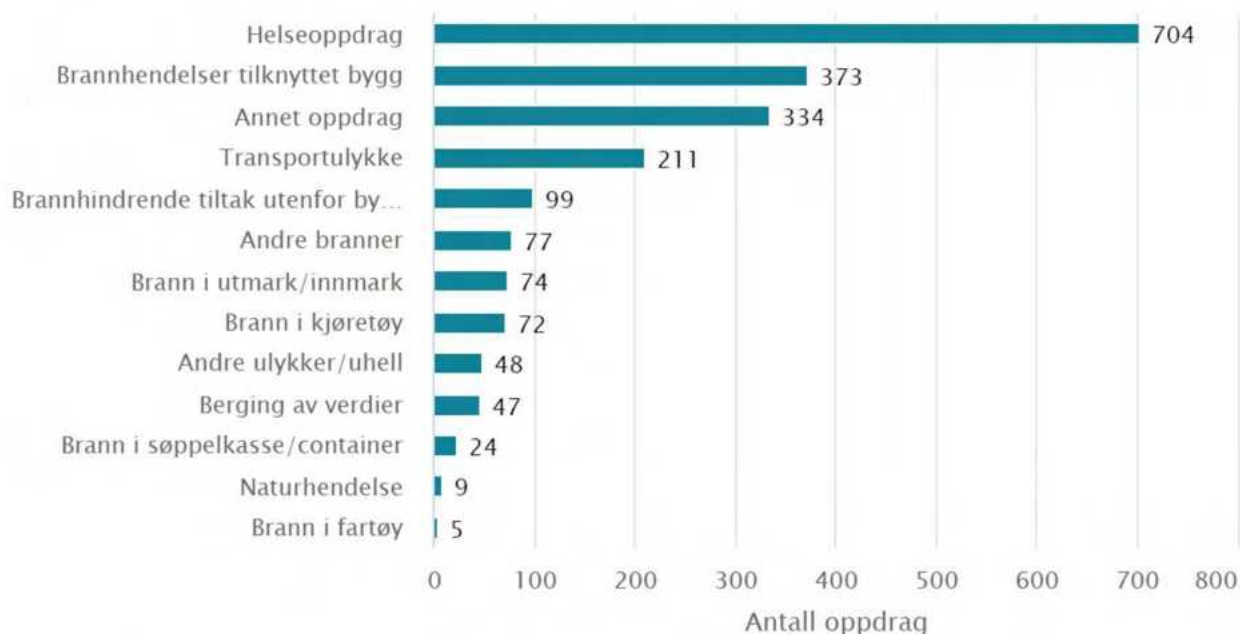
- Øvingsfelt med gass
- Ny høyberedskap og tilpasse beredskapsmateriell til endringer i samfunnet og klimastyre hendelser
- Digitalisere dokumentasjon i forhold til øvelser og drift
- Inneha en høy grad av anseelse blant innbyggerne i Skien og Siljan kommuner

14.9.3.4 Nøkkeltall

Tabell 29 Nøkkeltall - oppdrag

Fordeling av brannvesenets reelle oppdrag

Inkluderer alle brannvesenets oppdrag bortsett fra unødige og falske. Fra 1.1.2016 til dagens dato. Fordelt på kategori oppdrag.

14.9.3.5 Økonomi

I samarbeid med resten av BDK jobbe med effektivisering av tjenester og kostnader for å bidra til redusert kostnadsnivå i kommunen.

14.9.4 Forebyggende

14.9.4.1 Kjerneoppgaver

- Gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker
- Gjennomføre brannforebyggende tilsyn og andre risikoreduserende tiltak
- Saksbehandling ved søknad/melding om:
 - oppskyting, salg og oppbevaring av fyrverkeri
 - bålbrekking i tidsrom hvor dette er forbudt
 - overnatting i bygg som ikke er beregnet for slik aktivitet
 - store arrangementer mht. særskilte sikringstiltak

14.9.4.2 Analyse – status og utfordringer

Status

- Enheten har gjennomført brannforebyggende tilsyn i særskilte brannobjekt basert på risikovurdering
- Har deltatt på nasjonale informasjonskampanjer
- Behandlet bekymringsmeldinger om forhold hvor brannsikkerheten er truet
- Har gjennomført undervisning i grunnskolen, for kommunens ansatte og andre organisasjoner og virksomheter ved forespørsel
- Har bidratt til utarbeidelse av ny forskrift om delvis forbud mot bruk av fyrverkeri i Skien og forskrift om Forskrift om gebyr for behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri og gjennomføring av tilsyn.
- Anskaffet og implementert brannbamsen Bjørnis - en maskot utviklet for å kommunisere med barn og voksne om brannvern
- Kontinuerlig samarbeid med byggesaksenheten for veiledning ved prosjektering av større bygg og deltagelse ved inspeksjonstilsyn av nyoppførte bygg
- Utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse samt påbegynt forebyggendeanalyse

Utfordringer

- Finne gode, helhetlige og kostnadseffektive tiltak rettet mot den gruppen i befolkningen som har dårligst forutsetninger for å ta ansvar for seg selv og egen brannsikkerhet.
- Finne gode samarbeidsplattformer med andre enheter og aktører med hensyn til brannsikkerhet for risikogrupper (eksempelvis helse og omsorg)

14.9.4.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Utarbeide en kommunikasjonsplan for å nå frem til risikogrupper i samfunnet
- Høy kundetilfredshet ved saksbehandling, informasjonstiltak og tilsyn
- Lav saksbehandlingstid – maks 3 uker
- Tilpasse satsinger i handlingsplan etter pågående forebyggendeanalyse

Handlingsprogram 2021-2024

14.9.4.4 Nøkkeltall

Tabell 30 Utførte tilsyn i særskilte brannobjekt, Skien og Siljan

Utførte tilsyn i særskilte brannobjekt Skien og Siljan	
Totalt antall objekt ca. 740	
2016	397
2017	349
2018	322
2019	237

Merknader: Vi har registrert ca. 740 særskilte tilsynsobjekt i Skien og Siljan kommuner. Tabellen viser antall tilsyn utført de siste 4 år. Reduksjon i antall tilsyn beror først og fremst på brannvesenets nye mulighet gjennom ny forebyggendeforskrift (2016) til å utføre risikobasert tilsyn, der vi selv vurderer tilsynsfrekvens for det enkelte objekt gjennom en risikovurdering. Frigitt tid er omdisponert til andre risikoreduserende/brannforebyggende tiltak – hovedsakelig rettet mot risikoutsatte grupper.

14.9.4.5 Økonomi

Det må jobbes aktiv for å se på økt inntjening og rasjonaliserer driften etter reduserte rammer.

14.9.5 Feiing

Feiervesenets oppdrag er å levere gode brannforebyggende tjenester til befolkningen. Oppdraget skal bidra til å verne liv, helse og materielle verdier mot brann og eksplosjon.

14.9.5.1 Kjerneoppgaver

- sørge for at det ved behov blir utført feiing av røykkanaler i fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk
- sørge for at det ved behov blir ført tilsyn med fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk.
- sørge for at det blir ført tilsyn med fyringsanlegget etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til fyringsanlegget.
- gjennomføre informasjons – og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle brann og andre akutte ulykker

14.9.5.2 Analyse – status og utfordringer

Status

Feiervesenet utfører feiing og tilsyn i alle boliger med fyringsanlegg. Alle fritidsboliger er kartlagt og vil også motta disse tjenestene fra og med 2021. Det utføres kontinuerlig kartlegging og ajourføring av feieregister. Gebyr for feiertjenestene blir oppdatert etter funn på tilsyn/feiing og ved mottatte meldinger og ferdiggattester. Behandling av bekymringsmeldinger foregår i samarbeid med forebyggende enhet. Deltar i nasjonale brannforebyggende kampanjer.

Handlingsprogram 2021-2024

Utfordringer

- Fastsette ordning for feiing og tilsyn av fritidsboliger
- Opprettholde fremdrift ved opplæring av nye medarbeidere på Norges brannskole
- Eiere av byggverk som ikke møter til avtaler
- Rekruttere og bemanne kvalifiserte arbeidstakere

14.9.5.3 Mål i handlingsprogramperioden

- Digital samhandling med innbyggerne
- Færre branner og utrykninger som følge av brann i skorstein
- Endre organisering - biler /verktøy/rutiner med fokus på høyere kvalitet, samt etablere feiing som egen enhet i BDK.
- Øke treffprosent ved tilsyn og feiing
- Utarbeide egne informasjonskampanjer tilpasset lokale forhold og risikovurderinger
- Delta i nasjonale informasjonskampanjer rettet mot boligeiere
- Arbeide med opplæring og heve kompetansen
- Utarbeide forskrift for feiing og tilsyn

14.9.5.4 Nøkkeltall

Tabell 31 Utført feiing og tilsyn 2016 - 2019

År	Feiing			Tilsyn		
	Varslet	Utført	Utført i %	Varslet	Utført	Utført i %
2016	8559	6226	72,7	5279	3817	72,3
2017	9608	7065	73,5	3994	3046	76,3
2018	8634	6050	70,1	4436	3157	71,2
2019	9708	7640	78,7	4189	3294	78,6

14.9.5.5 ØkOnomi

Det skal jobbes aktivt med organisering og drift av tjenesten for å unngå økt avgiftsnivå på tjenestene.

14.10 Tilskudd BDK

Tabell 32 Tilskudd, priser og stipend, tall i kroner

Ansvar	Søkbare tilskuddsordninger – kultur	Bud - 2020	Bud - 2021
72401	Kulturarrangementer	450 000	460 000
72401	Kulturprosjekter	100 000	102 000
72420	Kommunale anleggsmidler idrett	1 500 000	1 535 000
72401	Drift barne- og ungdomsorganisasjoner	100 000	102 000
72401	Barne- og ungdomsteater	70 000	71 000
72401	Tilskudd -ungdomstiltak (via Skien Ungdomsråd)	100 000	102 000
72340	Herkules idrettsf. - tilrettelagt fot- og håndball	70 000	71 000
72401	Faste arrangører (ikke enkeltarrangementer)	650 000	665 000
72401	Organisasjonsdrevne grendehus	100 000	102 000
72420	Aktivitetmidler idrett	200 000	204 000
72401	Nasjonale arrangementer	250 000	255 000
72401	Åpen pott	100 000	102 000
72350	Kontingentkasse	400 000	409 000
72401	VARF tilskudd til lag og foreninger 1)	1 840 000	1 883 000
Ansvar	Priser og stipendier		
72404	Ibsenprisen	150 000	150 000
72404	Ibsen Awards, kommunale midler	886 830	907 000
72402	Diverse priser; kunst, idrett, byggeskikk	280 000	286 000
Ansvar	Andre tilskudd		
71000	E18 Haukelivegen AS	39 000	39 000
72401	Skiens Kunstforening	557 000	570 000
72401	Telemark kunstnersenter	506 000	517 000
72401	Telemark symfoniorkester	251 000	256 000
72401	Arbeiderbevegelsens arkiv	55 000	56 000
72401	Folkets hus Skotfoss	20 000	20 000
74100	Løypepreparering Svanstul 2)	580 000	
73310	Mersmak AS 3)	1 200 000	1 200 000
73310	Skien Dalen Skipsselskap AS	200 000	200 000

Ansvar	Søkbare tilskuddsordninger – kultur	Bud - 2020	Bud - 2021
71000	Gea Norvegica Geopark IKS	430 000	439 000
73310	Grenland næringsforening 4)	75 000	75 000
73310	Telemarkskanalen som regionalpark 5)	491 000	503 000
73310	Skien By	444 000	455 000

Merknad

- 1) VARF tilskudd lag og foreninger vil bli overført fra sentraladministrasjonen til BDK i 2020.
- 2) Løypepreparering Svanstul – det forhandles nå om ny avtale i høst, vi har ikke tall for 2021 ennå.
- 3) Mersmak har vedtatt bevilgning kun fram til og med år 2021 (F-sak 87/18).
- 4) Lagt inn ny i lista, avtale fra 2020 med fast varig beløp i økonomiplanperioden.
- 5) Har vært avvik budsjett/regnskap ift konsumprisindeksen og vår deflator 2020. Vi har korrigert beløp slik at konsumprisindeksen nå er iht avtalen.

15 VEDLEGG

15.1 Hovedoversikt drift

Bevilingsoversikt drift	Regnskap 2019	Opprinnelig budsjett 2020	Justert budsjett 2020	Prognose 2020	budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Note
Rammetilskudd, inkl inntekstutjevning	-1 555 317	-1 590 177	-1 658 875	-1 658 875	-1 589 165	-1 624 186	-1 670 841	-1 718 947	1
Inntekts- og formueskatt	-1 431 339	-1 498 000	-1 428 000	-1 428 000	-1 537 078	-1 573 817	-1 619 274	-1 667 079	2
Eiendomsskatt	-150 018	-155 212	-155 212	-153 512	-159 485	-162 957	-167 092	-171 466	3
Andre generelle driftsinntekter	-89 448	-79 401	-75 401	-69 401	-47 501	-40 366	-36 435	-39 475	4
Sum generelle driftsinntekter	-3 226 122	-3 322 790	-3 317 488	-3 309 788	-3 333 230	-3 401 326	-3 493 642	-3 596 967	
Sum bevilgninger drift, netto	2 974 125	3 108 197	3 109 572	3 081 663	3 082 410	3 147 543	3 256 234	3 333 649	5
Avskrivninger	206 300	209 000	209 000	209 000	221 000	229 000	246 000	256 000	6
Sum netto driftsutgifter	3 180 425	3 317 197	3 318 572	3 290 663	3 303 410	3 376 543	3 502 234	3 589 649	
Brutto driftsresultat	-45 697	-5 593	1 084	-19 125	-29 820	-24 783	8 592	-7 318	
Renteinntekter	-28 626	-17 742	-17 742	-17 742	-12 131	-11 823	-15 241	-16 597	7
Utbytter	-43 878	-48 000	-48 000	-48 000	-19 550	-36 050	-41 050	-46 050	8
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-8 899	-10 000	-10 000	-10 000	-11 000	-11 500	-11 500	-11 500	9
Renteutgifter	90 470	118 336	116 336	94 336	82 815	81 045	86 047	103 010	10
Avdrag på lån	172 427	184 085	184 085	184 085	199 068	211 234	217 412	230 322	11
Netto finansutgifter	183 494	226 679	224 679	202 679	239 202	232 906	235 668	259 185	
Motpost avskrivninger	-206 300	-209 000	-209 000	-209 000	-221 000	-229 000	-246 000	-256 000	12
Netto driftsresultat	-68 503	12 086	16 763	-25 446	-11 618	-20 877	-1 740	-4 133	
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>									
Overført til investeringsbudsjettet	11 200	11 200	11 200	11 200	12 300	13 300	13 400	13 400	13
Bruk av ubundne avsetninger	-15 500	-19 319	-23 994	-23 994	-7 200	-	-	-	14
Bruk av bundne avsetninger	-155	-3 991	-3 991	-3 991	-1 094	-183	-540	-8 276	14
Til ubundne avsetninger	100 510	-	62 815	92 815	-	-	-	-	15
Til bundne avsetninger	8 702	24	24	24	-7	-11	-	-	15
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-99 070	-	-62 815	-62 815	-	-	-	-	16
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5 688	-12 086	-16 761	13 239	3 999	13 106	12 860	5 124	
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-62 815	-	2	-12 207	-7 619	-7 771	11 120	991	

Budsjettskjema 1B - drift	Regnskap 2019	Opprinnelig budsjett 2020	Justert budsjett 2020	Prognose 2020	budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Note
Sentraladministrasjon	177 551	185 073	152 308	162 308	193 781	134 746	136 044	138 022	
Politiisk styring	31 271	33 627	32 581	32 581	33 895	31 766	35 527	33 439	
Overføring til selskaper, organisasjoner obs post mv	80 270	86 038	141 402	98 988	112 277	108 553	104 734	101 969	17
Oppvekst	1 140 595	1 212 865	1 206 736	1 225 236	1 187 885	1 203 275	1 225 010	1 251 433	
Helse - og velferd	1 283 821	1 316 836	1 320 019	1 370 019	1 300 281	1 320 750	1 396 579	1 433 449	
Nav	198 456	199 997	189 976	193 001	187 739	190 542	192 276	195 200	
BDK, inkl vann- og avløp, feing fom 2021	447 569	458 798	504 885	510 885	479 944	487 658	497 490	510 347	18
VAR (kun renovasjon og feiing før 2021)	63 313	73 063	73 063	68 063	64 566	67 383	69 452	71 233	18
Fellesområdet ansvar9:									
Pensjon, premieavik, amortisering, premiefond	-82 672	-80 597	-83 597	-133 597	-87 126	29 521	40 097	46 588	19
Pensjon avik premieavik og amortisering til fond mva	82 309	80 752	80 752	80 752	84 234	86 087	88 291	90 622	20
diverse fellesutgifter	756	-	-	-	-	-	-	-	
mva inntekter	-82 309	-80 752	-80 752	-80 752	-84 234	-86 087	-88 291	-90 622	20
Andre inntekter	-1 438	-	-	-	-	-	-	-	
husleieinntekter	-4 541	-2 500	-2 500	-2 500	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100	21
Annet avgiftpliktig salg	-10	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	22
refusjon særlig ressurskrevende tjenester	-121 630	-122 063	-147 063	-165 063	-150 519	-153 830	-157 768	-161 934	23
overføring til kommuner flyktninger	491	-	-	-	-	-	-	-	24
overføring fra kommuner flyktninger	-712	-	-	-	-	-	-	-	24
Gebyrinntekter VAR-området	-238 966	-252 738	-252 738	-252 738	-255 190	-268 520	-278 906	-281 797	26
Ekstra tilskudd korona vedlikehold	-	-	-25 300	-25 300	-	-	-	-	
Sum fordelte utgifter	2 974 125	3 108 197	3 109 572	3 081 663	3 082 410	3 147 543	3 256 234	3 333 649	

Forklaringspunkter til bevilgningsoversikt drift

Note	Kommentar:
1	<u>Rammetilskudd, inkl inntektsutjevning</u> Rammetilskudd iht vedtatt statsbudsjett. <u>Inntektsutjevning</u> – er beregnet ut fra tidligere andel skatteinngang og statsbudsjettets signaler om skattevekst.
2	<u>Skatteinntekter</u> I statsbudsjettet presenteres veksten med utgangspunkt i hva inntektsnivået anslås til i bli (annerledes enn tidligere år da det er blitt anslått ift revidert nasjonalbudsjett. Vises for øvrig til handlingsprogrammet kap 5.3.
3	<u>Eiendomsskatt</u> Det vil bli lagt fram egen sak som vil følge budsjettet. Se handlingsprogram kap 5.4.8.
4	<u>Andre generelle driftsinntekter</u> Inneholder rentekompensasjon for sykehjem og omsorgsboliger, kirkebygg og skolebygg og integreringstilskudd flykninger. <u>Kompensasjonstilskudd</u> skoler, kirkebygg og sykehjem er regnet ut fra budsjetterte rentesatsforutsetninger <u>Tilskudd flykninger</u> , integreringstilskudd er videreført med deflatorvekst hvert år, men justert ned basert på lavere bosettingstall de siste årene.
Sum	Generelle driftsinntekter som ikke knytter seg til bestemte formål
5	Sum bevilgninger netto drift – summen av økonomisk oversikt 1b
6	<u>Avskrivninger</u> . Anleggsmidler som har begrenset utnyttbar levetid skal avskrives. Avskrivninger er med i den økonomiske oversikten fram til avdrag erstatter disse, se note 11
	<u>Brutto driftsresultat</u> . Driftsinntekter fratrukket driftsutgifter
7	<u>Renteinntekter</u> – avkastning bankinnskudd, se forutsetninger om rentesats.
8	<u>Utbytte</u> fra selskaper, anslått 10 mill fra Skagerrak, 3 mill fra Kontorbygg, 6,5 mill fra Bjorstaddalen og 0,05 mill fra andre.
9	<u>Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler</u> - urealiserte og realiserte gevinster/verdistigning/tap/verdireduksjon
10	<u>Renteutgifter</u> . Se forutsetninger om rentesats, jfr handlingsprogrammet kap 5.2
	<u>Netto driftsresultat</u> . Se handlingsprogram 3.6.2
11	<u>Avdrag på lån</u> I henhold til forskriftene er avdrag på ordinære lån å betrakte som utgifter til drift. Det benyttes en egen modell for beregning av hva kommunen skal foreta av nedbetaling av lån, det vil si avdrag.*)
12	<u>Motpost avskrivninger</u> Se note 5. Det samme beløpet som over, med motsatt fortegn .Fordi avdrag føres som en driftsutgift nulles effekten av avskrivningene.
13	<u>Overføring til kapital</u> – dekning av egenkapitaltilskudd pensjonskassene
14	<u>Bruk av fond</u> . Det er budsjettert med bruk av fond på VARf område med 1 mill, og utenfor VARF med 7,2 mill, hvorav 2,2 mill som dekning av siste del av tilskudd til nytt bygg Telemark Museum)
15	<u>Avsetning til fond</u> . 0
16	<u>Bruk av tidligere års mindreforbruk</u> Tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk inntektsføres her året etter
17	I denne rammen ligger det også en felles post – anslått økonomisk effekt statsbudsjett 2021 av diverse tiltak som ikke er innarbeidet i det øvrige grunnlaget ennå

18	<u>Rammeområdet Var</u> er delt i 2018. Gebyrinntektene er flyttet til fellesområdet og driften på vann, avløp og feiing er lagt inn i rammen til BDK. Det ligger derfor kun driftsutgifter/driftsinntekter til renovasjon igjen på dette området.
19	<u>Felles pensjonsområde med premieavvik amortisering og avregning.</u> Samlet nivå på premieavvik, amortisering og avregning pensjonsutgifter. Se handlingsprogrammet kap 5.5.3
20	<u>Merverdiavgift i driften.</u> Alle merverdiavgiftsutgifter bokføres sentralt. Denne har en tilsvarende motpost (merverdiavgiftskompensasjon drift).
21	<u>Husleieinntekter</u> – knyttet til bygg sykehuset Samba og Krisesenteret.
22	<u>Andre skatter</u> er konsesjonskraftsinntekter. Disse varierer mye fra år til år, men er lagt på et mellomnivå på 0,2 mill hvert år.
23	<u>Inntekter ressurskrevende brukere</u> gikk drastisk ned i 2009 etter driftsreduksjoner i HV. Deretter har tilskuddet igjen økt, basert på flere brukere og økte utgifter. I statsbudsjettet for 2021 er egenandelen foreslått økt, noe som isolert sett reduserer kommunens inntekt. Forslaget om økt egenandel gir også effekt for inntekten i 2020.
24	Kommunene overfører deler av integreringstilskuddet til/fra andre kommuner dersom flyktningene flytter til/fra en annen kommune
25	<u>Vertskommunetilskudd</u> for statlige flyktningmottak. Dette er satt i null fom. 2018 etter nedleggelsen av Skien mottakssenter.
26	Gebyrinntekter for vann, avløp, renovasjon og feiing
	<i>Inntekter vises med negativt fortegn i tabellen</i>
*)	<i>Private bedrifter fører avskrivninger som kostnad i driftsregnskapet for å vise slitasje på et bygg eller en maskin. Det kan ikke kommunene. Dette er ikke en kostnad som kan betales ut. Kommunene fører i stedet avdrag på lån som utgift. Dette vil vanligvis være et mindre beløp enn det faktiske verditapet.</i>

15.2 Vedlegg Hovedoversikt investering

Budsjettskjema 2A - investering	budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i anleggsmidler	666 650	659 550	431 000	450 100
Utlån og forskutteringer	90 000	90 000	90 000	90 000
Kjøp av aksjer og andeler	12 300	13 300	13 400	13 400
Avdrag på lån	25 000	25 000	25 000	25 000
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsetninger				
Årets finansieringsbehov	793 950	787 850	559 400	578 500
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	-625 630	-382 108	-418 180	-414 480
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-11 200	-10 000	-10 300	-10 000
Tilskudd til investeringer	-5 000	-245 922	-20 000	-60 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-87 550	-84 950	-45 950	-50 050
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Andre inntekter	-5 570	-5 570	-5 570	-5 570
Sum ekstern finansiering	-759 950	-753 550	-525 000	-565 100
Overført fra driftsbudsjettet	-12 300	-13 300	-13 400	-13 400
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	-21 700	-21 000	-21 000	-
Sum finansiering	-793 950	-787 850	-559 400	-578 500
Udekket/udisponert	-	-	-	-

15.3 Vedlegg Hovedoversikt drift intern form dokument 1

Tall i hele tusen, løpende priser									
Hovedoversikt internform - dokument 1	Regnskap 2019	Opp-rinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Avvik Prognose 2020	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
Skatteinntekter	-1 431 339	-1 498 000	-1 428 000		-1 428 000	-1 537 078	-1 573 817	-1 619 274	-1 667 079
Andre skatter	-10	-200	-200		-200	-200	-200	-200	-200
Eiendomsskatt	-150 018	-155 212	-155 212	1 700	-153 512	-159 485	-162 957	-167 092	-171 466
Rammeoverføringer	-1 340 006	-1 393 877	-1 456 552		-1 456 552	-1 377 151	-1 410 379	-1 451 946	-1 494 536
Inntekstutjevning	-215 261	-194 400	-198 400		-198 400	-209 214	-213 806	-218 895	-224 411
Skjønnsmidler	-50	-1 900	-3 923		-3 923	-2 800	0	0	0
Tilskudd særlig ressurskrevende brukere	-121 630	-122 063	-147 063	-18 000	-165 063	-150 519	-153 830	-157 768	-161 934
Statstilskudd flyktninger (inkl nettooverf andre	-78 108	-69 458	-65 458	6 000	-59 458	-38 893	-31 749	-27 561	-30 289
Statstilskudd vedlikehold korona			-25 300		-25 300				
Statstilskudd Flyktningemottak	-1 600	0	0		0	0	0	0	0
Ref. kapitalutgifter omsorgsboliger/sykehjem	-8 458	-8 481	-8 481		-8 481	-7 897	-7 929	-8 096	-8 287
Ref.kapitalutgifter skole	-1 494	-1 446	-1 446		-1 446	-703	-681	-770	-891
Ref. kapitalutgifter kirkebygg	-8	-16	-16		-16	-8	-8	-8	-8
Sum frie disponible inntekter	-3 347 982	-3 445 053	-3 490 051	-10 300	-3 500 351	-3 483 949	-3 555 357	-3 651 611	-3 759 101
Utbytte fra selskaper	-43 878	-48 000	-48 000		-48 000	-19 550	-36 050	-41 050	-46 050
Renteinntekter	-28 626	-17 742	-17 742		-17 742	-12 131	-11 823	-15 241	-16 597
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidle	-7 644	-10 000	-10 000		-10 000	-11 000	-11 500	-11 500	-11 500
Husleie Samba og krisenter fra 2012	-4 541	-2 500	-2 500		-2 500	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100
Sum finansinntekter	-84 689	-78 242	-78 242	0	-78 242	-46 781	-63 473	-71 891	-78 247
Kompensasjon moms påløpt i driftsregnskapet	-82 309	-80 752	-80 752		-80 752	-84 234	-86 087	-88 291	-90 622
Var - gebyinntekter	-238 966	-252 738	-252 738		-252 738	-255 190	-268 520	-278 906	-281 797
div innt	-1 438	0	0		0				
Sum momskompensasjon og andre fellesinnt	-322 713	-333 490	-333 490	0	-333 490	-339 424	-354 607	-367 197	-372 419
Sum diponible inntekter	-3 755 384	-3 856 785	-3 901 783	-10 300	-3 912 083	-3 870 154	-3 973 437	-4 090 699	-4 209 767
Renteutgifter	90 470	118 336	116 336	-22 000	94 336	82 815	81 045	86 047	103 010
Tap finansielle instrumenter	745	0	0		0	0	0	0	0
Avdrag	172 427	184 085	184 085		184 085	199 068	211 234	217 412	230 322
sum finansutgifter	263 642	302 421	300 421	-22 000	278 421	281 883	292 279	303 459	333 332
Pensjon, premieavvik, amortisering mv	-82 672	-80 597	-83 597	-50 000	-133 597	-22 077	29 521	40 097	46 588
Netto differanse premieavvik og amortisering, avsetning til fond						19 177			
Merverdiavgift som gir rett til MVA-kompensas	82 309	80 752	80 752		80 752	84 234	86 087	88 291	90 622
Diverse fellesutgifter	756	0	0		0				
sum andre felleskostnader	393	155	-2 845	-50 000	-52 845	81 334	115 608	128 388	137 210
Sum utgifter	264 035	302 576	297 576	-72 000	225 576	363 217	407 888	431 847	470 542
Netto inntekt før finanstransaksjoner	-3 491 349	-3 554 209	-3 604 207	-82 300	-3 686 507	-3 506 937	-3 565 549	-3 658 852	-3 739 224
Avsetning til fond (inkl Varf)	109 212	24	62 839	30 000	92 839	-7	-11	0	0
Bruk av fond (inkl varf)	-15 655	-23 310	-27 985		-27 985	-8 294	-183	-540	-8 276
Disp av tidligere års ikke disponerte overskudd	-99 070	0	-62 815		-62 815	0	0	0	0
Overføring til kapitalregnskap	11 200	11 200	11 200		11 200	12 300	13 300	13 400	13 400
overføring til kapitalregnskap avdrag									
Sum finansieringstransaksjoner	5 688	-12 086	-16 761	30 000	13 239	3 999	13 106	12 860	5 124
Netto inntekt til fordeling	-3 485 661	-3 566 295	-3 620 968	-52 300	-3 673 268	-3 502 938	-3 552 443	-3 645 992	-3 734 100
utgifter sentraladministrasjonen	270 970	242 084	211 143	10 000	221 143	194 702	194 591	197 469	201 068
inntekter sentraladministrasjonen	-93 420	-57 011	-58 835		-58 835	-58 351	-59 845	-61 424	-63 046
sum netto utgifter sentraladministrasjon	177 551	185 073	152 308	10 000	162 308	136 351	134 746	136 044	138 022
utgifter politisk styring og bystyresekretariat	31 290	33 627	32 581		32 581	33 895	31 766	35 527	33 439
inntekter politisk styring og bystyresekretariat	-19	0	0		0	0	0	0	0
sum netto utgifter politisk styring og selskaper	31 271	33 627	32 581	0	32 581	33 895	31 766	35 527	33 439
utg. overføring andre (selskaper, organisasjone	84 436	86 036	169 981	-42 434	127 547	112 277	108 553	104 734	101 969
inntekter overføring andre (selskaper, organisa	-4 166	0	-28 579		-28 579	0	0	0	0
sum netto utg. overføring andre (selskaper, org	80 270	86 036	141 402	-42 434	98 968	112 277	108 553	104 734	101 969
Netto inntekt til disposisjon sektorområdene	-3 196 570	-3 261 559	-3 294 677	-84 734	-3 379 411	-3 220 415	-3 277 378	-3 369 686	-3 460 671

KOMMUNALOMRÅDER:									
Tall i hele tusen									
Tekst	Regnskap 2019	Opp-rinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Avvik Prognose 2020	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
Netto inntekt til disposisjon sektorområdene	-3 196 570	-3 261 559	-3 294 677		-3 379 411	-3 220 415	-3 277 378	-3 369 686	-3 460 671
Oppvekst utgift	1 446 075	1 429 896	1 432 223	18 500	1 450 723	1 408 686	1 428 933	1 456 445	1 488 978
Oppvekst inntekt	-305 480	-217 031	-225 487		-225 487	-220 801	-225 658	-231 435	-237 545
Oppvekst netto	1 140 595	1 212 865	1 206 736	18 500	1 225 236	1 187 885	1 203 275	1 225 010	1 251 433
Nav utgift	215 032	209 718	199 697	3 025	202 722	197 688	200 710	202 704	205 904
Nav inntekt	-16 576	-9 721	-9 721		-9 721	-9 949	-10 168	-10 429	-10 704
NAV - netto	198 456	199 997	189 976	3 025	193 001	187 739	190 542	192 276	195 200
Helse og velferd utgift	1 516 723	1 516 586	1 550 997	50 000	1 600 997	1 547 274	1 573 183	1 655 459	1 699 160
Helse og velferd inntekt	-232 902	-199 750	-230 978		-230 978	-246 993	-252 433	-258 880	-265 711
Helse og velferd netto	1 283 821	1 316 836	1 320 019	50 000	1 370 019	1 300 281	1 320 750	1 396 579	1 433 449
Byutv, drift og kultur utgift (inkl vann og avløp)	743 302	744 689	696 585	6 000	702 585	745 171	758 682	775 409	795 559
Byutv, drift og kultur inntekt	-295 733	-285 891	-191 700		-191 700	-265 227	-271 025	-277 920	-285 212
Bydrift, uten var, netto	447 569	458 798	504 885	6 000	510 885	479 944	487 658	497 490	510 347
Var renovasjon - utgift (også feiing før 2020)	63 747	73 376	73 376	-5 000	68 376	64 566	67 383	69 452	71 233
div inntekter renovasjon (også feiin før 2020)	-434	-313	-313		-313	0	0	0	0
Renovasjon netto	63 313	73 063	73 063	-5 000	68 063	64 566	67 383	69 452	71 233
Sum netto utgifter fagområdene	3 133 754	3 261 559	3 294 679	72 525	3 367 204	3 220 415	3 269 608	3 380 806	3 461 662
Ikke disponert netto driftsresultat (minus er mi	-62 815	0	2	-12 209	-12 207	0	-7 771	11 120	991

15.4 Oversikt over alle investeringer og finansiering

OVERSIKT OVER ALLE INVESTERINGER I FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN (ekskl mva, løpende priser):				
tiltaksnavn:	2021	2022	2023	2024
Småprosjekter som understøtter driften helse og velferd	10 000	4 000	4 000	4 000
Bredbånd mobildekning	3 000	3 000	3 000	3 000
Muggsanering arkiv	700	-		
etablering aktivitetsplikt ungdom	2 000			
Inventar KIE	500			
Boliger vanskeligstilte og flyktningeboliger	10 000	10 000	10 000	10 000
Kverndalen bo- og aktivitetssenter	170 000	250 000	4 800	-
Nytt bibliotek og besøkssenter	10 000	20 000	76 000	100 000
Investeringsplan formålsbygg	5 500	5 500	5 500	5 500
Boliger rus	500	4 000		
Barnevernets ressurscenter	10 000	-	-	
Småprosjekter investeringer oppvekst	4 000	3 000	3 000	3 000
Heldøgns omsorgsplasser/korttid/langtid - ombygging			45 000	45 000
Gulsethallen/idrettshall	3 500			
Gimsøy skole	1 500			
Kjøp av bygg	50 000			
Sprinkling Rådhus		10 000		
Brannbiler	8 500	250	3 200	4 000
Investeringer Maskinforvaltning/transformasjon biogass	5 800	5 800	5 800	5 800
Digitalisering ikke fordelt	22 000	20 000	15 000	15 000
Kirkevergen	5 000	5 000	5 000	5 000
Mulig umelund Gulset	1 000	9 000		
Kirkebygg	10 000			
Elbil ladestasjoner, infrastruktur	1 800	1 800		
EPC 2	12 000	12 000		
ladeinfrastruktur Skien	500	500	500	500
Miljøoppfølging tiltak energi og klimaplan	5 000	5 000	5 000	5 000
Byutviklingsprosjekter	1 000	1 000	1 000	1 000
Småprosjekter investering "byvedlikehold"	7 000	5 000	5 000	5 000
Lekeplasser	400	400	400	400
Uteområder skoler-barnehager- møtearena	500	500	500	500
Jernbanestoppsted i fjellet	5 000	5 000	5 000	
Utbyggingsavtale Langbryggene	12 600			
Arealutvikling næring og bolig	14 500	14 500	14 000	14 000
Utbyggingsavtale og tilrettelegging datasenter		12 000		
NVE Rassikring skienselva	3 000			
Opprustning vegnett	7 000	7 000	7 000	7 000
Aksjon skoleveg	950	950	950	950
Reduksjon andel grusveger	2 000	2 000	2 000	2 000
Kommunal andel Bypakka	11 000	11 000	11 000	11 000
Infrastruktur i bakken ifbm Bypakka	2 000	2 000	2 000	2 000
Granheimsvegen utbedring etter ras	3 700			
Veg og gatelys i distriktene	400	400	400	400
mva investeringer over	87 550	84 950	45 950	50 050
SUM investeringer formålsbygg	511 400	515 550	281 000	300 100
Egenkapital Skien kommunale pensjonskasse	11 000	12 000	12 000	12 000
Egenkapital KLP	1 300	1 300	1 400	1 400
Startlån	90 000	90 000	90 000	90 000
Startlån avdrag	25 000	25 000	25 000	25 000
SUM varinvesteringer	155 250	144 000	150 000	150 000
sum brutto hele investeringsbudsjettet	793 950	787 850	559 400	578 500

FINANSIERING HELE INVESTERINGSBUDSJETTET:	2021	2022	2023	2024
Låneopptak startlån	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Låneopptak VARinvesteringer	-155 250	-144 000	-150 000	-150 000
Låneopptak alle andre formål (formålsbygg)	-380 380	-148 108	-178 180	-174 480
Startlån mottatte avdrag	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Merverdiavgiftskompensasjon	-87 550	-84 950	-45 950	-50 050
Tilskudd	-5 000	-245 922	-20 000	-60 000
Refusjoner	-5 570	-5 570	-5 570	-5 570
Overført fra drift	-12 300	-13 300	-13 400	-13 400
Salgsinntekter	-11 200	-10 000	-10 300	-10 000
Fond	-21 700	-21 000	-21 000	-
sum inntekter investeringer	-793 950	-787 850	-559 400	-578 500
Tillegg til investeringsoversikten, nærmere om inntekter:				
oversikt over inntekter pr prosjekt:	2021	2022	2023	2024
Salgsinntekter:				
Kjøp av boliger vanskeligstilte og flyktninger	5 000	5 000	5 000	5 000
salg brannbil	1 200		300	
Industritomter	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum salgsinntekter	11 200	10 000	10 300	10 000
tilskudd				
Statstilskudd nye sykehjemsplasser	-	238 422		
EPC 2	-	3 500		
Nytt Bibliotek og lbsensenter	4 000	4 000	20 000	40 000
Heldøgns omsorgsplasser		-		20 000
Kjøp av boliger vanskeligstilte og flyktninger, tilskudd husbanke	1 000			
sum tilskudd	5 000	245 922	20 000	60 000
Refusjoner				
Aksjon skoleveg	570	570	570	570
Boligutbyggingsprosjekter med anleggsbidrag	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum refusjoner	5 570	5 570	5 570	5 570
fond/driftsmidler				
Egenkapital Skien kommunale pensjonskasse, overf fra drift	11 000	12 000	12 000	12 000
Egenkapital KLP, overført fra drift	1 300	1 300	1 400	1 400
Prosjektering bibliotek, fond	6 000	16 000	16 000	
Muggsanering arkiv, fond	700			
Barnevernets ressurscenter, fond	10 000	-	-	
Jernbanestoppested i fjellet, driftfond	5 000	5 000	5 000	
sum fond/driftsmidler	34 000	34 300	34 400	13 400
kun ekstern finansiering/selvfinansiert				
Delvis eksternt finansiert				

15.5 Vedlegg: Porteføljen for pågående digitaliseringsprosjekter, og prosjekter i oppstart.

Område	Prosjekt	Konsept	Gevinst
HV	Sykesignalanlegg - Institusjonsteknologi	Alarm, varsling og kommunikasjonsløsning ved sykehjem	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Trygghetsteknologi	Alarm, varsling og kommunikasjonsløsning – for hjemmebaserte tjenester og tilrettelagt tjenester	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Velferdsteknologi	Mobil bruk av journal	Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Elektronisk medisineringsstøtte	Elektroniske medisindispensere som varslar via lys og lyd når medisinen skal tas.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Medisinskap	Digital medikamenthåndtering	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Samhandling og ressursstyringstavler	Ressursoversikt og optimalisering av ressursfordeling. De enkelte elementene i løsningen knyttes sammen til en helhetlig samhandlingssløyfe	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Spider - Digital optimalisering av kjøreruter	Kombinerer informasjon fra GAT, EPJ og planlegger kjøreruter for hjemmetjenesten.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	VKP – Velferdsteknologisk knutepunkt	VKP skal knytte alle velferdsteknologier, tilhørende forsystem, responscenter og EPJ tettere sammen. Informasjonen oppdateres bare ett sted. Skien kommune er en nasjonal pilot.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
HV	Kolonial og middagsbestilling	WEB basert løsning ved Scheen matservice for lagerhold, bestilling, levering og fakturering.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Selvbetjeningsfilialer for bibliotek	Selvbetjente bibliotek på Klyve og Gulset	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Digitalt byggesaksarkiv	Digitalisering av analogt byggesaksarkivet	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk

BDK	eByggesak	Heldigitalisert byggesaksprosess i nytt fagsystem	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Opplevelseskortet	Ordningen skal sikre at alle barn og unge fra familier får bedre muligheter til å delta i kultur- og fritidsaktiviteter.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	System for import, saksbehandling, visualisering og eksport av 3D-kartdata	Bedre forståelse og kommunikasjon i plan og byggesaker ved bruk av 3D-visning	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Renholdsroboter	Programmerbare selvgående renholdsmaskiner til idrettshaller	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Nytt forvaltningssystem for Eiendomsenheten	WEB-basert oppfølgingssystem for forvaltning drift og vedlikehold av kommunale bygg	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Modernisering av kommunens digitale kartløsning	Modernisere kommunens digitale kartløsning	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Driftssystem for lys	Varsling og oppfølgingssystem for belysning ved fontener og parkanlegg	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Digitalisering av skiltarkiv	Forvaltning drift og vedlikehold av kommunens veiskilt i nasjonal database (NVDB)	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
BDK	Smart-by	Utarbeide mandat for prosjekt	Tjenestekvalitet
Oppvekst	Digitale skole	PC'er, nettbrett og systemer for undervisning og oppfølging. Skal ha 100% dekning	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Oppvekst	Digitale barnehage	Digitalt utstyr og systemer for oppfølging og opplæring	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Oppvekst	Skiensskeya - Tverrfaglig dybdelæring	Undervisningsopplegg som inneholder metodiske opplegg og læringsressurser innenfor emnene: <i>Folkehelse og livsmestring, Demokrati og medborgerskap, Bærekraftig utvikling.</i>	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Oppvekst	Yrkesnorsk.no	Web-baser læringsarena hvor brukerne kan tilegne seg et ordforråd og faglig kunnskap knyttet til ulike yrker, i tillegg til sosiale ferdigheter og kulturell innsikt.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
NAV	DigiSos og arkivkjerne	Etablert løsning for å kunne søke sosialhjelp elektronisk	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk

		skal ha automatisk arkivføring.	
Tverrsektorielt	Frittstående arkivkjerne	Etablert arkivkjerne skal implementeres mot aktuelle fagsystemer	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Tverrsektorielt	Robotisering	Regelbaserte repetitive arbeidsprosesser skal automatiseres.	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Tverrsektorielt	Innbyggerdialog - webportal	Forbedre web-baserte løsninger for innbyggerdialog	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Tverrsektorielt	Helhetlig telefoniløsning	Helhetlig telefoniløsning for kommunen	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Tverrsektorielt	GAT - ressursstyring	Løsning for ressursstyring	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Tverrsektorielt	Rekrutteringssystem	Løsning for prosess ved rekruttering	Tjenestekvalitet, Ressursbesparende, Økonomisk
Tverrsektorielt	Infrastrukturløft	Utbedring av linjert og utstyr for å kunne levere og produsere over digital teknologi	Tjenestekvalitet